The Latvian Newspaper for Canada and U.S.A.
Published Twice Weekly
by the DAUGAVAS VANAGS
EDITOR IN CHIEF: INGRIDA VIKSNA
Editorial and Business Offices:
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada
Telephone — EM 8-0792
Editor in U.S.A. — A. ZVĒRIŅŠ
102—15 85 Drive, Richmond Hill 18, N.Y., U.S.A.
Tel.: Virgina 9-7778
AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL
POST OFFICE DEPARTAMENT, OTTAWA

NOV - 2 1953

LATVIJA AMERIKĀ

82./207. n-rs. TREŠDIEN, 1953. G. 21. OKTOBRĪ 3. GADS

Latviešu laikraksts Amerikā
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās
Izdevējs — Apgāds DAUGAVAS VANAGS
Galvenais redaktors — INGRIDA VIKSNA
Redakcija un kantoris:
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada
Telefons — EM 8-0792
ASV redakcija — A. ZVĒRIŅŠ,
102—15 85 Drive, Richmond Hill 18, N.Y., U.S.A.
Tel.: Virgina 9-7778
Abonēšanas maksa ASV un Kanadā:
par 1 mēn. $150; par 3 mēn. $4.50;
par 6 mēn. $8.50; par 1 gadu $16.00
SLUDINĀJUMU MAKSA:
slud. daļā $1.40; tekstā $2.80 par 1 collas telpu 1 slejā

Repatriācijas komisijai maz panākumu

Atgriežieties mājās, jūsu vecāki un jūsu nākotne jūs gaida, saka sarkanie aģitātori, bet līdz šim tikai 2% no visiem intervētiem gūstekņiem izteikuši vēlēšanos atgriezties pie komunistiem. Pretkomūnistiski noskaņoto ķīniešu un ziemeļkorejiešu gūstekņu nometne Korejas neitrālajā joslā, Panmundžomas tuvumā, pašreiz ir vieta vienai no lielākām pasaules drāmām. Pielietojot visu savu neliešīgo viltību un krāpšanas mākslu, komunisti cenšas sevi atestēt pasaules un gūstekņu priekšā par — cilvēkiem, ambīcija ko viņiem nekad nesasniegt.

Ar liekulīgiem smaidiem un visrupjākiem meliem komunisti cenšas pārviļināt pretkomūnistiski noskaņotos gūstekņus savā pusē. Bet laikam jau pat visvienkāršākais ķīnietis un ziemeļkorejietis instinktīvi sajūt nāves smaku aiz intervētāju laipnajiem vārdiem, jo līdz šim tikai 2% no intervētajiem gūstekņiem izvēlējušies ceļu braukšanai, kā viņi cer — uz mājām.

Gūstekņu intervēšana notiek apmēram šādi: katrai intervēšanas nolūkiem paredzētai teltij ir divas durvis. Telts vidū garš galds, aiz kura sēž trīs vienkāršos, līdz kaklam nopogātos vilnas mundieros ģērbušies komunistu intervētāji. Bez tam teltī vēl atrodas pieci pārraugi — viens no katras neitrālās komisijas valsts, divi novērotāji, pārstāvot katrs vienu karojošo pusi un, bieži vien, arī divi žurnālisti, viens sabiedroto un viens komunistu. Tik tālu lieta iet šabloniski, bet sākot no šejienes skati mainās. Var domāt, ka sākumā gan komunisti bija papūlējušies izstrādāt zināmu sistēmu kā ar gūstekņiem apieties, tikai prakse rāda, ka sistēmai ir arī noteikti robi, kas ir tik traģiska humora pilni, ka intervētāji svīzdami mēģina žurnālistiem noslēpt savas neliešīgās procedūras neizdošanās kaunu.

Gūsteknim ieejot intervējamā teltī, viens no pratinātājiem pieceļas kājās un, zemu klanīdamies un pavedinoši smaidīdams, nāk klajā ar savu priekšlikumu:

„Mēs esam šeit, lai apsveiktu jūsu atgriešanos Ķīnas tautas rokās. Jūsu vecāki un jūsu nākotne jūs gaida."

Bet jau pēc dažām minūtēm šablons ir izjucis kā ziepju burbulis. Ja gūstekņi nedara neko vairāk, tad viņi vienkārši pagriež komūnistiem muguru, neatbild viņu jautājumiem un vispār neliekas par viņiem ne zinis, kamēr pratināšanai paredzētais piecu minūšu laiks beidzies.

Pēc pratināšanas indiešu pārstāvis katram gūsteknim 2 reizes pēc kārtas pasaka, ka tagad viņš tiks atstāts viens pats, gan ne ilgāk kā piecas minūtes, un šajā laikā viņam jāizšķiras, vai viņš grib atgriezties pie komūnistiem vai ne. Tie, kas grib atgriezties, telti atstāj pa vienām durvīm, tie, kas paliek, telti atstāj pa otrām durvīm. Skaitļi rāda, ka līdz šim vienas telts durvis palikušas tikpat kā nelietotas.

SABIEDROTIE KLŪST VĒSĀKI

Dalless nepiekrīt četru „lielo" konferences sasaukšanai pirms nav notikusi četru ārlietu ministru konference. Paredz internacionālas konferences sasaukšanu Triestas jautājuma izlemšanai.

No Londonas ziņo, ka Francijas, ASV un Anglijas ārlietu ministri savā Londonas sanāksmē jau principā vienojušies par sarunu uzsākšanu ar Itāliju un Dienvidslaviju Triestas jautājuma izlemšanai, tai pašā laikā attālinoties no Padomju Savienības, kā arī idejas par četru lielo konferences sasaukšanu. Šoreiz spieķi Čerčila „miera" riteni ielika ASV ārlietu ministrs Dalless, kas, citēdams prezidenta Eizenhauera vārdus, sacīja, ka amerikāņi negribot neko citu kā vienīgi mieru, tai pašā laikā uzsverot, ka četru „lielo" konferencē amerikāņiem būšot pieņemama tikai pēc četru ārlietu ministru konferences, kas jau bija paredzēta 15. oktobrī, bet Molotova noraidījuma dēļ tagad atlikta uz 9. novembri. Pēc Dallesa domām četru ārlietu ministru konference būtu labākais pierādījums krievu sadarbošanās gribai ,un tad arī pie viena varētu pārrunāt Vācijas apvienošanas un Austrijas miera līguma jautājumus. Pēc sabiedroto diplomātu ziņām no Maskavas, krievi pašreiz šādās sarunās neesot ieinteresēti, un tādēļ nebūtu nemaz daudz jābrīnās, ja Molotovs noraidītu arī 9. novembra konferenci, kas paredzēta Lugano, Šveicē.

Pārrunājot Triestas jautājumu, sabiedroto ārlietu ministri esot,gan arī tikai principā, vienojušies par starptautiskas konferences sasaukšanu, lai mazinātu arvienu vairāk pieaugošo saspīlējumu Dienvidslavijas un Italijas starpā. Līdz šim Triestas A joslā atradās angļu un amerikāņu karaviri. Tos tagad paredzēts izvākt un aizstāt ar Itālijas bruņotiem spēkiem.

Pella piedraud ar aiziešanu

No Romas ziņo, ka Itālijas pašreizējais ministru prezidents Pella esot deklarējis, ka viņa valdība nekavējoties demisionēs, ja sabiedrotie piekāpšoties Dienvidslavijas vai Padomju Savienības priekšā, izlemjot strīdīgo Triestas jautājumu. Itālija vēl joprojām pastāv pie savas prasības, ka viņai pienākoties visa Triesta, bet viņa esot gatava samierināties tikai ar A joslu. Katrs sabiedroto lēmums, kas Itālijai liktos kā atpakaļejošs vai labvēlīgs Dienvidslavijai, Romā tiktu uzņemts tādējādi, ka atkāptos pašreizējā valdība. Tas katrā ziņā ir nopietns brīdinājums sabiedrotajiem. Kaut arī Pellas valdība vēl ir tālu no kreisā spārna, tad tā tomēr tam ir tuvāk nekā bija Valdība de Gasperi laikā. Un nākošā valdība, pēc Pellas, tādā gadījumā būtu vēl kreisāka, kas amerikāņiem var nozīmēt Eiropas armijas izjaukšanu un apgrūtināt viņu rīcības brīvību Vidusjūrā.

Savā runā itāliešu Senātam ministru prezidents Pella uzsvēra, ka Itālija Triestas jautājumu ar Dienvidslaviju pārrunās tikai kā līdzīgs ar līdzīgu. Tas nozīmē, ka vai nu Itālijas armijas daļām jāatrodas Triestas A joslā, vai arī dienvidslaviem jāizvāc sava armija no Triestas B joslas.

Atbildot itāliešu draudiem, Dienvidslavijas prezidents maršals Tito esot paziņojis, ka Dienvidslavijas armija, apgādāta ar Rietumu ieročiem, vajadzības gadījumā tos arī pielietošot, lai atturētu itāliešu karaviru ieešanu Triestas A joslā. Tai pašā laikā itāliešu Senāts vētraini atbalstīja Pellas vārdus, kad pēdējais sacīja, ka Itālija esot militāri sagatavota, lai sevi aizstāvētu.

Un tā, kamēr sabiedroto ārlietu ministri pie konferenču galdiem sēdēdami mēģina ar runāšanu saglābt savu muļķību rezultātus, Itālija un Dienvidslavija jau žvadzina ieročus.

TRŪKUMCIETĒJI VĀCIJĀ GAIDA!

Cik arī pretrunīgi viedokļi pausti latviešu presē dažādās zemēs par Vācijas tautiešu materiālo stāvokli, kā arī par nepieciešamo palīdzību, tomēr objektīvi izvērtējot Vācijā palikušo latviešu sastāvu, jāatzīst, ka to lielais vairums ir vairāk vai mazāk darba nespējīgi. Tie ir mūsu plašā kara invalīdu saime, vecie tēvi un mātes, bāri, kā arī strauji augošā plaušu slimnieku grupa. Nav taču nekāda nejaušība, ja viņi nespēj sacensties Vācijas darba tirgū veselu cilvēku konkurencē. Atcerēsimies arī, ka izbeidzoties vasaras sezonai, bezdarbnieku skaits Vācijā jau atkal pārsniedzis miljona robežu.

Mūsu trimdinieku grūtumu visvairāk piemeklētās daļas palīdzībai arvien vēl nepieciešami ļoti lieli līdzekļi. Tautieši, kam Vācijā izdevies nodrošināt savu dzīves iztiku ar algotu darbu, devuši jo bagātu ārtavu palīdzības darbam, labprātīgi ziedodami 2 - 4 proc. no savām algām mēnesī. Un tomēr šo līdzekļu visām vajadzībām ir par maz.

Trūkumcietēji Vācijā ir dziļi pateicīgi aizjūras tautiešiem par ievērojamo atbalstu aprūpes darbam. Cik bieži gan kādai mātei vai invalīdam būtu pietrūcis padoma dzīves likstu pārvarēšanai, ja Vācijas aprūpes organizācijām nebūtu aizjūras tautiešu ziedotā dolara, mārciņas, kronas vai guldeņu, ko grūtā brīdī tiem pasniegt.

Tuvojas atkal Ziemassvētki. Arī šogad esam domājuši svētkos sagādāt kādu prieku tiem, kuŗi ne savas vainas dēļ nonākuši trūkumā un postā. Iedegsim gaišu svētku eglīti barakas krēslainajā kaktā, iepriecināsim ar savu ārtavu tautieti, kuŗa rocība ir pārāk maza. lai spētu pats saviem spēkiem pārvērst pelēko ikdienu svētvakara gaismā. Ziedosim svētku velti jau tagad, lai dāvana laikā sasniegtu tos, kuŗiem mums jāpalīdz

Ziedojumi iemaksājami ikvienai DV organizācijas nodaļai vai kopai, vai arī kādai citai, ziedotāja paša izvēlētai latviešu palīdzības organizācijai.

DV Centrālā valde
Latviešu pašpalīdzības fonds

VAI VĒL ATCERIES?

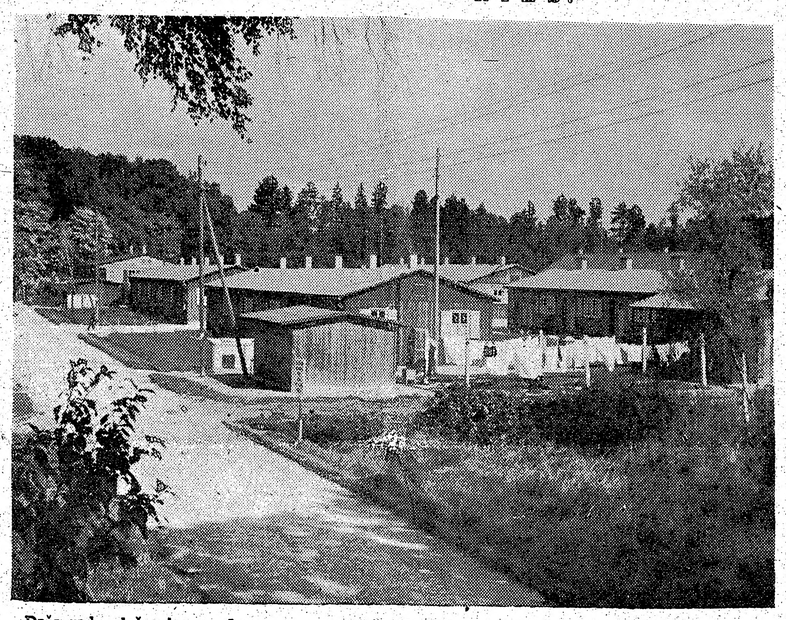

Dažs gadu, dažs piecus mēs esam prom no šīm barakām. Mēs varam strādāt un dzīvot paši savos vai draugu staltajos namos, bet vēl daudzi dzīvo baraku ciemos, kā Ēzelbergā pie Ulmas, kur mīt 98 latvieši. Tuvojas Ziemassvētki, un arī viņi šos gaida. Ko mēs darīsim?

BRĪDINĀJUMS AMERIKĀŅU TAUTAI

IEROSINA DIBINĀT TRIMDINIEKU KARASPĒKA VIENĪBAS. — KERSTENS ATGRIEZIES ASV

Kongresa loceklis C. Kerstens, beidzis savu ceļojumu pa Eiropu, 13. oktobrī atgriezās ar tvaikoni „America" Nujorkā. Viņu sagaidīt ostā bija pulcējušies draugi, kā arī amerikāņu un trimdinieku preses pārstāvji. No latviešiem bija ieradies KLB priekšsēdis Dr. V. Māsens, ALA's priekšsēža vietnieks E. Freivalds un Latviešu Nacionālā Centra valdes locekle A. Freija. Kerstenu viņa ceļojumā pavadīja Amerikas Lietuviešu Padomes pārstāvis A. Rudis un Lietuviešu Informācijas Centra vadītājs M. Kiže. Kerstens sagaidītājiem izteicās, ka esot ar savu braucienu apmierināts un no tā daudz ko ieguvis.

Preses pārstāvjiem Kerstens paskaidroja: „Amerikāņu tautai jāpiešķir lielāka vērība tam, kas notiek aiz dzelzs priekškara un jāiepazīstas ar metodēm, ar kādām komūnisti tur valda. Tā mēs iegūsim priekšstatu par to, kas sagaida amerikāņu tautu, ja tā nonāktu komūnistu varā. Tad amerikāņi arī sapratīs, cik bīstami ir ļaut komūnistiem mācīt mūsu skolās un piedalīties amerikāņu dzīves veidošanā. Komūnisti slepenībā gatavo brīvajai pasaulei tādu pašu likteni, kā tām tautām, kas jau atrodas viņu varā. Par savu galveno pretinieku viņi uzskata ASV. Komūnistu mērķis ir paplašināt savu varu ar moderno ieroču palīdzību. Brīvā pasaule nav pietiekami stipra, lai aizstāvētos, tāpēc mums jābūt gataviem aizsargāties, lai ar mums nenotiktu tas, kas jau noticis ar tautām aiz dzelzs aizkara.

Sagaidāms, ka komūnistu vardarbības izmeklēšanai Baltijas valstīs komitejai ienāks daudz apsūdzības materiālu, to starpā oriģinālDokumenti, kuŗus izdevuši paši komūnisti. Ir daudz cilvēku, kas paši var liecināt par komūnisma briesmu darbiem Baltijas valstīs. To pašu programmu, ko komūnisti īstenoja Baltijas valstīs, tie vēlāk lietoja citās Austrumeiropas valstīs un pēc tam arī Kīnā un Ziemeļkorejā. Baltijas valstīs uzsāktā brutālā izrēķināšanās ar iedzīvotājiem turpinas vēl šodien. Brīvā pasaule nevar aizvērt acis pret tām ciešanām, ko pārdzīvo šīs tautas. Ja kāds grib gūt priekšstatu par dzīvi komūnistu jūgā, lai palasa Dantes Elli.

Ja kāds ir iepazinies ar dzīvi Kremļa terorā, tas sapratīs, ka mūsu labākie sabiedrotie ir tie miljoni, kas dzīvo aiz dzelzs priekškara. Labākais līdzeklis, kā novērst karu, ir simpatiju parādīšana šiem nelaimīgajiem iedzīvotājiem. Ja, turpretī, mēs aizmirsīsim šīs tautas, tad tas mūs tuvinās karam, jo līdz ar to mēs dosim komūnistiem brīvas rokas, lai tie varētu pārvērst šīs tautas par sev paklausīgiem vergiem. Neuzbrukšanas pakta līgšana ar Padomju Savienību ir bīstama. Tas novestu pie tā, ka apspiestām tautām būtu atņemta cerība uz atbrīvošanu. Tas nozīmētu arī, ka brīvā pasaule dotu komūnistiem laiku un iespēju aprīt apspiestās tautas.

Ja mēs gribam ilgstošu mieru, tad mūsu turpmākā politikā jācenšas sasniegt šādi mērķi: 1) mums nav jāuzlūko komūnisti par to tautu pārstāvjiem, kuŗas viņi tur savā varā; 2) jāpaplašina Amerikas Balss raidījumi, lai iepazīstinātu tautas ar komūnistu rīcību, un 3) jādibina nacionālas karaspēka vienības no to tautu piederīgiem, kuŗas atrodas komūnistu varā. Šīs vienības būs tas magnets, kas pievilks jaunus cīnītājus no zemēm aiz dzelzs priekškara.

Sākusi darboties latviešu komisija Kerstena akcijas atbalstīšanai

KLB telpās, 10. oktobrī sanāca Amerikas Latviešu Apvienības un Komitejas Latvijas Brīvībai izraudzīto personu pirmā kopējā sēde Kerstena izmeklēšanas komitejas jautājumā. No ALA's izraudzīti priekšsēdētājs prof. P. Lejiņš, J. — priekšsēdētājs Dr. V. Māsens, J. Vinters un A. Bērziņš, bet no LKB A. Bļodnieks un A. Klīve. Sēdē piedalījās arī Latvijas sūtniecības Vašingtonā pagaidu vadītājs Dr. A. Dinbergs.

Sēdē, kas ilga vairāk kā 4 stundas, pārrunāja kā vislabāk latvieši varētu sekmēt izmeklēšanas komitejas darbu, ieteicot komitejai nopietnākos lieciniekus, vērtīgākos pierādījumu dokumentus. Latviešu komisijas atzinums bija, ka labākās sekmes būs sasniedzamas, ja pie šī darba, kas ir vienreizīgs savā nozīmīgumā, pieies ar lielu nopietnību un organizēti, atzīstot, ka tas ir visu brīvā pasaulē dzīvojošo tautiešu kopīgs pienākums.

Komisija uzdeva prof. P. Lejiņam izstrādāt tuvākās dienās svarīgākās vadlīnijas, bet Dr. V. Māsenam galīgo darbības plānu, kas desmit dienu laikā ceļams priekšā apstiprināšanai Latviešu kopējai komisijai. Komisija nospraud turpmāko sanāksmju sasaukšanas un vadības jautājumus, kā arī sazināšanās kārtību ar latviešu organizācijām ASV un citās zemēs brīvajā pasaulē.

Franču lieluzbrukums Indoķīnā

Lietus periodam beidzoties franči sākuši lieluzbrukumu Indoķīnā, ko lietpratēji apzīmē par lielāko līdzšinējo 8 gadu ilgajā kara laikā.

No Hanojas ziņo, ka speciāli apmācītas franču karaspēka vienības izcēlušās krastā centrālās Vietnamas ziemeļu daļā, lai dotu komūnistiem jaunu triecienu, ģen. Navarres mēģinājumā, izbeigt kara darbību Indoķīnā ar franču un tās iedzimto sabiedroto uzvaru. Uzbrukuma smaguma centrs vērsts pret komūnistu nocietināto Than Hoa pilsētu, apmēram 20 jūdžu ziemeļos no malā izcelšanās vietas.

Uz ziemeļiem smagi bruņotas franču karaspēka daļas uzsākušas divu ierakušos komūnistu divīziju ielenkšanu, kas pašreiz atrodas kādā 65 jūdžu platā trijstūrī, apmēram 50 jūdzes dienvidos no Hanojas.

Tās franču vienības, kas mēģināja izlauzties uz dienvidiem no Sarkanās upes grīvas, lai apvienotos ar malā izkāpušām trieciendivizionvienībām, jau laimīgi pagājušas garām pirmajām kalķu kalnu grēdām. Tagad viņus no Than Hao šķir vairs tikai viena kalnu grēda. Pēc militāro lietpratēju domām, kas balstītas uz slepenā dienesta informāciju, Than Hao pašreiz atrodoties vismaz 30.000 — 50.000 komūnistu karaviru.

Franču militārās iestādes Indoķīnā pašreizējo uzbrukumu uzskata par lielāko militāro pasākumu kopš kara sākuma pirms 8 gadiem. Franči šajā uzbrukumā sakopojuši kājniekus, motorizētās vienības, tankus, bruņu mašīnas, artileriju, aviāciju un kara floti, kas, Indoķīnas lietus periodam beidzoties, sāka savu lieluzbrukumu, ar nepārprotamu nodomu nobeigt Indoķīnas karu kaujas laukā ar Francijas uzvaru un nevis pie konferenču galda, kur, bez šaubām, komūnisti būtu tie, kas gūtu pārākumu. Līdzīgos uzskatos ir arī Francijas augstais komisārs, kas žurnālistiem izteicies, ka tagad esot laiks cīnīties, bet nevis runāt. Viņš arī neredzot, kādā veidā vispār franči varētu uzsākt sarunas ar komūnistu vadoni Ho Či Minu.

Franču līdzšinējā ofensīva ir bijusi samērā lēna, ne tik daudz ienaidnieka, kā laika apstākļu dēļ, jo kaut arī normālais lietus periods beidzies, uzbrūkošām vienībām iznācis sastapties ar spēcīgām lietu gāzēm.

Militārie novērotāji ziņo no Indoķīnas, ka jaunajam franču uzbrukumam esot trīs dažādi mērķi. Vispirms — izjaukt vietnamiešu komūnistiem visus sagatavošanās mēģinājumus iespējami rudens ofensīvai, kas varētu tikt vērsta pret Hanojas rajonu. Otrkārt, franči grib mēģināt pārtraukt komūnistu apgādi pa jūras ceļiem no komūnistu Ķīnas, un treškārt mēģināt iznīcināt komūnistu 304. un 320. izlases divīzijas.

LATVIEŠU PATEICĪBA NOULENDAM

Republikāņu līderis ASV Senātā V. Noulends, atrazdamies ceļojumā Tālajos Austrumos, teica runu Korejas parlamentā Seulā. Runājot par komūnistu agresiju, viņš pieminēja Latviju kā vienu no pirmajiem šīs agresijas upuriem. Tāpat Noulends pieminēja Latviju kā komūnisma upuri preses konferencē Karačijā, Pakistanā.Nesen senātors Noulends asi kritizēja Stīvensonu, kas ieteica līgt neuzbrukšanas paktu ar Padomju Savienību. Noulends aizrādīja, ka šādu paktu var līgt tikai pēc tam, kad komūnisti būs atļāvuši noturēt brīvas vēlēšanas sateiltu un Baltijas valstīs.

Sakarā ar to KLB priekšsēdis Dr. V. Māsens nosūtījis Noulendam vēstuli, kuŗā izsaka atzinību par mūsu stāvokļa pareizu izpratni, aizrādot, ka latviešu tauta viņam par to būs pateicīga.

Latviešu iesniegums nodots krievu delegācijai AN

Kad Apvienotās Nācijās pacēla jautājumu par vergu darbu, Komiteja Latvijas Brīvībai piesūtīja AN ģenerālsekretāram, pilnsapulces prezidentam un atsevišķo valstu delegācijām rakstus ar lūgumu skatīt cauri šo jautājumu AN pilnsapulcē. Rakstā bija minēts, ka pēc izmeklēšanas komisijas atzinuma, vergu darbs pastāv arī Latvijā, un AN lūgtas spert soļus, lai šo neciļvēcīgo sistēmu likvidētu. Tagad saņemta atbilde no AN ģenerālsekretāra Hammeršilda, kas lūdz pieņemt atbildi

LATVIJA

Ienaidnieki grib mūs iznīcināt,
Draugi grib mūs asimilēt,
Bet mēs gribam palikt latvieši.

Archibīskaps T. GRINBERGS

CIK ILGI VĒL?

Cik ilgi vēl pasaulei būs jābūt zem ieročiem? Cik ilgi amerikāņu karavīriem būs jāuzturas dažādās 49 pasaules valstīs, kur brīvības vārdā viņi nelokāmi stāv pret komūnisma briesmām?

Skatoties pēc šīsdienas notikumiem, stāvoklis var palikt nemainīgs vēl gadu desmitiem ilgi. Tas pats nenosakāmais, saspīlējuma un nezināšanas pilnais stāvoklis, kura dēļ pasaule nedrīkst pārtraukt bruņošanos un apmainīt ieročus pret kādu produktīvāku un raīgāku darba rīku.

Komūnistiem nav ne mazākās vēlēšanās piedalīties nekādās sarunās un panākt skaidrību jautājumos, kas pašreiz tur Rietumus kā uz adatām. Kādēļ lai viņi to darītu.

Amerikāņi ir deviņkārtīgi deklarējuši, ka nekad neuzbruks nevienam, ja viņiem neuzbruks. Un krieviem nav ne mazākās vēlēšanās tieši uzbrukt. Kādēļ gan lai viņi neturpinātu rīkoties tāpat kā līdz šim? Viņu aukstā kara taktika jau nav bijusi nemaz tik neauglīga. Viņi var būt pārlieci nāti, ka sabiedrotie no kara baidās, jo tie nepārtraukti runā par mieru.

Kā Francija, tā arī Anglija bez mitas spriež par „lielo" konferencēm un par tiešām sarunām ar Maļenkovu. Bet ko līdz šīgt ar krieviem jaunus līgumus, ja viņi nespēj un negrib pildīt jau agrāk nolīgtos? No šādām sarunām krievi neko daudz vairāk neiegūs, kā vienīgi pierādīs saviem iedzīvotājiem Padomju Savienībā, ka tos fakts, ka krieviem tagad ir ūdeņraža bumba, padarījis Rietumus pavisam mīkstus un runīgus. Viena vienīga krievu ūdeņraža bumba ir paralizējusi visu Rietumu pretkomūnistisko domāšanu.

Brīvā pasaule pašreiz nedara neko citu kā vienīgi sēž un stāsta visiem, ienaidnieku ieskaitot, ka viņai negribas karot. Pacifisms nav atbilde šīsdienas vispasaules situācijai. Vienīgais veids, kā panākt pasaules mieru ir sadarboties ar Padomju Savienības iedzīvotājiem, protams, tikai tad, kad gāzta būs līdzšinējā iekārta .To izdarīt var iedzīvotāji paši. Visai brīvajai pasaulei jāmēģina iedrošināt Padomju Savienības iedzīvotājus, lai viņi sacelas pret savu pašreizējo iekārtu.

Brīvajai pasaulei gan vēl nav šādu politikas, kas varētu palīdzēt Padomju Savienības iedzīvotājiem šādu sacelšanos sekmīgi īstenot. Bet tas zināmā mērā ir neviens mums nevar pārmest, ka mēs nebūtu nekā darījuši, lai krievus atbrīvotu no komūnistiem.

Brīvā pasaule vienlaicīgi kritizē komūnistu vadību un tajā pašā laikā ar viņām sēž pie viena galda Apvienotajās Nāc. un tirgojas, tā pierādot tiem cilvēkiem, kam vajadzētu pret šīm komūnistu valdībām sacelties, ka Rietumi ar viņām tomēr rēķinās. Kauī arī fakti runā citu valodu, sabiedrotie nemaz nekautrējas runāt ar noziedzniekiem un līgt līgumus, paši labi zinādami, ka tiem nav nekādas nozīmes.

Sabiedrotie gan aplinkus ir paguvuši pastāstīt tautām aiz dzelzs priekškara, ka viņu brīvība atkarājas no viņiem pašiem un ka viņiem ir jāgāž komūnistu valdība. Bet kur tad ir Rietumi? Kur bija Rietumi 17. jūnijā sacelšanās laikā Berlīnē un visā Austrumvācijā? Kā gan var mudināt apspiestas tautas uz sacelšanos, ja no ārpuses nekas netiek gatavots, lai viņām palīdzētu? Apspiesto tautu galīgu izkaušanu jau vēr panākt daudz vienkāršākiem līdzekļiem.

Lai pasaule ko varētu panākt miera labā, un ja ne miera, tad vismaz taisnības labā, tad vispirms būtu jāizbeidz jebkāda veida tirgošanās ar komūnistu valdībām Maskavā un Pekingā. Mobilizējot brīvās pasaules morālo spēku, mums vajadzētu apsūdzēt šādas valdības un no viņām atkrāšties gan vārdos gan arī darbos. Tirdzniecība ar viņām būtu nekavējoties jāpārtrauc, lai kādi arī upuri mums pašiem līdz ar to būtu jānes. Diplomātiskās attiekšmes būtu jāpārtrauc.

Cik ilgi gan vēl būs jāgaida, kamēr ASV Sav. Valstu valdība kopā ar saviem aizjūras sabiedrotiem izstrādās tālejošu politiku, kuras uzdevums būs cīnīties ar komūnistu imeriālismu? Atbilde, kā liekas, ir ASV pašās, Jo ilgāk Sav. Valstīs dominēs bailes, jo ilgāk tām būs jādzīvo saspīlējuma un nezināšanas tumsā.

Cik ilgi vēl būs jāgaida, kamēr ASV sapratīs, ka tie cilvēki, kas pašreiz atrodas komūnistu rokās aiz dzelzs priekškara var tikt atbrīvoti tikai ar militāras varas palīdzību? Savienotajām Valstīm vara ir, trūkst tikai drosmes šo varu lietot. Komūnisms pret kopīgu brīvo pasauli, lai cik tas liels un varens, nevar pastāvēt. Tikai ar drosmi cilvēce var cerēt svinēt savu visu laiku lielāko uzvaru. Uzvaru pār komūnismu.

P.

Annu Rudzīti un Alfredu Gurski 4. okt. Toronto sv. Andreja baznīcā salaulāja māc. A. Čops.

J. Kreilja uzņ.

MĒS IZTURĒSIM!

KLAUSĪTĀJA PĀRDOMAS DZIESMU SVĒTKOS

Ar drosmi un paspaļāvību pildījās krūtis, lūkojoties tūkstošos, kas viļņoja dziesmu svētku telpās. Kāda neredzama un noslēpumaina plūsma caurstrāvoja un vienoja šos latviešus. Kad estrāde pārvērtās krāšņā krāsu simfonijā ar daiļajām tautu meitām vidū, balto zēnu ielogotām, apziņa nemanot auga diženumā. Te nebija vairs trimdinieku, bet telpas pildīja drošas, savas spējas apzinātājas, neatlaidīgas latvju tautas pārstāvji, kas ar pamatotu lepnumu skatīja, ko spēj veikt viņas jaunatne, viņas sabiedriskie darbinieki un pati tauta. Svešās zemes staltā zāle pārvērtās par Latvijas daļu.

Citu tautu piederīgie bieži uzmudinājumu varonībai rod savos senčos un bruņiniekos, pētot un dievinot viņu ģērboņus, cenšoties sekot to saukļiem. Latviešiem atsevišķos varoņus aizstāj kopējās gara mantas ar skaistajām tautas dziesmām. Mūsu noslēpumainā senatne, jaunlaiku dzejnieku un mākslinieku atveidota, spēj sajūsmināt un pacilāt, spēj vienot un stiprināt, palīdz pārciest grūtības un likstas.

Varbūt stingras mūzikas kritiķis, sīki analizējot, atradīs kļūdas dziesmu ritmos, būs dzirdējis detonāšanu utt., varbūt asprātīgs teātŗa kritiķis izrādē būs redzējis pārspīlējumus, nedrošību vai ko citu, varbūt izsmalcināts baleta cienītājs nevarēs pilnīgi atzīt tautisko deju iestudējumu, tomēr šoreiz tam visam samērā maza nozīme. Noslēpumainais un varenais gars, kas plūda no dzejniekiem, skaņražiem, diriģentiem un dziedātājiem, aktieriem, un dejotājiem, apklāja visus iespējamos sīkos trūkumus, sagūstīja un savaldināja tos daudzos, kas pildīja telpas, arī tos, kas nespēja iekļūt iekšā un aizsprostoja ielas. Šī divainā elpa padarīja svešo blakus sēdētāju par tuvu paziņu, tā pārvērta atsevišķo cilvēku pūlī sajūsmas pilnā tautā.

Un krūtīs modās droša pārliecība: „Mēs izturēsim! Mēs esam, būsim un paliksim latvieši!" Un kaut arī svētku koncertā mana simpatiskā blakus sēdētāja visu laiku kaut ko valstīja savā daiļajā mutītē, krāšņajos tautas tērpos tērptās dziedātājas un brašie dziedātāji, senās teiksmas un varonības piesūcinātās dziesmas, nevaldāmi visus mūs pārvērta sajūsmās pilnos latviešos, neskatoties uz kožļājamo gumiju... Kā skaists simbols nākotnes cerībām bija tautas tērpā godalgotā mazā meitenīte, kuŗas māte to bija pratusi pārvērst īstā tautu meitā.

Dziesmām skanot arvien spēcīgāka kļuva pārliecība: „Mums nav jābīstas. Mēs izturēsim. Mēs uzvarēsim!" Niecīgas kļūst visas nesaskaņas, sīkie ikdienas strīdiņi un domstarpības.

Un kad pienāks ilgi gaidītais brīdis, kad atkal būs jābūt gataviem ziedot nevien dolarus, nevien laiku mēģinājumiem, nevien negulētas naktis, kad svētku sajūsmas un skurbuma vietā stāsies dziļa nopietnība, kad atkal nāksies nest vislielākos upurus — tad būs aizmirstas visas nesaskaņa un sīkumi, tad atkal celies varoņu gars. Un ne vien dziesmās un skaistos vārdos, bet nesot vissmagākās nastas, veicot diženus varoņu darbus, latvieši pierādīs, ka tie ir, būs un paliks spējīga un lepna kultūras tauta.

Dziesmu svētki bija skaists un vērtīgs apziņas stiprinātājs un uzmudinājums turpmākai cīņai.

Mēs izturēsim! Mēs uzvarēsim!

Inž. ž. Pērkons

PLAUJAS SVĒTKU DIEVKALPOJUMS

latviešu farmeriem notiks svētdien,, 25. okt., plkst. 1,30 Shelbourn United Church baznīcā. Dievkalpojumu vadīs māc. A. Iesis.

VĀCIJĀ IEKĀRTOTA APRŪPĒJAMO CENTRĀLĀ KARTOTĒKA

Ar š. g. 1. oktobri Vācijā radīta viena Centrālā aprūpējamo kartotēka, kuŗai pamatā likta līdzšinējā DV aprūpējamo kartotēka. Turpmāk Centrālā kartotēka, sazinā ar archibīskapu, Pašpalīdzības fondu, LSK palīdzības akciju un Centrālās Komitejas apgabala pārstāvjiem Vācijā, tiks arvien papildināta un izveidota līdz iespējamai pilnībai.

Aprūpes darba koordinēšanai un taisnīgākai palīdzības izkārtošanai šī kartotēka uzskatāma par lielu panākumu. Par cik tā sevi attaisnos, atkarājas no mums pašiem, resp. no ziedotājiem un organizācijām, kas vairāk vai mazāk iesaistījušās aprūpes līdzekļu sagādē un sadalē.

Kartotēkas pārzinis cer, ka visas organizācijas un atsevišķi tautieši dažādās zemēs informēs to par ziedojumiem, kādi nosūtīti aprūpējamiem tautiešiem Vācijā. Kartotēka savukārt informēs visus, kas to vēlēsies un kam tas nepieciešami jāzina, par katras personas apstākļiem un saņemto aprūpi.

Tāds taisnīgāks un pārskatāmāks izkārtojums nāks tikai par labu mūsu visu kopīgām interesēm — kā līdzekļu devējiem, tā ņēmējiem.

Kartotēkas adrese: (21a) Augustdorf b. Detmold, Lager, Bl. 9.

GENERĀLKONSULS
Mr R. N. BRYSON
Toronto, tel. GE 2707
114 DANFORTH AVE

KONSULS
VILIS TOMSONS
MONTREĀLĀ, P. Q.
5210 VICTORIA AVE, APT. 16
Tel. AT 7798

LASĪTĀJU VĒSTULES

DZĪVE VĀCIJAS NOMETNĒS

Ir tikai nedaudz nedēļas, kopš esmu atstājusi Vāciju un ieradusies Kanadā. Tādēļ atrodu par vajadzīgu sniegt ziņas šejienes plašākai sabiedrībai par pašreizējiem dzīves apstākļiem, kādos mīt lielākā daļa Vācijā paliekošo tautiešu.

Jau no paša sākuma man gribētos Vācijā esošos tautiešus iedalīt 3 grupās:

1. Strādājošos vieninieko. 2. Strādājošos, kam jāapgādā kāds ģimenes piederīgais, sākot ar vienu un vairākiem darba nespējīgiem ģimenes locekļiem. Ļoti daudzos gadījumos ģimenes galvas vietā ir sieva. 3. Pie pēdējās grupas minami visi pārējie, kas saņem dažādus sociālus pabalstus, kas nepārsniedz ģimenei mēnesī DM 60.— līdz DM 70.—.

No minētajām grupām izcilākā vietā atrodas strādājošie vieninieki, tādēļ par tiem nav ko runāt.

Kā galvenās būtu minamas 2 pēdējās grupas. Nepieskaršos nemaz strādnieku izpeļņas lielumam, salīdzinot ar pašreizējo dzīves dārdzību Vācijā.

Varbūt pietiks, ja teikšu: šo strādājošo ģimeņu atalgojums ir — trūkums.

Pie visiem īsumā aprādītiem apstākļiem, kā nepatīkamākā daļa, ir jāmin obligātās nodevas DM 0.50 no personas, kas aiziet tā sauktajam palīdzības fondam jeb „tautas kopībai", par ko daudziem tautiešiem vēl šodien nav skaidrības.

Protams, pret šādām nodevām nevarētu būt nevienam maksāt spējīgam iebildumu, bet gan būtu jāuzskata kā pienākuma nodevas, iebildumi būtu ceļami pret visiem tiem nodevu iekasētājiem, kas cenšas iekasēt arī no tādiem tautiešiem, kuŗi būtu pirmā kārtā liekami aprūpējamo sarakstos. Šādas ģimenes varētu minēt vairākas, kas savu ārtavu gadu no gada ir nodevušas aprūpes darbam un šodien būtu tiesīgas atrasties aprūpējāmo vidū, bet par nožēlu, šī cerētā aprūpe vēl līdz šai dienai nav viņus aplaimojusi.

Kopnovērtējumā ir panākts, ka šādas rīcības dēļ arī daudzi maksātspējīgie ir atteikušies no šādu nodevu maksāšanas, samierinoties pat ar izstumšanu no tautas kopības.

Beidzot gribu griezties ar lūgumu pie visām dāmām un dāmu komitejām Kanadā un ASV, ka visus organizētos, kā arī individuālos paciņu sūtījumus būtu vēlams sūtīt uz vārdiem. Šādā izkārtojumā šie vecie un slimie jaudis morāliski nejustos tik atstāti.

Austra Vītoliņa,
35 Pags Str.,
St. Catharines, Ont.

PASKAIDROJUMI PIE A. GRODŅA ATBILDES

Korejā latvieši pret komūnismu cīnījās amerikāņu bruņoto spēku sastāvā. Pomerānijā un arī agrākās cīņas, notika vācu bruņoto spēku sastāvā. Bruņoto spēku armijas, mērķus un uzdevumus nosaka valdības un vadība. Latvijas valsts atjaunošana neietilpa vācu bruņoto spēku mērķos — taisni otrādi, to visiem līdzekļiem kavēja. Leģionāri, sevišķi Latvijā, cīnījās varonīgi. Ir tomēr cits jautājums, kas šīs varonīgās cīņas izmantoja savā labā un kādēļ tas varēja tā notikt.

Ja amerikāņu politiku nosauc par beaprincipu politiku, tad varbūt toreizēju vācu politiku var saukt par „stingro principu" politiku. Šīs principiālās „Herrenvolk" politikas dēļ Vācija karu pazaudēja, un tikai šai politikai var „pateikties", ka arī latvieši bija spiesti cīnīties Pomerānijā, nonākot Tornas grāvraču un līdzīgās formācijās.

„Ka latviešu leģiona vadība it kā tieši bijusi ieinteresēta tādas nometnes ierīkošanā un vēlējusies visus leģionārus tur nogādāt, ir manā rakstā izteikto domu jaunprātīgs sagrozījums." — raksta A. Grodnis.

Launprātīgs domas sagrozījums ir gan A. Grodņa atbildes rakstā, jo pretēji viņa apgalvojumiem, manā rakstā leģiona vadība nemaz nav pieminēta, bet ir gan runa par vadību tā, kā to pieminējis J. Grodnis. Pēc atbildes raksta tad nu iznāk, ka vadība nav vēlējusies, bet ir „jutusies aicināta" ierasties Cedelghemā pilnā sastāvā. Agrāk teiktais, tātad, te ir pārklāts ar dialektikas sedziņu. Nekas vairāk.

Adolfs Blāķis,
1140 Madison, Wis.

TORONTO KANADĀ

● Dziesmu svētku laikā Toronto notika Kanadas latviešu inženieru un tehniķu gadskārtējā sanāksme, kuŗā bija pulcējušies ap 45 kopas biedru. Piedalījās arī pārstāvji no Montreālas kopas, Niagāras kopas un atsevišķi inženieri no visdažādākām Kanadas pilsētām. Sanāksmē prof. V. Burkēvics, kas ir Latvijas Inženieru Apvienības Ārzemēs priekšsēdis, runāja par Apvienības uzdevumiem un tās turpmāko darbu. V. Burkēvics iepazīstināja sanāksmi arī ar Apvienības statūtiem, kuŗu galīgu iztirzāšanu uzticēja inženieru kopām. Sanāksme atzina, ka Apvienība, kā latviešu inženieru vienotājs organs ir ļoti nepieciešama. Par iecerēto tehnisko žurnāla informāciju sniedza inž. A. Spūrmanis, kuŗš šinī sakarā ir veicis milzīgu darbu, uzņemot saskari ar apm. 500 latviešu inženieriem. Attiecībā uz žurnāla izdošanu, viņam pienākušas 75 vēstules, kur solīts atbalsts no inženieriem citās zemēs. Nolēma žurnālu izdot uz 16 lapaspusēm foto tehnikā, un tā pārdošanas cenu noteica uz 50 centiem. Par tehnisko redaktoru lūdza A. Spūrmani, izdevējs būs LIAA. Žurnāls, kas iznāks reizi mēnesī, sauksies Technikas apskats. Žurnāla pirmos divi numurus financēs Montreālas un Toronto inženieru kopas, bet vēlāk izdevumus cer segt no abonementu maksām. Tālāk prof. A. Dreimanis lasīja lekciju par Ontario provinces ģeoloģiju. Sekoja vakariņas un balle.

Otrā dienā inženieru sanāksme notika Toronto Latviešu Biedrības telpās, kur atsevišķas kopas sniedza īsus pārskatus par līdzšinējo darbu. Rakstveida pārskatu bija atsūtījusi arī Nujorkas latviešu inženieru kopa, kuŗai ir 45 biedru. Nujorkas kopa uzsākusi priekšdarbus angļu — vācu — latviešu tehniskās vārdnīcas izdošanai, ko uzņēmies prof. R. Rafaels. Par Montreālas kopu ziņoja N. Zoldners, bet par jauno Niāgāras kopu, kas nodibinājās tikai 7. augustā, ziņoja E. Sakss. Jaunajā kopā ir 13 inženieru un 30 tehniķu. Par Toronto kopas darbu referēja A. Podnieks. Nākošo gadskārtējo sanāksmi nolēma sasaukt atkal Toronto.

● 18. novembra sarīkojuma svinīgais akts ar koncertu notiks 14. novembrī, plkst. 20.00 Centrālās tehniskās skolas zālē, Lippincott un Harbourd ielu stūrī. Skola ir nesen celta un koncerta zāle ir viena no skaistākām Toronto ar vietām 2000 personām. Svētku aktu atklās LNAK valdes priekšsēdis A. Svenne ar uzrunu. Koncertā piedalīsies L. Kukaine, V. Ruševics, Dainas koris un Kalvis. Paredzētas arī deklamācijas. Ieeja pret ziedojumiem.

● Sv. Andreja draudzes dāmu komiteja līdz Ziemassvētkiem ir nodomājusi uzpost baznīcas altāri. Ir iegādāta vilnas altāra sega, ko izvilkumu technikā gatavo dailamatniece Mežule. Māksliniek Kopmanis gatavo aizkaru turētājus. Altāram iegādāts arī jauns paklājs. Altāra uzpošanai dāmu komiteja paredzējusi izdot ap 500 dolāru. Dāmu komiteja rosīgi gatavojas arī draudzes vakaram, kas notiks 1. novembrī. Pēc programmas paredzams kopējs azaids. Komiteja nodomājusi arī Ziemassvētkiem sagatavot plašāku bērnu uzvedumu.

● Operdziedātāja Jāņa Niedras vokālās studijas pirmais audzēkņu vakars pārcelts uz 30. oktobri, plkst. 20.00 Sv. Andreja baznīcas zālē. J. Niedras studija uzsāka darbu pirms divi gadiem. Lai gūtu panākumus dziedāšanas mākslā, ir vajadzīga liela pacietība un daudz darba. Tāpēc dabīgi, ka studijas audzēkņu sastāvs nav gluži tāds, kā bija sākumā, saka J. Niedra. „Bet tie, kas ir strādājuši, ir guvuši arī panākumus. Kā tas jau parasts šādos vakaros, programma būs ļoti dažāda un audzēkņi dziedās dziesmas un operu ārijas, pa lielākai daļai oriģinālvalodā." J. Niedras studijas pirmajā audzēkņu parādē piedalīsies pieci dziedātāji: O. Pello — bass, A. Kalniņš — tenors, O. Rūtentāls — baritons, J. Tērauds — baritons un E. Kuuskus — sopráns.

● Piektdien, 16. oktobrī, Sv. Andreja baznīcas telpās notika Toronto tautas augstskolas prezidija sēde prof. V. Burkevica vadībā. Sēdē bez prezidija locekļiem A. Sudmaļa un A. Kerāna piedalījās arī Latviešu Daiļamatnieku Apvienības priekšsēdis mākslinieks H. Mercs. Ļoti plaši un vispusīgi apskatīja jautājumu par event. daiļamatniecības nodaļas atvēršanu, kuŗā nozaru skaits būtu atkarīgs no attiecīgo kursantu interesēm.

Tā kā daiļamatnieki sōlās TLTA nākt talkā ar labiem lektoriem un arī ar materiālo atbalstu, tad paredzama ļoti mērena lekciju nauda. Pirms praktisko darbu sākšanas kursantiem mācīs arī nepieciešamo teoriju, iepazīstinās tos ar kompozīcijas pamatprincipiem, latviskiem rakstiem un to pielietošanu daiļamatniecībā. Paredzētas šādas nozares: ādas, audumi, keramika, metalla un dārgmetallu plastika un koktēlniecības. Visiem kursu dalībniekiem sākumā būs kopējs priekšmets — kompozīcija un zīmēšana.

● Svētdien, 18. oktobrī 1. latv. ev.-lut. draudze Sidrabenē bija sarīkojusi plašu talku. Talcinieki sagatavoja arī stabus elektriskiem vadiem, jo pavasarī Sidrabenē nodomāts ievilkt elektrību.

● Toronto latviešu studentu kopa pēdējā pilnsapulcē izvēlēja jaunu valdi šādā sastāvā: v. pr. U. Matiss, locekļi L. Tūtere, M. Zichmane un E. Tannis. Pagājušā gadā no Stipendiju fonda atmaksājamos pabalstos izmaksāti 1000 dol. 100 dol. kopa nolēma nosūtīt uz Vāciju trūcīgo latviešu studentu pabalstam. Savu kandidatūru valdes vēlēšanās noņēma līdzšinējais v. pr. O. Perro, kas darba apstākļu dēļ šogad aktīvi studentu kopā nevarēs darboties.

Ar balsu vairākumu kopa nolēma izstāties no Kanadas Latviešu Studentu Apvienības, kas praktiski ir gluži lieks institūts, bet turpmāk visas saistības kārtot ar Latviešu Studentu Centrālo Savienību.

BRAMPTONĀ

● Bramptonas latviešu papildskola savu jauno mācības gadu uzsāka 3. oktobrī līdzšinējās Grace United Church telpās. Salīdzinot ar iepriekšējo mācības gadu, bērnu skaits samazinājies, jo daži ir pamatskolas kursu beiguši, bet jaunākie gada gājumi nav vēl skolas vecumu sasnieguši. Ja izdotos atrast izdevīgas un piemērotas telpas, tad varētu pacelties jautājums par bērnu dārza organizēšanu jaunākiem, ārpus skolas vecuma, bērniem. Par skolotājiem darbojas līdzšinējie: Jānis Dindzāns, Jānis Uļuks un Jānis Lūsis, pieturoties pie Kanadas latviešu skolām izstrādātās mācību programmas.

Pēc pirmās mācību dienas nobeiguma pārrunām turpat pulcējās arī bērnu vecāki. Ļoti žēl, ka daudzi bērnu vecāki neatrada iespēju uz pārrunām ierasties. Iespaids, ka arī skolas dzīvē, tāpat kā bieži vien visā sabiedriskā dzīvē, ir savas ēnas puses.

Viens no aktuālākiem pārrunas jautājumiem bija telpu jautājums, jo līdzšinējās telpas nav piemērotas vairākām vecumu grupām, turklāt tās jāizpraso no gadījuma uz gadījumu. Ievērojot apstākli, ka skola darbojas pilnīgi separāti, neiekļaujoties neviena organizācijā, telpu īre jāsedz pašiem bērnu vecākiem. It sevišķi daudzbērnu ģimenēm tas jautājumu reizēm nostāda arī tīri materiāla plāksnē. Minēto un citu jautājumu kārtošanai ievēlēja vecāku pārstāvjus: V. Mārtiņsonu, J. Opalo un B. Ķikutu.

-šis.

SADBERIJĀ

● Pie DV Sadberijas nodaļas jau kopš šī gada jūlija pastāv dramatiskā kopa Dzidras Rūtiņas vadībā. Iesākumam tika izvēlēta C. Vulfa viencēliena komēdija Līnis murdā. Režiju uzņēmās Žanis Neimanis. Sākās intensīvs darbs, un 3. oktobra vakarā Sadberijas latvieši varēja skatīt šī darba rezultātus un ar pārsteigumu konstatēt, ka arī mūsu vidū ir daudzi apdāvināti aktieri.

Režisoram Neimanim bija izdevies katrai lomai atrast piemērotu tēlotāju, tā katrs aktieris bija īsti savā vietā.

Pats režisors tēloja gleznotāju Augustu Līni, bet viņa draugu — rakstnieku Kārli Dīku — Leonids Grasis, kas arī nav iesācējs uz skatuves. Dzīvokļa saimnieces — Dundura kundzes lomā labi bija iedzīvojusies Svetlāna Treilone. Draiskoko Hollu nemaz labāku par Dzidru Rūtiņu nevar iedomāties. Psiholoģisko jaunkundzi — Otīliju Pliķšēnu labi notēloja Māra Dickale, par spīti tam, ka tā bija viņas pirmā reize uz skatuves. Irena Jaunā tēloja kautrīgo lauku meiteni Mīci Lapu. Lamenlajas kundzes lomā tīri labi iederējās Elvīra Jaunā. Kalponi tēloja Biruta Bunkse, veicot arī suflieres pienākumus. Piemērotas dekorācijas bija pagatavojis Egons Treilons.

Sarīkojums bija labi apmeklēts. Pat no tālās Nordbejas bija braukuši tautieši, lai redzētu latviešu teātri.

● Sadberijas latviešu skolā par skolotājiem darbojas: Vitolds Bunķis — skolas pārzinis, Aina Janitēna, Olga Migleniece, Svetlana Treilona, Biruta Bunķe, Valija Dumpe, Jānis Roziņš un māc. E. Kerģis.

Skolā savus bērnus nesūta divi ģimenes, nevis viena, kā nepareizi rakstīts. Vecāku pārstāvis: Neimanis Žanis.

V. E.

Redakcija patur tiesības iesūtītos manuskriptus saīsināt.

Neizlietotos manuskriptus neuzglabās, bet uz vēlēšanos sūtīs atpakaļ, ja būs pievienota pasmarka.

Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var arī neatbilst redakcijas viedoklim.

DAUGAVAS VANAGI

PASKAIDROJUMS

No DV Bostonas Apvienības valdes LA red. saņemusi sekojošo paskaidrojumu, kas iepriekš piesūtīts Laikam, bet pēdējais atteicies to ievietot:

Laika 1. aug. numurā kāds V. V. no Bostonas izsaka savu pārsteigumu par to, kā V. Lambergs un O. Liepiņš varot būt Daugavas Vanagi, jo viņi nekādos karos, nedz karagājienos neesot piedalījušies un pat armijā neesot dienējuši.

Šāda sīka piezīme vai izbrīna nebūtu ievērojama, ja būtu pārliecība, ka jautātājs jautā savas nezināšanas dēļ; bet no otras puses šai izbrīnai bez ķengājoša rakstura var būt vēl dziļāks nolūks, kā piem. DV organizācijas graušana, naida celšana starp nekaravīriem un bij. karavīriem, biedru — nekaravīru pamudināšana uz izstāšanos, kā arī jaunu biedru atturēšanās no iestāšanās DV organizācijā. Beigās jājautā, kam no visa tā ir kāds labums? — Karavīram, nekaravīram, vai arī kādam sarkano kalpam? Tautieši, pareizo atbildi tu atradīsi pats!

Jābrīnās, kāpēc Laiks ievieto šādus tendenciozus rakstus. Vai laikrakstam nav tiešām neviena līdzstrādnieka, kas būtu DV organizācijas biedrs, vai vismaz pārzinātu DV statūtus?

Jābrīnās arī, kāpēc ASV DV Zemes valde nereaģē uz šādiem rakstiem un nedod paskaidrojumu, jo minētais raksts skar netikai V. Lambergu un O. Liepiņu, bet visus Daugavas Vanagus.

Bostonas DVA valde līdz ar šo rakstu paskaidro, ka DV organizācija, lai gan Cēdelghēmā karavīru dibināta kā karavīru palīdzības organizācija, tomēr ar laiku savus iekšējos noteikumus pārgrozījusi un tagad par biedru DV organizācijā var būt katrs tautietis (-iete), kas „goddevīgi atzīst, ka latvju dēlu par Latviju lietās asinis un uz tēvzemes altāra ziedotās dzīvības ir latvju tautas svētākais mantojums; kas gatavi ziedot visus spēkus cīņai par Latvijas atgūšanu un tās garīgo un saimniecisko uzplaukumu, un kas apņemas pēc labākās apziņas sekmēt un veicināt Daugavas Vanagu mērķu sasniegšanu un uzdevumu veikšanu, un savu spēju robežās iesaistīties organizācijas kopējā darbā."

Bostonas DV Apv. valde

Redakcijas rokās nejauši nokļuva kāds vecs, nodzeltējis Jaunāko Ziņu numurs no 30-iem gadiem, kurā bija iespiests šāds Viļa Plūdoņa dzejolis. Jābrīnās, cik pareizi gan Plūdonis noraksturojis latviešu tautu, un cik aktuāls šis dzejolis ir vēl šodien!

Vilis Plūdonis

KUR GAN VĒL TĀ, KĀ PIE LATVIEŠIEM IET

Jā, kur gan vēl tā, kā pie latviešiem iet!
Trīs latvieši balsīs septiņās dzied.
Savu melodiju velk tie ikkatrs, cik māk.
Nav daļas gar otru — vai beidz tas, vai sāk.

Cik ūdeņa Daugavā aizplūdis jau,
Bet viņiem vēl vienumēr saskaņas nav:
Tie dzied viens par ātru, bet otrs — par gaus',
Un dziedamais gabals ikkuŗam ir savs.

Tā zvirbulis zvirbulī neklausās ar',
Kad kopā tie sanāk, bet čirkst, cik kuŗš var.
Vai latvieši mācīj'sies dziedāt no šiem?
Vai zvirbuļu tauta no latviešiem?

Skumjo un rūgta patiesība — nekas nav mainījies — vismaz uz labo pusi nē...

Ziedosim stundas algu trūkumcietējiem

Ziedojumi iemaksājami DV Kanadas valdes kasierim Mr. A. Putniņam 280 Wright Ave, Toronto, Ont., vai vietējās Daugavas Vanagu nodaļās

TRIMDAS

SAULAINAS UN ĒNAS PUSES

Dziesmu svētki pagājuši, un vēl ilgi par tiem bus ko rakstīt un runāt. Nepieminot šoreiz nemaz runas vīrus un „resno gaiu", ko jau tā diezgan visi slavē, gribētos atzīmēt kādu Dziesmu svētku sarīkojumu rekordu, kurš, laikam gan, pagaidām nav pārspēts ne vecos labos laikos mājās, ne trimdā. Šis rekords pieder Jurim Dzeguzem, uzstādīts „garīgā trīscīņā". Kā zināms, Juris Dzeguze ne tikai vada dubultkvartetu Kalvi, kam bija jāiestudē atbildīga programma Jaundarbu koncertam, bet viņš dziedāja sestdienas koncertā, līdz ar savu kvarteta vīriem, arī vīru korī, svētdien spēlēja Skroderdienās Silmačos, bet pus stundu pēc izrādes jau atkal stāvēja uz estrādes, lai dziedātu Jaundarbu koncertā. Draugi pēc svētkiem teica: „Zēl, ka tu neuzstājies arī vēl rakstnieku vakarā — tur jau arī vajadzēja aktierus, kas nolasa darbus..." Būtu interesanti zināt, kāda izskatījās Juŗa Dzeguzes dienas programmā pirms Dziesmu svētkiem, un cik stundas diennaktī viņam izdevās pavadīt zem sava jumta?

*

Trāķelēt ar baltiem diegiem var tikai skroderi, bet ja ar baltiem diegiem sāk piešūt politiku tur, kur tie spīd cauri jau pa gabalu, paskats nav vairs nekāds elegantais. Tā Dievs vien zina, kādēļ Laika Toronto korespondents M. De. pēkšņi tik lielu ievērību veltījis kādai instruktoru sanāksmei, nemoties aprakstīt to nu jau divi numuros! Savas sanāksanas ir bijušas visādiem vīriem — medniekiem, makšķerniekiem, inženieriem,tehniķiem, korporeļiem, virsniekiem u. t. t. Tas viss OK, jo glāzīti vienmēr ar tīrāku sirdsapziņu var pacelt uz augšu, ja atrasts kāds „oficiāls" iemesls. Bet tiklīdz sanākt sadomājuši instruktori — M. De. zilē nākotni kafijas biezumos un kā no grāmatas izstāsta visu, ko tie domā darīt un ko nedarīt. Un kad nu viss smuki aprakstīts, ar baltiem diegiem pietrāķelē klāt Daugavas Vanagus ar visām „aktuālitātēm", pāris dūrieniem piedur klāt arī DVKV pr. P. Balodi, lai katram lasītājam no malas tā lieta būtu „gluži skaidra", un rezultātā — uz sienas uzmālēts viens velns vairāk, ar kādiem mēs jau tā pārāk daudz nocīnāmies. Bet ar to vēl nepietiek. Nākošā artikelī, kur atkal apgrozītas DV lietas, pašās beigās — lasi un brīnies — piešūta piezīme, ka arī lasītāju vēstules, kas pēdējā laikā parādījušās Latvijā Amerikā, „inspirējuši" šie paši instruktori... Jādomā gan, ka M. De. ļoti labi pārzina LA redakcijas rakstāmgaldu, ja jau tik droši var pateikt, no kurienes nākušas vēstules. Žēl tikai, ka nav minēts, kas „inspirējis" visas tās pārējās, kas nav ieraudzījušas dienas gaismu? Jāsaubās vienīgi, vai bij. lidotāju virsnieks E. B. no Hamiltonas un agronoms A. A. no Toronto, kas turklāt lielāko daļu laika pavada savā lauku saimniecībā, maz zina par tādas „instruktoru biedrības" eksistenci. Vai labāk nebūtu jājautā, kas „inspirējis" M. De. šos instruktorus tik baltiem diegiem pietrāķelēt Vanagiem?

Mikroskops

o

LAK EC delegātu konference Vācijā pieņēma atzinumu, kas nozēlo, ka vēl nav uzsākti radio pārraidījumi no Amerikas Balss raidstacijas Minchenē, ko jau sen panākuši igauņi un lietuvji. Bet zaru, uz kā pats sēž, neviens taču nezāģē nost! Uzsākot latviešu raidījumus Minchenē, kādu dienu, budžetam sašaurinoties, var nostrīpot raidījumus, ko tagad veic Nujorkā, un tad — suņu dienas tiem, kuriem būtu jāierosina raidījumi Minchenē. Ja igauņi un brāļukas tik īsredzīgi, vai tad akurāt mums jāseko viņu piemēram un jāapdraud savas algotās pozicijas?

o

Mušas vieglāki ķert ar medu, nekā ar etiķi. Politisko partiju apvienotajā oficiozā Zviedrijā „Mūsu Domas" agr. J. Andersons deklarējis, ka Zemnieku Savienība ir „latviešu mugurkauls". Ja tas tā tiešām būtu, tad pilsoņībai patiešām steigšus vien jāmeklē doktori deformētā mugurkaula atlabošanai!

o

Eiropas Kustības sēdē Strasburgā Vācu federālistu prezidents prof. Kogons iestājies par status quo Eiropā: kādreizējām suverēnām valstīm vippus dzelzs priekškara nebūtu jāatjauno patstāvība! Eiropas Padomes garīgais tēvs, beļģu politiķis Pauls Henri Spāks arī izteicies, ka Baltijas valstis esot jānoraksta zaudējumos!

Vai Eiropas Kustības Latvijas eksekutīvam un runas vīriem, pirms viņi tērē laiku un pastmarkas, nebūtu savā organizācijā vispirms jāpārliecina tie divi vadītāji darbinieki, ka Latvijai jādod viņas vieta Eiropā?

Kādas mūsu Eiropas federālistiem šobrīd reālas izredzes, ja špices kaldina pretējus plānus?

Kursīķis

LATVIAN TRIO KONCERTĒS TORONTO

DV Kanadas valde ir aicinājusi mūsu izcilo mūziķu trijotni, kas guvusi vislabākās atsauksmes nopietnāko ASV mūzikas kritiķu vērtējumā, koncertēt Toronto 24. oktobrī. Uz šo koncertu aicinātas arī visas ievērojamākās Kanadas mūzikas dzīves personības, kā: konservātorijas mācības spēki, mūzikas kritiķi, u. c. Vēlams būtu, lai arī katrs tautietis apmeklētu šo vērtīgo koncertu, aicinot līdzi savus angļu draugus.

PAR ZVIEDRIJAS LATVIEŠU LABĀM, NEPIECIEŠAMĀM UN ĻAUNĀM LIETĀM

OTRĀ VĒSTULE

Par to, ko ieskatam par labiem darbiem, rakstījām pagājušā vēstulē, un nav mazums šo Zviedrijas latviešu veikto labo darbu.

Nu rakstīsim par Zviedrijas latviešu saimes nepieciešamībām. Visu Zviedrijas latviešu nepieciešamību pirmā ir — apstākļu uzspiestā un visos kontinentos tik neiederzētā Zviedrijas latviešu cīņa, ko citu zemju tautieši labprāt degradē līdz strīdīgiem ķīviņiem, kā to savā pēdējā sesijā kvalificēja arī LAK EC delegātu kopsapulce Bonnā, negribēdama pat galīgi nokārtot Zviedrijas latviešu pārstāvības jautājumu. Tas Zviedrijas latviešos radījis visai skeptisku noskaņojumu pret Eiropas Centra vadību, jo Zviedrijas latvieši bija visdemokratiskākā kārtā ievēlējuši savu pārstāvniecības organizāciju, izpildot visus Eiropas Centra statūtu noteikumus, un tomēr Bonnas sesijā bija jūtama milzīga ilgošanās pēc trimdā esošajiem bijušo partiju atsevišķiem dižvīriem.

Būtu labi, ja citu zemju latvieši tā nopietni reiz sev vaicātu (un neklausītu tik daudz ieinteresētu dižkungu „vienības" deklamācijām!), kā tas tā nu var būt, ka divas reizes šie Zviedrijas latvieši ir apbrīnojamā vienprātībā un ļoti kuplā skaitā (lielākā kā jebkurā citā zemē),proporcionāli rēķinot, piedalījušies vēlēšanās pirmoreiz, kad vēlēja Nac. Fonda Padomi, un otrreiz tagad, kad vēlēja Zviedrijas Latviešu Centrālo Padomi, pie kam abas reizes ievērojamu virsroku guvis viens un tas pats latviešu nacionālā saraksta vairākums.. Tātad taču kādam nopietnākam iemeslam vajaga būt!

PAR KO ĪSTI JĀCĪNĀS?

Lai saprastu, kādēļ vispār ir jācīnās, tad jāsaka, ka Zviedrijas latvieši taisni ar to atšķirās no citām zemēm, ka viņu cīņā visai maz personiskā elementa. Zviedrijā visai koncentrētā sastāvā saradušies veco partiju dižvīri un daži no viņiem neganti launprātīgi izmanto savas pazīšanās vietējās aprindās, lai visādi kaitētu saviem ieskatu pretiniekiem. Galvenokārt te jāievēro sociāldemokratu līderis un bolševiku pojitruks Bruno Kalniņš un visu kombināciju dižmeistars Jānis Breikšs no Piebalgas. Tā būs kādreiz vesela „melnā grāmata", kas pastāstīs, kā kopš 1944. gada klājies nacionāli-pilsoniskiem darbiniekiem minēto vecpartijnieku terrora dēļ. Bruno Kalniņš, Zviedrijā tikko ieradies, vispirms iesāka ar savu atriebšanos „Ulmaņa reakcionārai diktātūrai un tās sludinātājiem emigrācijā" un īstenoja savu „norobežošanās" politiku. Tas bija cīņas signāls. Bet šai cīņai ir svarīgi un tālejoši principiāli iemesli. Proti: tikai trimdā esošie latvieši spēj kaut ko šobrīd darīt Latvijas brīvības labā. Otrkārt, trimdā mēs visi esam vienādi, un katra latvieša pienākums ir iesaistīties dzimtenes glābšanas cīņā. Treškārt, ar lielu prieku skatāmies trimdas laikrakstu slejās, ka rodas latviešu bakalauri, maģistri un doktori, kas, bruņoti jaunākām zinātnes atziņām un kuŗu iesaistīšanā Latvijas darbā vajadzētu valdīt vislielākai vienprātībai. Bet par nožēlošanu tieši šos jaunos latviešu spēkus neredzam latviešu sabiedriskā darbā: viņi netiek aicināti un piesaistīti. Turpretim redzam pavisam citu ainu: „atslēgas pozīcijās", kas paveras latviešiem trimdā, tiek ielikti veco partiju vīri, kā, piemēram, tā sauc. „paneli". Vai tā ir mūsu nacionālo spēku vienošana? Vai tā ir mūsu atbrīvošanas darba celšana uz iespējami vislielākās uzticības pamata, kāds vienīgais var nodrošināt auglīgu un sekmīgu strādāšanu?

Galvenais ir tas, ka vadība nedrīkst norobežoties no trimdas sabiedrības un ignorēt tautas izsāpīto gribu. Tādēļ Zviedrijas latvieši kategoriski aizstāv ieskatu, ka trimdas nacionālā darbā jāvalda vienprātīgai saderībai un uzticībai, kāda panākama tikai Latvijai zvērējušiem, saprototies par mērķiem un uzdevumiem. Mūsu uzdevums ir trimdas latviešus padarīt par vienprātīgu spēku, kas tiektos saslieties ar citu nāciju trimdiniekiem šajā pašā nolūkā. Centrifugālu grupu kopā salikšana, bez vienotājas idejas un bez vienotāja gara, nav spēka radīšana, bet ir — pavisam pretēji — naiconālā spēka izgaisināšana. Un tas tikai veicina to procesu, par kuŗu visi skumstam: vienaldzība pret Latvijas atbrīvošanas lietu, asimilēšanās tieksmju strauja augšana un atraušanās no kopējā darba. Ir vajadzīga mūsu nacionāla savienošanās, nacionālo mērķu vienprātīga formulēšana un deklarēšana, vajadzīgas nacionālas akcijas, kopēja darbība uz Latvijas valsts tradiciju un ideju pamata. To var tikai idejiski sakausēta apvienošanās.

Tās ir tās idejas, par kurām cīnās Zviedrijas latvieši, un nebeigs šo cīņu, jo neredz cita ceļa nacionālo spēku patiesai un radošai vienībai. Un labi būtu, ja citu zemju latvieši šo cīņu arī saprastu tās īstajā saturā. Taisni Zviedrijas latviešiem uz katra soļa jāsatiekas ar ļoti neatlaidīgu un līdzekļu ziņā neizvēlīgu politiķu grupu, kuŗa par katru cenu grib mūsu nacionālo vadību saņemt savās rokās, kam pretim Zviedrijas latviešu lielais vairākums šo vadību grib redzēt uzbūvētu uz pašu trimdiniekiu idejiskās saprašanās pamata, kas vienīgā var dot vienprātīgu darbību un labus panākumus.

Tādēļ Zviedrijas latvieši šo savu cīņu ieskata par nacionālu nepieciešamību vispirms Latvijas, bet arī visu trimdinieku labā.

Un tad vēl vienu vēstuli par dažām Zviedrijas latviešu dzīves ēnām. To nākošā reizē

A. V.

DAIĻAMATNIEKI DZIESMU SVĒTKU IZSTĀDĒ

Lielu rosību Kanadā parāda latviešu daiļamatnieki, kas apvienojušies savā profesionālā darbā kopā un pasākuši lielu svētīgu darbu. Dziesmu svētku laikā rīkotajā skatē bija izstādīti vairāk nekā 2000 eskponātu, kuŗus bija darinājuši kopā biedri. Uzņēmumā skates dalībnieki. No kreisās: V. Reinholds, V. Reinholde, A. Dones, A. Gugāne, M. Zichmanis, H. Mercs (Toronto daiļamatn. Sav. pr-dis), A. Saksone, O. Mežule, K. Purva, A. Tīruma, L. Lūse un A. Gugāns.

SAVIENOTAS VALSTĪS

NUJORKA

Nujorkas Latviešu Organizāciju padomes prezidijs kopā ar organizāciju pārstāvjiem izstrādāja Latvijas valsts svētku programmu. Sarīkojums notiks 14. novembrī Webstera zālē. Svētku aktu atklās Nujorkas Latviešu Organizāciju padomes priekšsēdis P. Irbe, bet svētku runu teikt aicināts ALA's priekšsēdis prof. P. Lejiņš. Tai sekos citu tautu un latviešu organizāciju pārstāvju apsveikumi. Koncerta daļā piedalīsies H. Lūse, M. Grasmane-Millere (arpa), pie klavierēm A. Bērzkalns, un draudzes koris. Vēl aicināta piedalīties Lilija Štengele, Sekos saviesīga dzīve. Ieejas maksa 2.— dol. no personas, galda kartes 50 c. Sarīkojuma vadītājs būs K. Stankevičs. Vakara dāmu komitejā izraudzīja A. Stankevici, O. Rudovsku, E. Druvu. A. Treiju, Z. Zariņu un M. Rupģi.

Igauņu namā Nujorkā notika latviešu, igauņu un lietuviešu bij. karavīru organizāciju pārstāvju apspriede, lai pārrunātu darbības saskaņošanu. Apspriedē piedalījās Daugavas Vanagu pārstāvji A. Lidacis, H. Vītols un D. Maļinovskis, Igauņu Brīvības Cīnītāju savienības priekšsēdis pltn. E. Reisārs, Lietuviešu Cīnītāju apvienības prdis plkv. Slepetis u. c. Vienojās noorganizēt kopīgu baltiešu sarīkojumu Nujorkā un izraudzīja attiecīgu komisiju. Nākošo Baltiešu Brīvības Cīnītāju apspriedi sasauks Daugavas Vanagi.

ALA's Informācijas valdes sēdē A. Bērziņa vadībā 13. oktobrī pārrunāja sadarbības jautājumu ar igauņiem un lietuviešiem. Valdes loceklis H. Brunavs uzņēmās lektoru apzināšanu un apgādāšanu ar literatūru un propagandas materiāliem. Ir vairāki latvieši, kas noturējuši jau pāri par simts lekciju amerikāņu publikai, iepazīstinot to ar komūnistu terroru.

Apspriesta jautājumu kā labāk izkārtot pretkomūnistisko propagandu ar amerikāņu baznīcas starpniecību. Daudzi latviešu mācītāji ir griezušies ar lūgumu pie savas apkārtnes amerikāņu baznīcām aizlūgt par 14. jūniju deportētiem, kam daudzas amerikāņu baznīcas atsaukušās. Tagad ir projekts izsludināt 7. novembri, tas ir, komūnistu revolūcijas dienu, par nezināmo koncentrācijas nometņu upuru dienu, kad brīvā pasaulē baznīcās aizlūgs par komūnisma upuriem.

Pārrunāja jautājumu par šaurfilmas iegādi ar skatiem no Latvijas, kuŗu varētu izsūtīt dažādām latviešu organizācijām. Šī filma būtu sevišķi noderīga mūsu bērnu audzināšanā latviskā garā, jo bērni Latviju nav redzējuši vai arī neatceras.

Sakarā ar Latvijas valsts dibināšanas 35. gada dienu nolēma jau iepriekš piesūtīt attiecīgu informāciju amerikāņu presei. Latviešu organizācijām dažādos centros piesūtīs jau gatavu tekstu angļu valodā.

Nujorkas latviešu ev.-lut. draudzes sapulce notika 11. oktobrī pēc Pļaujas svētku dievkalpojuma Betlemes baznīcā. Sapulci vadīja draudzes priekšnieks K. Stankēvics. Draudzes mācītāji sniedza ziņojumus par draudzes darbību. Vasaras nometne bērniem uzskatāma par labi izdevušos un tai pieskirama liela nozīme. Piedalījās 71 bērns. Trūcīgo vecāku bērni saņēma maksāšanas atvieglojumus.

Draudze paredzējusi atklāt gadskārtējo ziedojumu vākšanu palīdzības fondam. Līdz šim no palīdzības fonda izmaksāti pabalsti 6.000 dol. No tiem 1.100 dol. izsniegti pabalstos atsevišķiem draudzes locekļiem, palīdzībai tautiešiem Eiropā nosūtīts 4.500 dol., bērnu vasaras nometnei no fonda līdzekļiem atvēlēti 1.000 dol. un 250 dol. izdoti tautiešu apdāvināšanai slimnīcās, sanatorijās un Ellisa salā.

Vasaras kolonijas iegādes fondā līdz šim ienācis 3.826 dol. un ziedojumi vēl turpina ienākt. Ziedojumu lielums svārstās no 1 līdz 100 dol. Sapulce izteica vēlēšanos, lai jau nākošā vasarā varētu iegādāties kādu lauku īpašumu, kur varētu ierīkot bērnu vasaras nometni. Atzina, ka īpašums nevarētu būt tālāk par 100 jūdzēm no Nujorkas, nepieciešama ērta satiksme, peldēšanas iespējas un mežs. Vēlams, lai zemi varētu lauksaimnieciski izmantot. Tika izteikta vēlēšanās, lai šinī īpašumā varētu novietot arī vecos laudis.

Draudzē pašlaik ir 3.200 locekļu (bērnus ieskaitot). Novērots, ka latvieši bieži maina dzīves vietas. Katru mēnesi ienāk ap 60 adrešu maiņas. Ir tendence pārcelties uz dzīvi Longailendā. Svētdienas skolas iekārtotas 6 vietās un tās apmeklē 250 bērnu. Tomēr vēl ir daudz latviešu bērnu, kas neapmeklē latviešu skolas.

Draudzes kasē tekošā gadā draudzes locekļu iemaksās ieņemts 15.840 dol. Bez tam kasē ienācis nelaika mācītāja Podiņa novēlējums 1.400 dol. Abu mācītāju atalgošanai draudze saņem pabalstu no sinodes. Šādus atbalstus sinode sniedz jaunām draudzēm pirmos 10 gados. Sakarā ar draudzes locekļu straujo pieaugumu, sapulce nolēma turpmāk uzņemties pilnībā viena mācītāja atalgošanu, bet otra mācītāja atalgošanai nolēma lūgt no sinodes nelielu atbalstu.

Draudzes dāmu komiteja arī šogad rīkos kopā ar citām sieviešu organizācijām latviešu stendu Starptautiskajā sieviešu izstādē no 1. līdz 8. novembrim. Stenda noorganizēšana izmaksā ap 500 dolaru. Lai šos izdevumus segtu, draudze uzaicina tautiešus iegādāties ieejas biļetes izstādē caur draudzi, kur tās maksā 60 centu. 3. novembrī paredzēti izstādē latviešu priekšnesumi. Dziedās draudzes koris. Ar dejām uzstāsies M. Lence un E. Ozols.

KALAMAZŪ

Kalamazū pilsētas karavīru iesaukšanas vietā š. g. 6. oktobrī pulcējās 20 jauniesi, lai stātos karavīru rindās. Visi tie jautri un dzīves priecīgi. Starp iesaucamiem jauniešiem četri ir latvieši: Arvīds Kalniņš, Zigurs Paegle, Egons Ēvers un Tālivaldis Strautkalns. Pēdējais pieteicies brīvprātīgi, lolojot cerības kļūt par lidotāju.

Septembra mēnesī Kalamazū iesaukti 26 jaunieši.

Svētdien, 11. oktobrī, sv. Jāņa ev.-lut. draudzei bija reti liela svētku diena. Notika Pļaujas svētku dievkalpojums un draudzes vecajiem tika pasniegti amata krustiņi. Dievnamā altārs šim gadījumam bija reti jauki dekorēts. Dievkalpojumā piedalījās vietējais mācītājs J. Tūrks un prāvests A. Birznieks. Draudzes vecajiem pēc svinīgā solījuma prāv. Birznieks pasniedza amata krustiņus, iepriekš paskaidrojot krusta lielo un cēlo nozīmi. Dievkalpojumu kupliināja prof. V. Ruševics ar vijoles solo, prof. A. Ābeles ērģeļu pavadījumā. Draudzes vecajie ir Augusts Šults, Indriķis Noritis, Hermanis Salenieks, Viktors Strauts, Auseklis Elksnis un Sigismunds Braslovskis. Abi garīdznieki teica šim gadījumam dziļi izjustus dievvārdus.

Kalns.

MINEAPOLE (MINN.)

Mācītājs Rūdolfs Krafts ir pārcēlies no Daltonas (Min.) uz Mineapoli, kur viņš darbosies par mācītāju amerikāņu draudzē Mūsu Pestītāja baznīcā Cincle Pine, 1. novembrī māc. R. Krafts spriedīkos Mineapoles latviešu draudzes dievkalpojumā.

11. oktobrī ar sirds lēkmi aizsaulē aizgāja 48 gadi vecā Alma Vītola. Pēc viņas sēro vīrs inž.-mežkopis A. Vītols, divi dēli un meita.

Latviešu Apvienība Minesotā drāmatiskā kopa Jēkaba Vērnieka vadībā sagatavo R. Blaumaņa komēdiju Zagli, kuŗu, cik paredzams, izrādīs decembra vidū. Drāmatiskā kopa sastādās no teātŗa mākslas entuziastiem, kuŗu vidū ir arī čellinieks J. Adamsons. Vienīgie profesionālie aktieŗi ir: J. Vērnieks, Z. Bulate un R. Apinis.

31. oktobrī Mineapolē Bentonas zāles telpās Čikāgas dziesmu svētku atskaņu koncertu rīkos Mineapoles — St. Paulas draudzes koris diriģentes E. Pones vadībā. Draudzes koris jau pastāv divus gadus. Tas ir kuplinājis ar dziesmām ne tik vien latviešu draudzes dievkalpojumus, bet koncertējis arī amerikāņu draudzēs un piedalījies Čikāgas latviešu dziesmu svētkos kā arī St. Olafas kollēdžas dziesmu dienā.

GRAND RAPIDU SKAUTU DZĪVE

Skrundas 14. skautu vienības sastāvu pulciņu Grand Rapidos, kas reģistrēts pie amerikāņu sk. organizācijas ar nr. 288, inspicēja Grand Valley apgabala stāba darbinieki. Pēdējie atzinuši pulciņa pagājušā gada darbību par ļoti sekmīgu. Par atzinību un novērtējumu — pulciņa karogam piestiprinātas divas krāsainas lentas.

Pie Skrundas 14. skautu vienības uzsācis patstāvīgu darbību dižskautu pulciņš, kas pie amerikāņu skautu organizācijas reģistrēts ar nr. 2288.

Šinīs dienās notika Skrundas 14. skautu vienības vecāku padomes vēlēšanas. Par vienības padomes priekšsēdi atkal ievēlēja arhitektu J. Leimani, sekr. inž. L. Rozentālu, kasieri K. Puriņu, padomes locekļiem — māc. J. Lazdu, V. Cibulski, P. Ošnieku, J. Ziediņu, Fr. Barevicu, J. Celmiņu, A. Jansonu un Mirdzu Cimdiņu.

Skrundas 14. skautu vienībi, uzsākot 4. darbības gadu, ir šāds dalībnieku skaits: skautu pulciņā — 16, mazskautu pulciņā — 14, dižskautu pulciņā — 11, pavisam kopā 41 dalībnieks.

Vienības priekšgalā atrodas vadītājs Art. Grigors, kuŗš ir arī skautu pulciņa vecākais, pulciņa vecākā palīgs V. Cibulskis. Mazskautu pulciņa vecākais R. Lauciņš, palīgs vadītāja E. Grigore. Dižskautu pulciņa vecākais vadītājs A. Kangars.

Skautu vienībā aizvadītajos 3 darbības gados ritējis intensīvs darbs. Bez tiešajām skautu nodarbībām un nometnošanām, kas notika arī ziemā, liela vērība piegriezta latviskās gara dzīves sekmēšanai — mācot tautas dejas, tautas dziesmas, tāpat neaizmirstot Latvijas vēsturi un ģeogrāfiju. Skautu nodarbībām savas telpas laipni atvēlējusi Grand Rapidu latviešu biedrība. Labā sadarbība ar pastāvošām latviešu draudzēm un citām organizācijām devusi iespēju skautiem būt par talciniekiem ikvienā plašākā pasākumā, kādi šinī latviešu kolonijā organizēti.

V. Zirnītis

GRIMSTOŠĀS EIROPAS KONGRESS UN LATVIEŠU POTSDAMA

Atmiņu klāsts par notikumiem hitleriskās Vācijas sabrukuma posmā

II

4. TRANŠEJU RACĒJI ATGRIEŽAS

Kad ziemas salām uznākot tranšeju rakšanas darbus vairs nevarēja turpināt, Veimārā un tai tuvējā Jēnā sabrauca visi Veimāras docentūras aprūpējamie. Sevišķi daudz īsto zinātnieku še gan nebija. Jēnā dzīvoja med. prof. J. Prīmanis, kas bija atradis darbu turienes universitātē, ārk. prof. A. Raisters un pāris asistentu. Bet Veimārā bija nometušies med. fak. prof. Ed. Jākobsons un J. Inveiss, lektrise L. Būcena ar vīru tēlnieku N. Mauliņu, Mākslas akad. prof. V. Tone un gleznotājs E. Šveics. Dzīvoja arī Veselības departamenta dir. Dr. A. Vītoliņš, konsuls A. Riekstiņš, „Latvijas Kareivja" red. loc. kapt. Liepiņš, bet Veimāras tuvumā kādā dārzniecībā srādāja Nac. teātŗa administrātors V. Oškalns.

5. KĀPĒC ĢENERĀLDIREKTORAM VAJADZĒJA UZDOTIES PAR FABRIKAS STRĀDNIEKU?

Veimārā dzīvoja arī divi vācu okupācijas laika izglītības ģenerāldirektori: pirmais — Jānis Celms un vina v. i. V. Burkēvics. Burkēvics Veimārā gan ieradās tikai pēc t. s. Potsdamas komitejas nodibināšanās, kad viņš Potsdamās goda padomē gan ietilpināts, bet āktīvajā komitejā uzņemts vairs nebija.

Jānis Celms tikai ar ļoti lielām grūtībām, lietojot sevišķu paņēmienu, bija izkļuvis no Rīgas uz Vāciju. Kā izglītības ģenerāldirektors viņš sākumā gan ļoti ciešami ,sadarbojās" ar vāciešiem un nekādu pretestību neizrādīja arī tam kursam (sevišķi pie personu iecelšanām vadītājos izglītības amatos), ko okupācijas pirmajā laikā diktēja tā nac. soc. ideoloģijai tuvā organizācija, kas bija naivi iedomājusies šīs okupācijas laikā kļūt par kaut ko līdzīgu latviešu „kompartijai" un spēlēt kādu lomu pie vācu okupantiem. Bet ar atkāpšanos no ģenerāldirektora skolu dep. direktora amatā un, galvenais, ar aizliešanu no pēdējā par ķīmijas asistentu uz universitāti, Celms no „kollaboranta" bija kļuvis par attiecīgu okupācijas iestāžu neieredzētu cilvēku.

Un kad nu krieviem tuvojoties pienāca braukšanas stunda un visiem „deportētajiem" bija vajadzīga arī izbraukšanas atļauja, bij. ģen. dir. Jānim Celmam tādu neizsniedza. Viņš, tāpat kā daži citi „kollaboranti", bija tādā sarakstā, ko nacionālsociālisti nekādos apstākļos negribēja „deportēt" uz Vāciju. Šiem cilvēkiem bija lemts cits liktenis. Bet tas ir cits raksturīgs temats citā gadījumā. Tāpēc bij. izgl. ģenerāldirektoru Jāni Celmu kāds fabrikas direktors ierakstīja savas fabrikas sarakstā kā strādnieku Jāni Čelmu un kā tādu viņu ar ģimeni varēja izvest uz Vāciju. Veimārā Celms papildinājās spirta tecināšanā un viņam tanī laikā tika piedāvāta kāda spirta brūža vadītāja vieta Breslavas apgabalā. Uz turieni viņš lolojās braukt līdz pat Silēzijas krišanai krievu rokās.

6. LATVIEŠU POTSDAMA

Netālu no Veimāras ziemas otrā pusē Tīringā uz dzīvi bija apmtušies arī divi bijušie ministri: Alfrēds Bērziņš un Alfrēds Valdmanis. Arī viņi abi, tāpat kā Celms ar Burkēvicu, no attiecīgiem kungiem bija izredzēti par Potsdamas komitejas padomes locekļiem, bet viņi šo „godu" neuzņēmās un uz Potsdamu nebrauca.

Alfr. Bērziņš Berlīnē kopā ar zināmo A. Freimani un ģen. R. Bangerski gan spēlēja aktīvu lomu šīs komitejas priekšdibināšanas gaitā un apspriedēs. Viņš bija arī paredzēts par komitejas aktīvu locekli. Viena Vācijas ministrija tām piekrita, bet irstošā Rozenberga ministrija nepiekrita, un tāpēc Bērziņš palika ārpusē.

Noteikti gan jāuzsver, ka Potsdamas komitejas dibināšanā izšķirami divi posmi. Ziemas sākumā iniciātīva nāca no latviešiem, kas iesniedza konkrētus priekšlikumus vācu iestādēm Berlīnē. Bet tur tie neatrada lielu ievērību. Tos oficiāli nenoraidīja, bet arī neakceptēja. Tikai pēc Jaltas konferences Ribentropam radās vajadzība pēc **Latviešu Atbrīvošanas Komitejas.** Pēc Ribentropa prasījuma Himlers uzdeva savam resoram triju dienu laikā šo komiteju sastādīt. Tagad iniciātīva nāca no vāciešiem un pat gandrīz pavēles veidā. Ļoti izdevīgi bija atsaukties uz agrāko projektu iesniegumiem un Bangerski izlietot kā izkārtni. Komitējas nodibināšanu pasludināt bija nolemts 15. februārī Drēzdenē, bet tā kā naktī pirms tam Drēzdeni nobumboja, tas notika 20. februārī Potsdamā. Ar pieaicinātiem komitejas padomes locekļiem triju dienu laikā nemaz nebija iespējams sazināties un dabūt viņu piekrišanu. Tāpēc Berlīnes kungi tos ielika sarakstā pilnīgi uz savu galvu, vadoties no to personu vārdiem, kas bija minēti dibināšanas un pārrunu pirmajā posmā. Piekrišana līdzdarboties bija dabūtā vienīgi no komitejas aktīvajiem locekļiem vai t. s. „ministriem". Ārpus Berlīnes dzīvojošos padomes locekļus uz proklamēšanas sēdi izsauca pa speciālo Gestapo („Iekšlietu ministrijas") telegrafu(!)

7. KĀDS NEVEIKLS POTSDAMAS ATTAISNOJUMS

Tā kā Potsdamas komitejas dibināšanas priekšvēsturei un apspriedēm tās pirmajā posmā piesaistīts arī Alfrēda Bērziņa vārds, tad viņš zināmā mērā centies palikt konsekvents un šīs komitejas nodibināšanu daļēji un netieši attaisnot — arī hitleriskās Vācijas agonijas posmā.

Kad amerikāņu karaspēks no 9.—15. apr. ieņēma Tīringu, Alfr. Bērziņš 1945. g. 25. aprīlī uzrakstījis un angļu valodā pārtulkotas izsūtījis divi vēstules. Tās ar vienādu tekstu adresētas sūtnim Londonā Zariņam un sūtnim Šveicē Feldmanim. Šo vēstuļu saturs (3 folio raktāmmašīnas lpp.) un viņu tulkošana angliski apliecina nolūku: lai caur amerikāņu militāro cenzūru ejot, tās pievērstu amerikāņu militāro iestāžu vērību Bērziņa personai un latviešu problēmai.

(Turpinājums sekos).

NODIBINĀTA BALTIEŠU KONCERTAPVIENĪBA INDIĀNĀPOLĒ

Šī gada pavasarī Indiānāpoles latviešu organizāciju pārstāvju sanāksmē vijolnieks Viktors Ziedonis ierosināja organizēt Indiānāpolē abonementu koncertciklu ar latviešu un igauņu ievērojamāko mākslinieku piedalīšanos. Sanāksme šo Ziedoņa ierosinājumu apsveica un lūdzu viņu veikt šī pasākuma priekšdarbus.

Kad noskaidrojās, ka latviešu un igauņu sabiedrībā interese par šādu koncertciklu ir pietiekami liela, tika vestas sarunas ar mākslinieki. Tā radās Indiānāpolē „Baltic Concert Association" — Baltiešu koncertu apvienība. Šodien šai apvienībai ir jau vairāk kā 300 biedru. Pāri par 200 no tiem ir latvieši, bet pārējie ir igauņi un amerikāņi.

Koncertu ciklu atklās igauņu vijolnieces Karmenas Berendsenas koncerts 29. novembrī, čellinieka Ingus Nāruna koncerts sekos 6. decembrī, duo-pianistes māsas Gūtbergas koncertēs 1954. gada 14. februārī un 28. martā „The Latvian Trio". Piektā koncerta datumu paziņos vēlāk, un ir iespējams, ka tajā varēs dzirdēt tālu viesņu — dziedātāju Ludmillu Sepi.

Visu šo koncertu apmeklēšana maksās tikai $44.00. Atsevišķiem koncertiem ieejas kartes nebūs dabūjamas. Koncerti notiks Indiānāpoles „World War Memorial" auditorijā, kur ir koncertējušas daudzas pasaules slavenības.

Baltiešu koncertapvienības mērķis ir kā bezpeļņas organizācijai noorganizēt mūsu pilsētā latviešu un igauņu ievērojamo mākslinieku koncertus labam koncertam piemērotās telpās par iespējami zemām ieejas maksām, lai vairāk latviešu un igauņiem būtu iespējams tos apmeklēt. No otras puses tika ievērota doma, lai māksliniekiem, kas brauks mūs iepriecināt ar savu talantu, par viņu darbu un pūlēm, tiktu nodrošināta kaut cik pieklājīga materiāla atlīdzība.

Klavieres viņiem koncertiem gādās vietējais „Baldvin" firmas ģenerālpārstāvis.

Baltiešu koncertapvienība ir inkorporēta vietējās pārvaldes iestādēs, un tās valdē sastāv: prezidents — Viktors Ziedonis; viceprezidenti — Endel Kalam un Valdemārs Meļķis; sekretāres — Ērika Salzemniece un Dorothy A. Brown; programmas daļas vadītājs — Vilmārs Spranemanis; kasieri — Dorothy A. Brown un Eižens Salmiņš; dāmu komitejas locekles — Aurora Zvejnieka, Milda Zālmane, Skaidrīte Meļķe un Regīna Jermolviča.

Tautiešus, kas vēlētos šos koncertus dzirdēt, bet vēl nebūtu uz tiem pierakstījušies, Baltiešu koncertsavienība lūdz savus pieteikumus sūtīt uz šādu adresi: Baltic Concert Association, P. O. Box 922, Indianapolis, Indiana, USA.

Kanadas valsts visstabilākā pasaulē

Montreālas kreditbiroja galvenais direktors D. Smits informējis, ka Kanadas ekonomiskais stāvokļis ir ļoti labs un ka depresija nav sagaidāma tuvāko 25 gadu laikā. Nākošā gadu simteņa ceturksnī Kanadas iedzīvotāju skaits var dubultoties, un tāpat paredzama milzīga tirdzniecības un rūpniecības ekspansija. Kanadieši izlieto pašlaik kreditu apmēram 10 proc. apmērā no savas izpeļņas, kas nebūt nav daudz. Kanadiešiem tagad ir daudz vairāk naudas nekā tiem jebkad bijis, un arī viņu izpeļņa nekad iepriekš nav sasniegusi tik augstu līmeni.

Kanadas valūta ir visstabilākā visā pasaulē, un tās neizsmeļamās rezerves un jaunā Sv. Lorenča jūras ceļa izbūve piešaus bez riska paaugstināt kreditu līdz 15 proc. no izpeļņas.

CEĻA VĀRDI

Katra vismazākā vieta, ko tu godam izpildi, ir goda vieta. Bet vislielākā, kuŗu tu nespēj labi veikt, kļūst tev par kaunu.

Emersons

o

Labākais, ko viens cilvēks spēj dot otram, tomēr ir tas, kas viņš spēj būt priekš otra.

Goete

o

Cilvēkam vajaga ļoti maz laimēs, lai tas būtu laimīgs.

Tomass Mans

o

**Cilvēki kļūtu labāki, ja viņiem atļautu būt laimīgiem. Un viņiem laimes būtu diezgan, ja vien daži negribētu u

MOMMA NO AUSTRIJAS — KOREJAS PIRMĀ LĒDIJA

Sirmais Korejas prezidents Singmans Rī, izlasījis likumprojektu, neparakstījis iebāza to savā portfelī. Ministri klusi sačukstējās: „Viņš vēl prasīs „Mommai" padomu!"

„Momma" ir Francēska Barbara Donnera Rī, brūnacainā, augumā pamazā, blondi sirmā Korejas, šīs visvairāk asinīm piemirkušās Āzijas zemes, pirmā lēdija. Būdama čakla un darbīga zemes tēva sieva, viņa visnotaļ iemantojusi dienvidkorejiešu cieņu, bet laikam gan nekad neiegūs viņu patiesu mīlestību, jo Rī kundze Tālajos Austrumos ir un paliek tikai „baltā sieviete." Kaut gan viņa iejutusies korejiešu dzīves veidā, pieņemot visus tikumus un ierašas, „Baltā fēja," kā zemnieki viņu iesaukuši, tomēr nevar grozīt faktu, ka viņa ir puspasauli tālu prom no savas dzimtenes — skaistās Vīnes.

Būdama bagāta Austrijas tirgoņa meita, Francēska ieguva labāko izglītību. Viņa brīvi runāja vācu, angļu, italiešu un franču valodas un pēc universitātes pabeigšanas iestājās Tautu Savienības dienstā, darbodamās pie italiešu delegācijas.

Kad 1932. g. 19. aprīlī Ženēvā ieradās jaunā Austrumzemju delegācija, Francēsku Donneru nosūtīja uz Korkavīna viesnīcu, apsveikt korejiešus Tautu Līgā. Austrumu delegāciju vadīja 57 g. v., nopietnais diplomāts Singmans Rī. Francēska sākumā jutās iebiedēta, bet drīzi vientuļais korejietis ar svešo blondīni pārrunāja jau tīri personiskas problēmas. Austriešu dzelzslietu tirgoņa meita fascinēta klausījās katrā viņa vārdā.

Francēska pieņēma Rī piedāvāto personīgās sekretāres vietu un divi gadus pavadīja viņu pa Eiropu un Āziju, 1934. g. Vašingtonā, mazā metodistu baznīcā, viņi apmainījās gredzeniem un slēdza mūža derību.

„Mans galvenais uzdevums ir rūpēties par mana vīra veselību," saka Francēska. Bet, pieaugot atbildības nastai, kas spiež Dr. Rī šauros plecus, prezidentam par viņa uzticamāko padomnieku kluvā viņa sieva. Ar bagātu pieredzi politiskajās spēlēs, Francēska Rī tagad ir viena no lielākām ekspertēm Āzijas jautājumos.

Vēl šodien 78 g. v. Rī un 55 g. v. Francēskas laulība ir laimīga. Rī dievina viņu un sauc viņu par „Mommu." Tā kā vecīgais prezidents slimo ar chronisku bezmiegu, laulātie bieži vien visu nakti pavada klausoties ielas mūzikantu kakafonijā un tērzējot franciski vai angliski. Korejiešu valodu Francēska vēl arvienu runā lauzīti.

„Mommai" Rī tomēr nav vieglas dienas — viņa ir galvenais paligs savam vīram, lai uz krāšmatām, kara saskaldītā zemē uzceltu kārtīgu valsti.

APVIENO ORGANIZĀCIJAS

Pašlaik ASV ir divas organizācijas, kuŗās apvienoti komūnistu apspiesto tautu pārstāvji trimdā. Tās ir Vidus- un Austrumeiropas konference un Austrumeiropas komiteja. Tagad ir ievadītas sarunas par abu šo organizāciju apvienošanu.

BALTIJAS PĒTĪŠANAS INSTITŪTĀ

par biedriem-veicinātājiem līdz š. g. 1. oktobrim iestājušies, iemaksājot biedru naudu (pārlēsta DM): Agnis Balodis, Zviedrijā (DM 20.—), mag. iur. A. Šilde, Vācijā (10.—), Ilmar Mankin, Vācijā (20.—), Magdalēna Rozentāls, ASV (20,85), Arvids Oliņš, ASV (20,85), Artūrs Kivitis, Kanadā (20,60), M. Šturma, ASV 20,60), E. Järvesoo, ASV (20.—), A. Abakuks, Vācijā (10.—), V. Hāzners, Vācijā (10.—), R. Bangerskis, Vācijā (10.—), Vilis Janums, Vācijā (10.—), Herberts Zagars, Vācijā (10.—), Kārlis Ozoliņš, Vācijā (10.—), Paulis Brencis, Vācijā (10.—), Oļģerts Lapiņš, Vācijā (10.—), Ignats Blaževičs, Vācijā (10.—), Roberts Liepiņš, Vācijā (10.—), Roberts Mednis, ASV (20,85), Dr. Jānis Rudītis, ASV (20,85), Igaunu Centrālā Komitejā Vācijā (20.—), R. Sinats, ASV (20,40), J. Liepiņš, Vācijā (10.—), Ludmilla Kruglevska, ASV (20.—), Anna Veldre, Austrālijā (15.—), Daugavas Vanagi, Milvoku nod., ASV (20,85), Voldemārs Titke, ASV (20,50), Augusts-Adolfs Gregers, ASV (20.50), Richards Mutulis, Vācijā (10.—), Arnolds Skrebers, Šveicē (10.—), Augusts Abakuks, Anglijā (10.—), Adolfs Bulle, Anglijā (10.—), Jāzeps Savickis, Anglijā (10.—), Milda Salnā, Zviedrijā (10.—), Georgs Odiņš, Vācijā (10.—), bīsk. Jāzeps Rancāns, Vācijā (10.—), korporācija Talavija, ASV (41,70), E. Kerušs, Vācijā (10.—), T. Grasis, Vācijā (5.—), V. Strekers, Vācijā (10.—), R. Strazdiņš, Vācijā (10.—), O. Mūrnieks, Vācijā (10.—), J. Grotiņš, Vācijā (10.—), Jūlijs Lūsis, ASV (20,85), Jānis Salna, ASV (20,85), Jūlijs Bikis, ASV (41,70), Baltiešu Kristīgā Studentu Apvienība Vācijā (20.—), V. Linis, Kanadā (24,14).

Iestājušies 48 biedri-veicinātāji, iemaksājot kopsummā 746,09 DM.

Eiropā biedriem-veicinātājiem, privātpersonām, minimālā biedra nauda DM 10.—, aizjūras zemēs — DM 20,—, organizācijām visur DM 20.—.

BPJ Latviešu sektors, kvitējot minētās summas, izsaka biedriem-veicinātājiem savu pateicību un aicināt aicina jaunus talciniekus. BPJ adrese: Bonn, Colmantstr. 19. **BPJ vadītājs prof. Dr. Ed. Šturms,**

Bonn, Kaiserstr. 147.

BLEFS VAI PATIESĪBA PAR BERIJU?

Kad pasauli aplidoja sensacionālā ziņa par Berijas izbēgšanu no padomju elles, laudis neziņā jautāja, kuŗš gan šo preses pīli izcepis. Kalifornijas laikraksta „San Diego" reportieris Džene Fusons tagad atklāj, ka visas šīs sensacionālās ziņas autors ir bagātais Nikaragua kafijas plantātors Fabio Gallo. Šeit Gallo fantastiskais stāsts, kā viņš sastapis Beriju, kuŗš lūdzis viņu par starpnieku, lai ASV garantētu tam patvēruma tiesības Amerikā.

Es nezinu, raksta žurnālists, vai Berija ir dzīvs vai miris. Es nezinu arī, vai šis stāsts ir taisnība vai meli. Bet Fabio Gallo atklāja man kādu starptautisku intrigu un kāda cilvēka medīšanu. Gallo no Nikaragua jau vairākkārt bijis iemaisīts revolūcijās un starptautiskā politikā. Viņš apgalvo, ka personīgi redzējis Beriju, vai vismaz viņu, kuŗš uzdevies par Beriju. Triju dienu pratināšanā, Gallo spāņu policijai nodevis šādu liecību:

„Pirmā sastapšanās ar Berijas aģentu Spānijā man bija Gibraltarā, pie Embassi restorāna, kur man, saskaņā ar norādījumu, tērptam baltos svārkos, zināmā laikā bija jāpiebrauc ar auto. Berijas aģentam es tūdaļ norādīju, ka amerikāņi netic ne vārdam, ko viņš teicis par Beriju un vēlas kādus ticamus pierādījumus. Tad aģents mani noveda pie kāda melna Austina ar Gibraltaras numuru; mašīnā sēdēja vīrs, pēc izskata līdzīgs Berijam.

„Berija" kaut ko teica spāniešu, ko pēdējais man pārtulkoja: „Pasakiet viņiem, ka jūs pats mani redzējāt. Tad jau viņi nokārtos tālāko, jo viņi ieinteresēti par mani..."

Es norunāju ar aģentu pēc divi dienām jaunu sastapšanos. Pa to laiku es atgriezos Malāgā, kur apmetos Miramara viesnīcā. Apmeklējot Gonzalesu Džiožuetu viņa farmā pie Marbeles, es viņam pastāstīju, ka Spānijā redzēju Beriju, ka es šinī lietā sadarbojos ar amerikāņiem un ka vēlos Beriju no Gonzalesa farmas aizvest uz šim nolūkam sagatavotu zemūdeni. Gonzalesa farma atradās pašā pludmalē.

Es paliku farmā gaidot tālsarunu no Furonas. Kalendārs rādīja 16. septembri. Sarunu nesagaidījis, es atkal atgriezos minētā Miramara viesnīcā, kur 16. septembra naktī, plkst. 11. manā istabā A-6 dabūju gaidīto tālsarunu. Nākamās dienās pēcpusdienā no jauna devos uz Gonzalesa farmu, kur pārrunājām sīkumus, kā Beriju un viņa trīs pavadoņus novietot farmā.

18. septembrī atgriezos Gibraltarā. Tas pats aģents, kuŗš mani sapazīstināja ar Beriju, gaidīja mani. Es pateicu spānietim, ka esmu stājies sakaros ar Kalifornijas žurnālistu Fuzonu un lūdzu viņu sagādāt man pieprasītās garantijas. Fusons solījās man telefonēt 72 stundu laikā.

Es devos uz Gonzalesa farmu, kur ierados 19. septembra pēcpusdienā. Pusdienoju kopā ar Gonzalesa ģimeni un vēlāk pārrunājām par gaidāmo D. Fusona tālsarunu no Sandiego, Kalifornijā. Es patlaban sarunājos ar nama māti, kad Fusons man piezvanīja no Vašingtonas. Pēc sarunas ar viņu es pastāstīju dāmām visu par Berijas mēģinājumu nokļūt ASV un ka man šajā ziņā ir valdības atbalsts. Lēdijas man piekrita, jo domāja, ka šāds lietas izkārtojums nāks par labu arī Spānijai. 20. septembrī ap plkst. 21.00 es atgriezos Malāgā, kur saņēmu Fusona telegrammu, ka viņš ierādīsies 21. septembrī Madridē, Palace viesnīcā, lai personīgi sastaptos ar Beriju.

Es visu šo lietu tad izstāstīju ABC laikraksta vadītājam Arto Luca De Tema, viņš nekavējoties iespieda šo ziņu savā laikrakstā, bet cenzūra apturēja tā izplatīšanu.

22. septembrī es atstāju Malāgu un devos uz Madridi, kur tūdaļ steidzos uz Spānijas politiskās policijas šefa Regengo biroju. Regengo noklausījās manu sensacionālo stāstu un noveda mani uz Palace viesnīcu, kur mani gaidīja amerikāņu žurnālists Fusons.

Visi trīs nobraucām uz Madrides slepenās policijas vadītāja ģenerāļa Rafaēļa Hierro galveno mītekli. Ģenerālis Hierro man apgalvoja, ka baudu šajā lietā viņa pilnīgāko atbalstu. Tad es vēlējos dabūt jaunu sastapšanos ar Berijas aģentu, gaidot ar savu auto pie Cosmopolite kafejnīcas Madrides Valle Larios ielā, par ko informēju arī slepeno policiju. Bet — aģents nerādījās..."

Tāds ir stāsts, ko spāņu policijai zem vēresta nodevis Fabio Gallo, kuŗa acīs tagad gailē nāves bailes par savu dzīvību. **Ksa**

Aiz dzelzs aizkara

NO PILSĒTĀM KOMŪNISTIEM JĀDODAS UZ LAUKIEM

Kad nesen Maskavā tika kritizēts kolchozu darbs, kompartijai bija gatava atbilde rokā — jāsūta uz laukiem pilsētu komūnisti, kas kaut ko sajēdz no lauku darbiem. Šādu lēmumu pieņēma arī Rīgas pilsētas kompartijas komiteja 19./20. septembrī. Starplaikā Rīgas radiofons arī atklājis, kādas tautības komūnisti tiek sūtīti uz laukiem. 23. septembrī radiofonā runāja Wans Molčānovs, kas krievu valodā pastāstīja, ka ieradies Latvijā pēc II Pasaules kara no Maskavas un līdz šim strādājis Rīgas vagonu rūpnīcā. Divi dienas vēlāk radiofonā runāja Daugavpils arteļa „Boļševik" strādnieks Kripēņins, kas reiz strādājis Odesas apgabalā un pēc kara ieradies Latvijā. Šie abi krievu komūnisti tagad norīkoti uz laukiem „svarīgu uzdevumu veikšanai". Bez tam radiofonā atzīmēja, ka „LPSR Lauksaimniecības un sagādes ministrijās kadru daļā ir kalpotāji, kas izsaka vēlēšanos braukt strādāt uz laukiem."

Tālāk tika piemetināts, ka „tuvākajās dienās" izbrauks ap 50 lauksaimniecības speciālistu un partijas darbinieku.

CITI STRĀDĀ, CITI RUNĀ

Rīgas radiofons daudz stāsta par pilsētas uzņēmumu strādnieku izbraukšanu talkās palīgā kolchoziem. Rīgas kokapstrādāšanas kombinātā Nr. 1 strādnieki šoruden jau izbraukuši divpadsmit reižu, t. i. praktiski katru svētdienu. Interesanta ir šāda Rīgas radiofona piezīme: „Strādnieki palīdz novākt ražu, bet aģitātori notur pārrunas un lasa referātus."

PASTMARKA PAR 36.000 DOL.

Torontietis Hans Lundbergs nopircis slaveno pastmarku Tre Skill B-co par 36.000 dolariem. Jau ilgāku laiku viņš tīksminājies ar domām par markas pirkšanu, līdz pēdīgi to izdarījis savā ceļojumā uz Zviedriju.

Interesanti paskatīties šīs vērtīgās un slavenās markas vēsturē. Marka izdota 1855. gadā par 3 šiliņiem, un tās parastā krāsa bija zili-zaļa. Dārgā marka tomēr ir ieņēmusi dzeltena, ko speciālisti izskaidro ar to, ka pēc 8 šiliņu markas iespiešanas (8 šil. marka bija dzeltenā krāsā) plati nenotīrot, sākuši iespiest 3 šiliņu marku. Kļūme atklāta tikai dažus gadus vēlāk. Kāds Stokholmas marku tirgotājs izsolījis ap 2 dol. atlīdzību par katru 1855. gada izdevumu marku, un rezultātā viņš ieguva tādas arī no kāda skolas zēna, kuŗš tās bija atradis uz vectēva vēstulēm. Zēns saņēma parasto atlīdzību un bez tam vēl sevišķu prēmiju par dzeltenu „brāķi". No Zviedrijas marka aizceļoja uz Vīni, kur to par 100 dolariem pārdeva Feraras grāfam. Pēc Pirmā Pasaules kara līdz ar citām grāfa mantām to konfiscēja franči un tā nonāca izsolē. 1922. gadā to pārdeva par 3.800 dolariem un pēdīgi par 8.000 dolariem Dr. J. Rembergam, Geteborgā, Zviedrijā. Kluss pircējs markai bijis arī Rumānijas karalis Karols, kuŗš to ieguvis par 20.000 dolariem. 1951. gadā tā pārdota par 30.000 dolariem. Tagad to atkal ieguvis zviedrs, kuŗš pasaulē pazīstams ar saviem zinātniskiem pētījumiem rūdās u. c. zemes bagātību meklēšanā un atklāšanā ar elektrības palīdzību.

VAR IEGĀDĀTIES VIENU GOVI

Izdaudzinātās padomju kolchoznieku „pārticības" faktiskais stāvoklis atklājās no jauna 20. septembrī, kad laikraksts Sovetskaja Latvija savā ievadrakstā paziņoja, ka kolchozniekiem var iegādāties 1 govi. Tajā pašā laikā šajā rakstā piezīmēts, ka „republikā slikts stāvoklis ar govīm". Valmieras raj. Lenina vārdā nosauktā kolchozā no 4424 liellopiem ir tikai 182 govis. Ludzas raj. kolchozā „Ceļš uz komūnismu" 114 govīm bijuši tikai 54 teļi. Zilupes rajona lopkopības stāvoklis atzīmēts par „neciešamu".

CIK KOLCHOZNIEKAM JĀNODOD VALSTIJ?

No ikvienas kolchoznieka saimniecības jānodod gada laikā valstij: 30 kg gaļas, 300 gr. vilnas, 100 litru piena no govs un 50 olu. Kolchozniekiem saimniecībām, kuŗas nav izstrādājušas normas, nolemts palielināt obligāto valstu nodevu par 50 proc. Tāpat nolemts, ka obligātās nodevas nedaudzajām individuālajām un amatnieku saimniecībām nedrīkst pazemināt.

LAMĀ MEKKARTIJU

Parastajā pretamerikānisma propagandā pēdējā laikā uzbrukuma objekts bija senātors Mekkartijs. 26. septembrī Rīgas radiofonā nolasīja kāda Artēmova rakstu: „Kas ir Mekkartijs un mekkartisms". Definīcija bija šāda: „Mekkartisms ir neapslēpts fašisms, kas darbojas uz vienu roku ar monopoliem, pasaules kundzības tīkotājiem". Miljoni amerikāņu pieprasot, lai Mekkartiju ievieto trako namā, bet tas ņenotiekot un Mekkartijs turpinot mēģināt atgriezt atpakaļ vēstures ratu un atjaunot vecos režīmus Polijā un Kīnā.

ATKAL APBALVOTI SVEŠINIEKI

Septembra beigās par „izdienu un nevainīgu darbu" apbalvoti šādi dzelzceļa darbinieki: epidēmiskās stacijas pr-ks Rēzeknē Brikovs, med. māsa Marija Kasperoviča, Daugavpils st. ārste Natālija Lapsova, Rīgas epidēmiologa palīdze Aleksandra Mališeva, ārsts Nikolajs Turčins un ārste Anna Čerņajeva. Kādēļ gan apbalvoti dzelzceļu ārsti — ārsti, kam sakars ar epidēmijas apkarošanu?

ATROK 4000 GADUS VECAS LIETAS

Sarnates purvā esot atrastas 4000 gadu vecas cilvēku mītnes. Archaiologi konstatējuši, ka tajā laikā Latvijā jau bijusi lieliska dzintara apstrādāšana. Radiofons ziņoja, ka šos izrakumus turpinās nākamajā gadā.

RĪGAS TEĀTROS

Pašlaik izstrādāti repertuāri šī ceturkšņa teātru programmām. Oktobrī paredzēta „Baņutas" pirmizrāde. Krievu drāmas teātris iestudē „Peldētāju Zuzanna", bet 26. septembrī šajā teātrī notika Ostrovska „Vilki un avis" pirmizrāde. Liepājā 19. septembrī atklājis savu sezonu Baltijas flotes teātris. Šajā teātrī šogad būšot jauni spēki — Maskavas aktieŗi.

JELGAVAS RAJONĀ

darbojas kolchozs „Plēsums", kuŗā ir tikai — komūnisti. Kolchoza priekš. — Molodenkovs, viņa vietnieks — Jānis Šķiņķis, kolchoza „frizieris" — Staļinslavs Matrijevskis. Bez tam pieminēti šādi kolchozniekī — Inta Bartovskaja, Ivanovs Kazanskaja un Cvetkovs. Pēdējie trīs ir kompartijas biedri. Visās kolchoza farmās iekārtoti sarkanie stūŗīši.

Tā iznikst pasaules slava

Staļina vārds izzūd no vēstures

Pēdējā laikā Kremļa propagandas viens sektors ir vērsts pret „bijušā tautu tēva un skolotāja, ģenerālisma, zinātnes un mākslas ģēnija" Josifa Staļina glorifikāciju. Lai mazinātu bijušā valdnieka slavu, tiek rakstīta jauna vēsture. Revolūcijas un komūnisma valsts dibināšanas lauri tajā piešķirti Ļeņinam. Viss tas, kas pirms pusgada vēl apmirdzēja Staļina vārdu, šodien ir ieskaitīts partijas kontā. Maskavas Marksa—Engelsa—Staļina institūts patlaban sastāda jaunu partijas vēsturi, kuŗas 1. daļa paspējusi iznākt 1.000.000 eksemplāros. Staļina vārds šinī izdevumā ir minēts tikai 5 reizes, bet Ļeņina — 68! Bez tam vēsturē ir 10 citātu no Ļeņina runām un tikai viens no Staļina. Arī nesen notikušajā Augstākās Padomes sesijā minētā tendence ir sankcionēta. Agrākās Augstākās padomes sēdēs tik bieži pieminētais un vētrainiem aplausiem pavadītais Staļina vārds pēdējā sesijā atskanēja tikai vienu reizi, kad Maļenkovs pieminēja, ka Staļins bijis Ļeņina darba turpinātājs. Staļina epitets „lielais" gan paturēts, bet viņa dzīves aprakstā tam piešķirta tikai Ļeņina skolnieka loma. Pēdējā laikā Padomju Savienības un satelītu presē ietur augstāk aprādīto ģenerāllīniju, izvairoties no līdzšinējiem tituļiem „lielais vadonis", „skolotājs", „ģenijs" u. t. t. Ne mazāk zīmīgs ir fakts, ka presē Staļina vietā netiek vis cildināts jaunais diktātors, bet gan kollektīvā vadība. Šo notikumu ietekmē no grāmatu tirgus pakāpeniski nozūd vai visās pasaules valodās tulkotais komūnistu evaņģēlijs — Īsais partijas kurss un Staļina biografija. Kremļa valdnieku noskaņojumu var redzēt visjaunākā PSRS vēsturē, ja to salīdzina ar iepriekšējo — 1948. g. izdevumu. Uz jautājumu, kas uzvarēja 2. Pasaules karu, agrākajā vēsturē atbildēja: „Uzvarēja varonīgā padomju armija, kuŗas cīņu organizētājs bija biedrs Staļins, visu laiku lielākais ģenerālis". Bet jaunajā izdevumā uz to pašu jautājumu dota šāda atbilde: „Cīņā pret fašistiskajiem uzbrucējiem padomju tauta un tai uzticīgā armija, ko vadīja komūnistu partija, nosargājot mūsu zemes brīvību un neatkarību, kā arī glābjot Eiropas un Āzijas tautas no fašisma verdzības. Kā redzams, par Staļinu kā kara vadoni te nav ne vārda. J. Saliņš

KĀ ES KĻUVU KOMŪNISMA NODEVĒJS

1947. gadā uz Rietumberlīni pārbēga Padomju militārās pārvaldes majors Grigorijs Klimovs. Šodien viņš ir Minchenē amerikāņu aizsardzībā, rediģē pretkomūnisma propagandas izdevumus, ko izplata Austrumvācijā. Dzimis 1917. g. revolūcijas laikā, majors Klimovs bija īsts „Staļina paaudzes" nerimtīgs cīnītājs. Kas viņu pamudināja meklēt brīvību Rietumos? Par to šajā rakstā stāsta majors Klimovs, atklājot pa domju režīma nežēlību, viltu un izviršanu.

II

„Bez pseudonīmiem, lūdzu," pārtrauca viņu it skarbi ģenerālis Bogdānovs. „Mēs taču šeit esam draugu pulks..." — „Labi, nu, piemēram majors Astāfijevs," turpināja pulkv.-leitnants. „Kopš iecelšanas par komandantu, viņš loti pārmainījies. Viņa ricībā atrodas kāda vācu prinča pils, kuŗā dzīves stils ir tāds, kādu pat ķeizara galminieki apskaustu. Viņam tagad vairāk apkalpotāju, nekā to bija princim. Ik rītu, tikko acis atdarījis, majors Astāfijevs izdzer burku ietaisīto gurķīšu vīnetiķi, lai kaut cik noskaidrotos no iepriekšējās nakts žūpošanas. Tad majors izstiepj savu maigo kājiņu, kuŗai viena vāciete uzvelk kreiso zeķi, otra uzvelk labo, bet trešā vāciete tura gatavus zīda rīta svārkus. Bez palīdzības viņš pat bikses nevar vairs uzvilkt. Bet jaunākais vēl nāks. Uzdzīvei majors ievedis sistēmu: īpaša patruļa izķemmē novadu, lai apgādātu viņam piemērotas sievietes. Mūsu pienākums šeit atklāt šādus kauna darbus, lai šie muļķi izprastu, ka vēl pastāv proletariāta likumi..."

APSŪDZĪBAS BIRST KĀ NO AUTOMĀTA

Tiklīdz pulkvedis pieminēja likumus, smaidi no pārējo virsnieku sejām nozuda un viņu skati atkal pētīja zābaku purnus. Kuŗš izsita otram zobus vai izdauzīja logus, to proletariāta likumi nevajāja, bet ja kāds nozaga fabrikā sociālismam piederošu cukura graudiņu, viņu meta cietumā uz ilgiem gadiem. Zobi un logu stikli bija privātīpašums, kas nebaudīja sociālistiskā likuma īpašu aizsardzību, tādēļ laiku pa laikam atrada kādu grēkāzi, kuŗam tribunālā bija jāatbild par kollektīva grēkiem. Būt par grēkāzi patiešām ir bīstami.

Ģen. Bogdānova aplēsums bija pareizs. Pulkv.-leitnanta apsūdzībai, kas droši vien bija jau iepriekš aranžēta, raiti sekoja līdzīgas: komandanti fanātiski nomelnoja viens otru, kamēr sekretāres drudžaini stenografēja katru vārdu. Tas bija patiešām savāds skats, kad ģenerāļi un pulkveži, kā skolas puikas, nostājās zāles vidū un atzinās savos grēkos. Tas atklāja šo absolūtai paklausībai pieradināto viru mentalitāti. Tiklīdz no augšas nāca rīkojums atzīties grēkos, visi komandieŗi padevīgi atklāja savas „nepilnības" un zvērēja nākotnē laboties.

Pēc konferences es jautāju ģen. Šabālina adjutantam, kuŗš pie šādām skatēm bija jau pieradis, kas notiks ar majoru Astāfijevu un citiem grēkāžiem, kuŗi nule tika pārbaudīti. „Nekas," smaidīdams atteica adjutants, „sliktākā gadījumā viņus pārcels uz citām komandantūrām. Šie lempji tik uzticīgi partijai, ka viņiem daudz kas tiek piedots!"

Nedēļu pēc Potsdamas konferences es pavadīju ģen. Šebālinu uz Sabiedroto Kontrolkomisijas Tautsaimniecības direkcijas pirmo sēdi. Kad tur pārrunājām nākošās sēdes darba kārtību, amerikāņu delegācijas vadītājs ierosināja kā pirmo darba kārtības punktu likt „Pamata principu izstrādāšanu Vācijas tautsaimnieciskai demilitarizācijai". Tulki pārtulkoja angļu vārdiņu „policy" krieviski „politika", kaut gan īstākais apzīmējums būtu bijis „vadprincipi". Tiklīdz ģenerālis dzirdēja pieminām tulkoto „politiku", viņš uzlēca no krēsla: „Kādu politiku? Nekāda politika mums nav jāizlemj, visi politiskie jautājumi noskaidroti jau Potsdamas konferencē!" Amerikāņu šefs ģen. Drēpers piekrita: „Pilnīgi pareizi! Mūsu uzdevums vienkārši īstenot Potsdamas nolēmumus, un tādēļ mums jāvienojas par vadlinijām, kā to veikt." Atkal tulks ģenerāļa teikto „policy" pārtulkoja krieviski kā „politiku" un atkal ģen. Šabālins aizdegās: „Mēs nevaram runāt par politiku. Tā jau ir izlemta. Lūdzu nemēģiniet mani pārliecināt! Nekādu Potsdamas konferences revīziju!"

Ģen. Šabālins tā ilgu laiku aizstāvējās kā lācis, domādams, ka sabiedrotie viņu grib aizraidīt uz Sibiriju. Tā pati vecā reakcija — pat augstākie amatvīri nevarēja neko pasākt paši uz savu galvu. Ģenerālis ik vakaru telefonēja uz Maskavu pēc instrukcijām nākošai dienai.

Tāds bija sākums mūsu pirmai lielai cīņai pie zaļā galda, par vienu vienīgu parprastu vārdiņu.

Kremlis uzskatīja Potsdamas konferenci par lielu uzvaru. Padomju diplomātija tur ieguva liecinošas koncesijas nekā to bija iecerējusi un Padomju militārās pārvaldes Vācijā uzdevums nu bija izspiest no solītā maksimālos labumus.

Sabiedroto Kontrolpadomes sēdēs pārliecinājos,ka Rietumu varas patiesi vēlējās sadarboties ar mums pēckara problēmu risināšanā. Viņi mūs uzskatīja par īsteniem sabiedrotiem, kā kara, tā miera laikā. Apvienoto Nāciju radīšana pierādīja viņu tieksmes pēc pasaules miera. Ārēji gan arī mēs izlikāmies, ka esam ieinteresēti šajās problēmās, bet jau pēc pirmajām sēdēm man bija skaidrs, ka Kremlim gan nav ne mazākās vēlēšanās sadarboties ar demokratiskiem Rietumiem. Mēs viņus uzskatījām par saviem ienaidniekiem, ar kuŗiem mēs debatējam vienīgi taktisku apsvērumu dēļ.

Mūsu vācu rūpnīcu likvidāciju komandas strādāja vaiga sviedros. Kas arī netiktu nolemts Kontrolkomisijā, mēs vienkārši līdz tam jau būsim nomontēšanas darbus paveikuši.

KUR LAI LIEK PORTFELI?

Kādu dienu, pēc parastajām neauglīgajām debatēm Kontrolkomisijā, britu delegācijas vadītājs sērs Persijs Mīls uzlūdza pārējos delegācijas locekļus uz pusdienām. Iejot sēra Persija mājā, visi viesi atstāja savas cepures un portfeļus priekšnamā. Apteksne paņēma arī manu formas cepuri un izstiepa roku pēc portfeļa. Es apmulsu — nezināju, ko darīt, man bija ģenerāļa Šebālina portfelis, kuŗa gan nebija nekas cits, kā vienīgi pēdējās sēdes protokols, bet atstāt portfeli neapsargātā priekšnamā nozīmēja izdarīt noziegumu pret padomju valsti, ņemt viņu līdzi pie pusdienas galda izskatītos visai muļķīgi. Par laimi ģenerālis Šabālins izprata manu neveiklo stāvokli un klusi norīkoja: „Biedri major, uzgaidiet mani automobilī."

Es jutos atvieglots, atstāju angļu māju un apsēdos automobilī. Pēc dažām minūtēm kāds britu kapteinis iznāca un lūdza mani nākt pie galda. Es gan atrunājos, ka neesmu izsalcis, bet viņa uzstāšanās bija tik noteikta, ka man neatlika nekas cits, kā sekot viņam.

Kad atkal iegāju mājā, mans ģenerālis mani asi uzlūkoja, bet neteica neko. Vēlāk atklājās, ka namatēvs bija izlūdzies viņa atjauju nosūtīt savu adjutantu pēc manis. Es nodevu portfeli ģenerālim. No visām idiotiskām iespējām tā man šķita nevainīgākā. Lai nu viņš pats iejūtas šajā muļķīgajā situācijā.

Es stāvēju pie loga, lūkojos dārzā un sarunājos ar britu brigadieri Bēderu, kuŗš, saskaņā ar ģen. Šabālina raksturojumu, bija viens no gudrākiem starptautiskiem spiegiem. Mēs pļāpājām vācu-angļu valodu mistrā, par neparasti karsto vasaru, bet ģen. Šabālins visu laiku mani novēroja — droši vien, viņš patiesi bija nobažījies, ka brigadiers mani patlaban salīgst par savu aģentu.

Kaut pie pusdienas galda ģen. Šabālins sarunājās ar tulka palīdzību, pamazām atplaiksnījās laipnīga un viesmīlīga atmosfaira, un jo ilgāk pusdienas ieilga, jo vairāk manīs ģenerālis atbrīvojās no savām boļševistiskām bruņām. Pēdīgi viņš bija tik tālu, ka ierosināja pacelt glāzes namatēva veselībai. Kaut sēdēju galda otrā galā, tomēr manīju, ka ģen. Šabālins man allaž veltīja pētījošu skatu, kas atklāja viņa rūpes par to, vai es tikai viņu nenovēroju — viņam tātad bija aizdomas, ka es varētu būt čekas aģents, partijas „acis un ausis". Jo augstāk kāds bija uzkāpis pa padomju hierarchijas kāpnēm, jo vairāk tas dzīvoja pastāvīgā baiļu un neuzticības vidē.

(Turpinājums sekos).

Slepkavību rakstnieks un viņa tauta

„Bīstami daudz barbaru ir starp mums," saka amerikāņu literatūras kritiķis Reijs Redmans — Saturday Review of Literature — bet viņa kollēga New York Times korespondents Arturs Kroks atbild: „...atliek tikai nožēlot, ka mūsu lielais prezidents un literatūras mīļotājs Rūzvelts nedabūja lasīt Mikija Spillana darbus." (Lai nu papūlas viņa atraitne!). Šie divi šķietami dažādie secinājumi patiesībā kopīgi papildina viens otru un dod atbildi par tām tumšajām „ellītēm," ko miljoni cilvēku slēpj aiz kristietības un morālo tradiciju novalkātajām skrandām. Kas ir Mikijs Spillains? Vienkāršs amerikānis, kuŗš meklē savai dzīvei jājamo zirdziņu un naudu. Vispirms viņš mēģinājis ar Dievu — Jechovas liecinieku sektē. Nekas liels neiznāca. Tad — politikā sekmes bija vēl mazākas. Lai izsvīstu savu sarūgtinājumu un vilšanos, Spillains „tapa" rakstnieks. Viņš dzemdēja privātdetektīvu Maiku Hemmeri, kuŗam nav nekā kopēja ar tā pirmo literāro senci šinī kontinentā

KĀ KRIEVI TIKA PIE ŪDEŅRAŽA BUMBAS?

Neatkarīgais vācu laikraksts Die Morgenpost, kas iznāk Berlīnes rietumsektorā, raksta, ka Pad. Sav. pie ūdeņraža bumbas tikusi, pateicoties Anglijā nodarbinātam bij. krievu emigrantam, atomfiziķim Pēterim Kapicam, kas 1918. gadā emigrējies uz Angliju. Kapics Anglijas zinātniskā darbā strādājis 3 gadus, studējis Kembridžas universitātē un vēlāk bijis Anglijas atomrūpniecības vadītāja lorda Ruterforda līdzstrādnieks. Kapics jau 1934. gadā piedalotiės internacionālā zinātnieku kongresā Maskavā, nodibinājis sakarus ar komūnistu varas vīriem un, „atomu laikam" pienākot, savu ādu pārdevis pilnībā, kas beidzās ar pārbēgšanu aiz dzelzs priekškara.

Ar smaidu caur kaplodziņu

NECIEŠ MUĻĶUS

Miljonārs stingri noprasa kavalierim, kas lūdz pēc viņa meitas rokas:

„Vai tu mīlētu manu meitu arī tad, ja viņa būtu pavisam nabaga?"

„Noteikti," iedrošināts atbild jauneklis.

„Tad liec manu meitu mierā, jo es savā ģimenē muļķus neciešu!"

ATRISINĀJUMS

Darbnīcas īpašnieks: „Es vēlētos katrreiz, kad ierodos pārbaudīt darbu norisi, redzēt ikvienu darbinieku pacilāti veicam savu darbu. Lai to panāktu, lūdzu visus nākt man talkā ar ierosinājumiem, kuŗus varāt uzrakstīt un iemest šim nolūkam pie durvīm piestiprinātajā vēstuļu kastītē."

Pēc nedēļas kastīti atvērot, tajā atrada tikai vienu vienīgu zīmīti ar vārdiem:

„Nevalkājiet gumijas zoles."

— Dapinu (Edgar Allen Poe — Double Murder in Rue Morgue, izd. 1841. g.). Tāpat viņam nav vairs lielas radniecības ar mūsu jaunības laikā pazīstamo Šerloku Holmsu vai Ed. Vollesa detektīviem, kuŗu apkērība launuma apkarošanā bāzējās uz psiholoģiskiem un taktiskiem trikiem. M. Hemmers ir vīrs, kuŗš ar cinišķi izgaismotu sadismu slepkavo — slepkavas un citus noziedzniekus. Un kā!? Piemērs: „Es iegāzu viņam ar pistoles stobru pa galvu. Viņš nokrita kā pārrauts virves gals. Tad es uzkāpu viņam uz sejas un viņš izsplāva burbuļus. Es vēlreiz ar zābakiem šķaidīju tā seju, un tad burbuļošana apklusa..."

Bet bez šīs īpašības Maikam Hemmeram vēl ir seksuālais potenciāls, ko īpaši amerikāņi apzīmē par „autobusu, kas pielādēts sengrieķu satīriem" un dažreiz viņa varoņi vienā dienā apkalpo pusduci dāmu.

Trešā izcilā dotība — kļūdainā angļu valoda. Kādreiz radiokomentātore Eite Valtona uzdrošinājusies Mikijam Spillainam aizrādīt, ka viņš savās grāmatās slepkavojot ne tikai cilvēkus, bet arī — valodu. Uz to Spillains cinišķi atbildējis: „Par tiem dolariem, ko es saņemu, es esmu gatavs noslepkavot ne tikai pareizrakstību, bet piedevām izdejot arī vēl uz jūsu līka."

Savā darba istabā Spillains pie vienas sienas novietojis negātīvo kritiķu izgriezumus, pie otras savu izdevēju naudas pārvedumu zīmes, kas grozās no 50— 100 tūkst. dolaru par katras grāmatas metienu. Mūsu latviešu trimdas literātūras un mākslas vērtētāji, kas dzīvo šinī kontinentā, pieskaroties amerikāņu kultūras lietām, saka, ka vispārinātais jēdziens par amerikāņu

NACIONĀLĀ VIENĪBA

Faktori, kas veicina tautu saprašanos

Latvieši savos centienos un sabiedriskā darbā nav vienoti ne visas pasaules mērogā, ne arī atsevišķās valstīs. Tam ir vairāki cēloņi, kas bazējas tautas raksturā un atsevišķu personu centienos. Bet viņi tomēr vēl apzinās savu nacionālo vienību, kuŗa gan sāk nobālēt, jo svešajās zemēs nav vairs tās pamatu.

Ikvienai tautai ir savs kultūras šūpulis — zeme, ko viņa apdzīvo un kultivē. Tās ģeografiskais stāvoklis, klimats, zemes virsma, augu un dzīvnieku valsts ietekmē kopdzīves un kopdarbības vides izveidošanu. Šinī vidē iedzīvotājiem ir līdzīgi psīchiskie pārdzīvojumi, kas izpaužas apmēram vienādā valodā, paražās, tikumos, raksturā. Reizēm minētā vide nav pilnīgi vienāda. Tad rodas nelielas atšķirības tautas valodā (izloksnes) un citu psīchisko pārdzīvojumu izteiksmes veidos. Savos pamatos tie tomēr līdzīgi. Tas veicino iedzīvotāju saprašanos. Viņi paši gan sākumā šo garīgo radniecību neapzinās, bet var gan vērot tās praktiskos rezultātus. Saskare ar kaimiņiem, kuŗiem citāda valoda, paražas un tikumi, atver viņiem acis un ierosina pārdomas, kuŗās sāk noskaidroties kopīgās intereses kā zemes aizsardzībā un kultīvēšanā, tā arī garīgā radniecība. Tā vispilnīgāk atklājas tautas tradicijās — dziesmās, teikās, pasakās, sakāmvārdos. Šīs tradicijas liecina par kopīgiem pārdzīvojumiem un ar tiem saistītiem psīchiskiem pārdzīvojumiem, kas atraduši visiem labi saprotamu izteiksmes veidu. Visstiprākās garīgās saites tomēr veidojas vēsturisko notikumu ietekmē, kad jāpiedzīvo dažādas grūtības un reizēm arī jāzaudē visa sviedros ražotā dzīves iekārta. Šo notikumu laikā garīgā radniecība un kopīgās intereses tiek arī slacītas asinīm — lielāko upuri, ko cilvēks spēj ziedot citu labā.

Minēto novērojumu, piedzīvojumu un pārdzīvojumu ietekmē nostiprinās tautas faktiskā vienība, kuŗas apzināšanās attīstās visvairāk izglītības ceļā. Reizē ar to noskaidrojas pašas tautas spējas un īpatnības, kas atšķir no citām tautām. Viss tas tautiešus pārliecina par viņu garīgo radniecību un vienību savā garīgajā sejā un kopīgās interesēs. Minētās pārliecības iegūšanā sevišķa nozīme vēsturei, kas iepazīstina ar pagātnē piedzīvotiem notikumiem un to ietekmi uz viņu attiecībām un vienības nostiprināšanu, tāpat arī literatūras vēsturei, kas atzinumus papildina ar dzejnieku fantazijas tēliem. Tanī pašā laikā vokālā un instrumentālā mūzika, raksti jeb ornamenti, gleznas un citi mākslas darbi faktus un atzinumus apgaro un ar to pastiprina tautas vienības apziņu.

Tātad garīgā attīstība un kultūra nostiprina nacionālo jeb tautas vienības apziņu, kuŗā sakausētas tautas primārās īpatnības, jeb viss tas, kas visai tautai raksturīgs, kas viņu atšķir no citām tautām, īpaši valoda, paražas, tikumi, raksturs, tradicijas, māksla, dzīves veids. Uz šīm primārām īpatnībām balstās sekundārās atšķirības, kas veidojas darbā un ir savādākas katram darba nogrupējumam vai sabiedriskai šķirai. Šīs sekundārās atšķirības neiznīcina primārās īpatnības, bet gan papildina tās vai nedaudz pārveido; piem. valodu kuplina ar attiecīgam nodarbošanās veidam piemērotiem vārdiem un izteicieniem, dažas paražas pieskaņo savam darbam, dzīves veidu pārveido, piemērojoties darba apstākļiem u. t. t. Tautiskās īpatnības savos pamatos paliek neskartas. Tāpēc šķiru īpatnības tautu nešķej, bet gan padara tās seju pilnīgāku un krāšņāku. Dažas sabiedriskās šķiras reizēm teorētiski noliedz tautas vienību un tās apziņu. Bet kritiskākos tautas dzīves brīžos, piemēram, kaŗa laikā viņas to atzīst un aktīvi piedalās valsts aizsardzībā. Īstenībā šie noliedzēji arī nav pašas sabiedriskās šķiras, bet kādas ideoloģijas paudēji, kas uzmetušies par šīs šķiras aizstāvjiem.

Svešajās zemēs un vidē, kur tautiešiem parasti jādzīvo un jāstrādā citam no cita lielā attālumā un sveštautiešu vidē, minētām primārām īpatnībām nav vairs dzimtenes pamatu, kas tām neļautu nobālēt un atslābt jauno pārdzīvojumu ietekmē. Tie gulstas kā kāds virsslānis trimdinieku apziņā un cenšas jaukt tās viengabalainību. Sekundārās īpatnības te atkal sajaucas ar attiecīgās šķiras savdabībām un ienes zināmu disharmoniju nacionālā vienībā. Savos pamatos tā arī trimdā var palikt negrozīta.

Apzinoties minētās pārmaiņas nacionālā apziņā un tās uzturēšanā, trimdiniekiem šī apziņa jāstiprina ar valodu, intellektuāliem un emocionāliem līdzekļiem, lai neļautu jaunajiem pārdzīvojumiem svešumā to nobīdīt apziņas perifērijā un reizē ar to pašu trimdinieku pamazām atraisīt no savas tautas. Tādā kārtā arī trimdas apstākļos iespējams uzturēt aplūkoto nacionālo vienību un tās apzināšanos.

P. Dreimanis

PAZIŅOJUMS

Ar šo paziņojam, ka Gautingas sanatorijā š. g. 9. septembrī ievēlētā Komiteja un Revīzijas komisija konstruējās šādi:

Komitejas priekšsēdis Blaževičs Ignats, pr-ža vietnieks Kuģītis Jānis, sekretārs Petrovs Vladimirs, kasieris Austrums Jēkabs, aprūpes lietu kārtotājs Priekalns Fricis, kultūras lietu kārtotājs Bukovs Gunārs.

Revīzijas komisijas pr-dis Treilons Aleksandrs, sekretārs Kažoknieks Leonids, loceklis Doktenieks Edvins.

Priekšsēdis I. Blaževičs,
Sekretārs V. Petrovs.

CROSTOWN GARĀŽU HAMILTONĀ NOPIRKUŠI LATVIEŠI

Līdz šim pastāvošiem latviešu saimnieciskiem pasākumiem Hamiltonā 1. okt. pievienojies vēl viens: S. Brencēns un B. Belārs nopirkuši no kāda japāņu tautības mechaniķa Crostown garāžu par $11.500 ar $300 iemaksu. Pie garāžas pieder nelielas biroja telpas, plaša remontu darbnīca un pagalms. Garāžu latvieši nopirkuši ar visiem darba rīkiem un ierīcēm. Garāžā ir cilindru slīpējamā mašīna, bateriju uzpildāmā ierīce, ventiļu slīpējamā mašīna, gaisa kompresors, autogeniskais metinātājs, visdažādāko metallu metināšanai, sveču tīrītājs, pārbaudītājs un visu auto elektrisko ierīču pārbaudāmā mašīna, kā arī auksto un karsto krāsu krāsojamās ierīces. Bez tam kopā ar garāžu nopirkta „Ambulance," kas katrā laikā izbrauc uz ceļa palīdzības sniegšanai; tā apgādāta ar ceļamiem krāniem un tērauda tauvām.

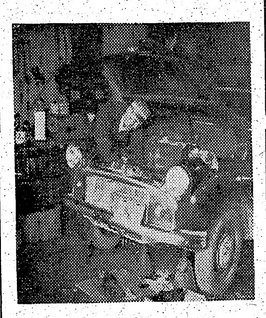

Slimniekam jāpalīdz . . .

Abi minētie latvieši Kanadā ieradušies tikai pagājušā gadā. un tagad jau Ontario provincē ieguvuši auto mēchaniķu apliecības. Pilsētas valde viņiem piešķīrusi atļauju garāžas turēšanai, un garāža ir biedrs Ontario motoru līgā.

B. Belārs auto remontiem darbus strādājis jau Latvijā. — Šoseju un Zemesceļu departamenta garāžās, pēc tam Vācijā, 2 gadus Anglijā un vienu gadu Hamiltonā. Viņš arī strādājis pie smago automašīnu labošanas darbiem, tā kā B. Belāra pieredze šai laukā sniedzas turpat pie 20 gadiem.

S. Brencāns ir gados jaunāks un auto mechanikai pievērsies pirms 7 gadiem.

Jaunieguātā latviešu garāža izdara visāda veida motoru remontus, virsbūves, krāsošanas u. c. darbus. Garāža sniedz palīdzību uz ceļa katrā laikā dienu un nakti. Krājumā ella, riepas, baterijas, un citas auto daļas, kā arī antifrosts.

Garāžas adrese: 388 Cannon St. E, tel. 7-2871, Hamilton. S. Brencāna, tel. 8-1374, B. Belāra tel. — 3-1904.

J. G.

K. Vanags

ATCERIES LATVIJU

LATVIJAS EZERI

Latvi, lai kuŗā zemes daļā tu nonāktu — piemini Latviju! Nekad un nekur savā mūžā tu vairs nedzirdēsi skaistāka vārda par šo vārdu. Tāpēc nemities to daudzināt, nebeidz slavēt zemi, kas šo vārdu nes. Diena vai nakts, vakars vai rīts — turi viņu prātā, piemini viņu, iemīli viņu arvien dedzīgāk!

J. Jaunsudrabiņš

III

PĪEKTAIS LIELĀKAIS NO LATVIJAS 3000 EZERIEM IR LIEPĀJAS EZERS

pie Liepājas (3716 ha), seno kuršu Piemāres jeb Bihavelankas un Duvzaru valstīs. Agrākais ezera nosaukums bijis Līvas ezers. Kur Līvas upe, traukdamās no Līvas ezera, ietecēja Baltijas jūrā, jau aizvēsturiskos laikos bijis zvejnieku ciems. Te notikuši (apm. tag. Liepājas vecās kapsētas rajonā) dzīvi tirdzniecības darījumi ar tālo jūŗu braucējiem. Veco ostu, dabisko ezera izteku, vēlāk aizbēra. Hercogs Jēkabs, riskēdams ar savu dzīvību, bija izpētījis aizsērējošās Līves ostas gultni un atzinis, ka ezers savienojams ar jūŗu ar īpašu kanāli, ko izraka 1713. g. par 170.000 guldeņu. Nostāsti liecina, ka Liepājas ezera Pērkoņa salā atradusies kuršu Kiligundas svētnīca ar Pērkoņbirzi. 1252. g. kuršu līgumā ar vāciem bija pieminēts, ka vāci apņemas Pērkoņsalu un Upuŗsalu (Ciānas salu, iepretim Reiņu mežam), neaiztikt. Ezera krastā atradies kāds milzu akmens (30 m apkārtmērā, 4 m aug.) — ziedokļa akmens Pērkoņtēvam, ko saspridzināja 1841. g., kad uzsāka būvēt šoseju. No senā ziedokļakmeņa izcirta pilsētas 4 robežstabus. 16 km garais Liepājas ezers pasekls, tomēr pa to brauc mazi kuģīši, ar kuŗiem varēja nokļūt pat līdz Nīcai.

TEIKSMAINAIS BURTNIEKU EZERS

Sestais pēc lieluma, 12 reiz 6 km, 3549 ha), tas atrodas letgaļu Tālavas valstī, kuŗā valdīja Tālivaldis. Tālivalža dēlam Druvinaldam piederēja Burtnieku novads. Tā kā vācu chronikās Burtnieku pils saukta par Beverīnu, arī vairāki pazīstami vācu vēsturnieki Burtnieku ezeru sauc par Beverīnas ezeru. Burtnieku ezers Indriķa chronikā pirmoreiz pieminēts 1208. g., kad letgaļu valdnieki Rūsiņš ar Varidotu, no Beverīnas pils nākdami, iebruka igauņu zemēs. Pēc briesmīgā slaktiņa, par kuŗu Rūsiņš bramanīgi noteicis, ka to pieminēšot vēl četras sakaliešu paaudzes, letgaļi, atceļā uz mājām, laupījumu sadalījuši pie šī ezera. Kad vācieši latvju zemi sagrāba savs rokās, ordenis ap 1284. g. Burtnieku ezera D krastā letgaļu pils vietā uzcēla savu mūra pili ar sv. Marijas baznīcu. Burtnieku lauksaimniecības skolas pamatu daļā bija vecās ordeņpils mūris. Pie boļševiku noslepkavotā visu Latvijas ministru prezidentu adjutanta Lūkina brāļa pilsētas ciemiņi varēja katrā laikā noīrēt motorlaivu neaizmirstamam braucienam pa Burtnieku ezeru. Ezera krastā uzceltās Burtnieku baznīcas durvju sliekšnis atradās vienā augstumā ar otrā krastā stāvošās Matīšu baznīcas torņa gaili!

BABĪTES EZERS

Pīļu mednieku daudzinātā paradīze Babīte ar savu 2610 ha lielo ūdens klajumu ir septītais Latvijas dižezers. Ezers caurmērā tikai 1 m dziļš, bet tā dibenu klāj 4 m bieza dūņu kārta. Pie upju grīvām ezerā dziļāki zari — tie zivju ceļi. Vasarā ezers pilnīgi aizaug ar niedrām. Pēc 15. jūnija ik gadu te sākās plašas pīļu medības, kur nomedīja 10.000 putnu gadā. Medības norisa īpatnās mazās laiviņās — pēlīšos, kas citur mūsu dzimtenē nebija pazīstamas. Babīti ar Lielupi savieno vairākas upītes: 1816. g. izraktā Špunupe, Gātes upe u. c. „Gausās jūdzes" mežā pie Strēlniekiem reiz atradusies Zemgales bīskapa Lamberta Babītes pils, ko 1225. g. nopostīja rīdzinieki.

RUŠĀNU EZERS

Rušānu ezers Latgalē ar saviem ūdeņiem, apskalo 2400 ha latvju zemes. Ezara krastos atradās daudzinātais Jaunaglonas klosteris ar milzu akmeni parkā, ap kuŗu 1766. g., ar pāvesta Klementa 13. atļauju, uzcēla kapliču, ko vēlāk gan pārcēla uz muižu, bet uz akmens uzcēla dižu krustu. Pēc šī akmens, tad arī senākais vietvārds bijis Kameņeca. Ezera krastā ir vēsturiskais Karātavu kalniņš un priede, kur vergu laikos kārti laudis, vairāki te esot ierakti dzīvi ezmē. Ezerā, kuŗā ir 17 glenzainas salas, uzietas plašākas pāļu būvju paliekas, Upuŗkalna salā arī liels ziedokļa akmens. Rušānu pastmeistars Grigorovičs tāliem cieminiem lepni rādīja arabu zelta naudu no laika pirms Kristus dzimšanas, kas atrasta Upuŗkalna salā. Maķedonijas zelta nauda no 180. g. pirms Kr. dz. atrasta vēl Rušānu ezera austrumu krastā, pussalā starp Ūbeļu, Iežas un Birzkalnes ezeriem, kas tikai apliecina, cik nozīmīgs centrs te bijis Senlatvijas diženajās dienās.

DRAUDZES 60 GADU JUBILEJA

Vecākā latviešu draudze Savienotajās Valstīs

Filadelfijas latviešu ev.-lut. sv. Jāņa draudzes 20. oktobrī pārkāpa 60 gadu pastāvēšanas slieksni. Šo reto jubileju vecākā latviešu draudze ASV 18. oktobrī atzīmēja ar svinīgu pateicības dievkalpojumu Inkarnācijas baznīcā ar vaiņāku Misūri sinodes mācītāju un latviešu baznīcas pārvaldes pārstāvju piedalīšanos.

Draudze nodibināta 1893. gada 20. oktobrī toreizējās vācu sv. Jāņa draudzes telpās Vortona ielā. Draudzes mērķi ir izteikti deklarācijā, kuŗā lasām apņemšanos gādā par ikkatru latvieti, lai tas neatklīst no savas tautas un vecās ev. Lutera ticības un Dieva mācības. Nākošā gadā draudzes darbinieki uzsāk rosīgu draudzes reliģisko un sabiedrisko dzīvi. Dievkalpojumus notur paši pārvaldes locekļi (t. s. priekšā lasīšanas dievkalpojumi). 1896. gada sākumā draudze piedzīvo sengaidīto brīdi, kad ASV iebrauc igauņu tautības mācītājs H. Rebane, kam labas latviešu valodas zināšanas. Pateicoties Rebānem, lielākos centros, kur bija latvieši, nodibinājās pastāvīgas draudzes. Tās kļuva populāras latviešu apvienotājas. Liels pretspēks asimilācijai un aiziešanai no latviešu draudzes. Pēc H. Rebānes draudzi aprūpējuši mācītāji E. Jurevics, C. F. Buchrots, J. Graudiņš un F. C. Pudzels. Pēdējam aizejot amerikāņu draudzes darbā, draudze palika 16 gadus bez sava pastāvīga mācītāja. 1949. gada augustā draudzes mācītāja amatu pārņēma māc. J. Siliņš.

60 gadu laikā Filadelfijas latv. ev. lut. Jāņa draudze ir pārdzīvojusi vairākus uzplūdu un atplūdu laikus. Draudzes aktivitāte un sasniegumi ir bijuši atkarīgi no mācītājiem un draudzes locekļu rosības un atsaucības. Tie, kas bija nākuši no Latvijas, vairums no Liepājas, ir stipri turējušies pie savas valodas un ticības. Sākumā nav bijušas grūtības arī bērnu latviskā audzināšanā. Svētdienas skolu latviešu valodā ir apmeklējuši visi bērni. Sākoties laulībām ar sveštautiešiem, daudzi aiziet no latviešu sabiedrības un tautības.

Darbību draudze ir uzsākusi ar vairāk kā 100 pieaugušiem locekļiem. Turpmākos gados locekļu skaits ir svārstījies starp 120 un 200. Ap 1928. g. draudzes locekļu skaits sāk samazināties, jo rodas grūtības valodas ziņā: jaunā paaudze nevar vairs saprast latviešu valodu. 1930. g. augustā pieņemtais lēmums par dievkalpojumu noturēšanu angļu valodā šos atplūdus neaptur. Līdz 1949. g. 1. augustam locekļu skaits ir noslīdējis līdz 34.

Ar pārvietoto personu ieceļošanu, draudzes dzīvē sācies straujš augšupceļš līdz pat pēdējam laikam. Š. g. 1. oktobrī draudzes aprūpē ir vairāk kā 800 dvēseļu. Bez dievkalpojumiem Filadelfijā draudzei ir arī spredikošanas vietas Vilmingtonā (Del.) un Sībrukā (Ņudžersijā).

Pirmais draudzes budžets 1893. g. ir bijis $66.76, 1926. g. $1494.14, un 1952. g. $9225.97. Pirmais draudzes priekšnieks bijis Dāvids Krīže iecelojis no Lielsesavas pagasta (miris š. g. martā). Tagadējais draudzes priekšnieks ir adv. Arvids Lazdiņš, Dāmu komitejas prce Katrīne Tobiena, svētdienas skolas vadītāja Elza Zante, koŗa pr-ks un diriģents Monvids Rimbenieks un ērģelnieks Hristofers Darga.

Vecākā draudzes locekle, vienīgā dzīvā no dibināšanas dienas, ir Elīzabete Kleina, 93 g. v., kas vēl no Ņūdžersijas apmeklē draudzes dievkalpojumus.

Draudzes īpašuma un inventāra vērtība ir $18.000.—. Draudzes namu ieguva 1930. g. beigās, bet, pārbūvētu draudzes dievkalpojumu vajadzībām, to iesvētīja 1931. g. 19. aprīlī. Draudzes nams 9903 S 47th St., sevišķu nozīmi ieguva 1950./1952. gados, kad Filadelfijā ieplūda daudz jaunieceļotāju.

Kopš pirmajām darbības dienām draudze ir saņēmusi vislielāko Misūri sinodes morālo un materiālo palīdzību un māsu draudžu atbalstu. Tagad draudze drošā paļāvībā un uzticībā Dieva vadībai pārkāpj 60. darbības gadu, palikdama stiprais gara cietoksnis ikvienam loceklim, kas Dievu pielūdz un spēku smeļas Dieva vārdā latviešu valodā.

Mācītājs Jānis A. Siliņš

MĀKSLINIECISKO SARĪKOJUMU KALENDĀRS TORONTO

30. okt., pl. 8 vakarā sv. Andreja baznīcas zālē Jāņa Niedras pirmais audzēkņu vakars.
25. okt. DV TK Svētku Skangalē atkārtojums 62 Claremont ielas zālē.
24. oktobrī, sestdien, Latvian Trio koncerts sv. Andreja baznīcā.
7. novembrī, pl. 7,20 vakarā prof. J. Vītola piemiņas vakars sv. Andreja baznīcas zālē.
27. novembrī, piektdien, Ingus Nāruna koncerts sv. Andreja baznīcā.

CITI SARĪKOJUMI

6. nov. plkst. 20.00, 1087 Queen St. W. Mārtiņu balle ar jautru programmu. Rīko TLB un TL-SpK.
15. nov. sv. Andreja baznīcā Gaujas gaidu vienības rīko ķekatu vakaru.

TAUTIEŠI,

kas vēl nav mūsu abonenti, lai arī Jūs būtu informēti par latviešu dzīvi šinī un citos kontinentos

PIEPRASIET LAIKRAKSTA

Latvija Amerikā

paraugeksemplārus, kuŗus izsūtām nekavējoties par brīvu.

Tālivaldis Dangavs

BALSIS SAVANĀ

STĀSTS

XIV

„Pārvaldnieks stingri noliedza saistīties apkārt," es viņiem paziņoju caur Manuelitu.

Tā tuvojās jau pusdienas stunda. Lasītāju pulks grabēja, spindza, dūca, sīca un zuzināja krietns Čako kukaiņu loms. Izsalkuši pusaudži jau skatījās uz māju pusi, un veči un vecenes vairs nekūpināja cigārus, lai nenodzītu ēstgribu. Tikai Manuelita ar skuķīti kā jau priekšnieces nebeidza smēķēt, šad un tad pienākdamas pie manis, sērkociņus palūgt, lai aizkūpinātu apdzisušos vai aizdedzinātus jaunus cigārus.

Reiz pienākusi, Manuelita pačukstēja:

„Šonakt arī atnāksu."

„Šonakt gan ne," es atkratījos. „Jāizgulas. Pārvaldnieks teica, ka rītu no rīta mums ar kapatazu jādodoties ceļā."

„Tad iesim tepat aiz koka," viņa jau ņēma mani aiz rokas, kad piepeši no estansijas puses atskanēja spalgs pazīstamas balss bļāviens.

Lasītāji tūdaļ apstājās un runāja cits caur citu:

„Encargado . . . Encargado . . ."

Tātad pārvaldniekam bija kas noticis, ja viņš atļāvās palaist tādu kliedzienu. Taču es neskrēju uz estansiju, tik uzsaucu lasītājiem:

„Lasīt! Tik uz priekšu!"

Manuelita atgriezās pie vācējiem, aizmirsusi savas iekāres.

Nu jau bija pusdienas laiks. Saule karsēja ādu un drēbes, kā caur dedzināmo stiklu spīdēdama. Lasītāji kustējās gausi. Ik brīdi kunkstēja, apstājās, skatījās uz māju pusi kā mūļi pēc ūdens. Pat Manuelita jautādama vērās manī, vai nedošu pavēli pusdienās iet.

„Mājās!" beidzot es uzsaucu šim ganāmpulkam.

Vēl nebiju virtuvē beidzis pusdienot, kad mani aizsauca pie pārvaldnieka.

„Nu?" šis tūdaļ nikni ieurbās manī. „ Tā vis nav sula, bet inde. Kāda man tagad roka! Vai! vai, vai, vai! Ai, kā sāp!"

No pirkstu galiem līdz plecam viņa roka bija sapampusi divtik resna.

„Vai tad jūs tecinājāt skorpijonus?"

„Jā, jā . . . Gribēju lietu pasteidzināt. Vai! vai, kā sāp!"

„Tā ir, ka ķeras pie lietas, par kuŗu nav jēgas!" es rājos. „Sapampums ir uz nervu pamata. No pārbīšanās."

„No pārbīšanās . . . No pārbīšanās . . ." viņš sāpēs mēdīja manī. „Laba jums pārbīšanās, kad skorpijons ielaida dzeloni pirkstā! Uī! ū - ī! Sakiet labāk, kas varētu līdzēt!"

Es braucīju savu zodu, kā to dakteri dara, stāvēdami pie grūti slima. Tad sacīju:

„Es vēlreiz atkārtoju, ka tas no pārbīšanās, pret ko der asiņu nolaišana. Bet var arī būt tā, ka skorpijona dzelonis bijis netīrs, teiksim ar tetona baciļiem, un tie tagad sāk savu postītāju darbību jūsu ķermenī. Sāksies krampji."

„Tie jau sākas! Tie jau sākas!" pārvaldnieks žigli izgrūda.

„Pret tetonu noder sārms . . ."

„Man ir lopu potes . . . Vajag ielaist! Un asinis arī nolaist. Visu, visu!"

Darīju tā, kā pārvaldnieks man lika.

Pēc asiņu nolaišanas viņš jutās slābans, bet arī sāpes bija mazinājušās. Iepriecināts par manas diagnozes precīziju, taisījos pie potēšanas. Novilku upuŗim bikses, pagriezu muguru uz augšu un grūdu šļirceni ciskā, tā kā pārvaldnieks gandrīz izšāvās no gultas.

Saņēmis iešļircinājumu, sakostais nu sāka brēkt, it kā to kāds sviliņātu.

Izmetos žigli pa durvīm kā puika pēc izdarītām blēņām. Tūdaļ devos meklēt kapatazu un, kad to sastapu, pavēlīgi teicu:

Tā kā viss jau būtu kārtībā šovakar. Pārvaldnieks teica, ka rītu agri mums jāizjāj."

„Būs kārtībā," kapatazs drūmi teica, vairīdams savus skatienus no manējiem.

Pievakarē mani vēlreiz sauca pārvaldnieks.

„Nu?" ziņkārīgi vaicāju.

„Kad nekustos, sāpes nejūtu," slimnieks runāja vājā balsī. „Kad pakustos, degu kā ugunī. Ēst negribas."

„Nu tad ielaidīsim otru potīti," mīlīgi ierunājos.

„To tik ne, to tik ne! Man ir labāk. Ejiet mājās!"

Naktī man visi lika mieru, un labi izgulējies es jau biju kājās pirms ausmas. Gāju uz ratnīcu. Tur kapatazs ar dažiem peoniem sedloja zirgus un mūļus. Pēdējie bija apkrauti tā, it kā mēs dotos pasaules apceļojumā. Netrūka ne gaŗas kāpnes, ne būris ar vistām, ne svaiga lielloļu gaļa, kas bija iekārta kā veļa virs vistu būŗa, lai sakalstu saulē.

Kad jau sēdējām sedlos, uzjautrināts ieminējos:

„Kāpēc govi nepaņēmi līdz? Būtu pieniņš."

„To gan varētu," viņš paskatījās manī, jau gatavs lēkt zemē no zirga un iet pie pārvaldnieka, lai piešķiŗ govi.

„Nu, nu — iztiksim šoreiz," es sacīju, zirgu paskubinādams. „Pārvaldnieks arī varbūt guļ."

„Jā, saldi bija aizmidzis. Pat parunāt vairs nedabūju."

Mēs jājām klusēdami lielā klusumā, ko paretam pārtrauca vienīgi gaiļa iedziedāšanās uz kapataza mūļa.

„Kuš" Medina dusmīgi apsauca gaili. „Ja neturēsi rīkli, apgriezīšu sprandu, mierda!"

Kā sapratis draudus un izlamāšanu, gailis arī vairs nedziedāja. Taču, kaut šis traucēklis izzuda, vīrs tomēr palika nelāgs kā sāpīgs augonis. Viss viņam derdzās un radīja dusmas. Viņš sita ar ādas pletni ziediem, kas taisījās skart viņa galvu, zvēla pa putnu lizdām, tā ka sašķaidīja oliņas vai mazuļus, rāva uz pusēm dunduŗus, kuŗus notvarstīja uz zirga kakla, vai arī trieca zirgu samīdīt vāverēnus, kas kūvēja alas priekšā.

„Šis kustonis tak neko citu neprot kā slepkavot," es nodomāju.

„Stāvi man klāt, Eustāķij", un no vietoju pistoli pa tvērieniem.

„Saki, Medina, vai tu Dievam tici?" nu pajautāju.

„Dievam? . . . Kā ta' nu šim lai netic!" bija atbilde.

„Kad Dievam tici, tad jāzina, ka viņš radījis ne vien tevi, bet visu dzīvību. Bez vajadzības to nedrīkst iznīcināt. Grēks. Jo kad nomirsi, tevi apsūdzēs samīdītie vāverēni un sašķaidītie putnēni."

„Vai tad miesnieku arī apsūdzēs nokautie teļi, govis, buļļi un aitas?" viņš uzstādīja stulbu pretjautājumu.

Nē, šis cilvēks tiešām bija bīstams, un es klusēju. Tad skatījos kartē, lai nenovirzītos no ziemeļaustrumu virziena, kuŗu biju izvēlējies kā tuvāko Rio Paragvajai. Bet kas tas bija? Saulei vajadzēja atrasties labajā pusē, bet tā apspīdēja mūsu muguras. Tas nozīmēja, ka mēs dodamies rietumu virzienā.

Es apturēju zirgu.

Jādodas turp," norādīju ar roku „Medina, mēs jājam nepareizi. gandrīz pretējā virzienā.

„Nē, mēs jājam gan pareizi," viņš sacīja, un viņa balsī bija kas nelokāms.

„Tur nebūs kukaiņu," mēģināju iebilst.

„No importa. Pārvaldnieks tā lika."

Devos tomēr viņam līdzi, kaut arī tagad skaidri zināju, ka viņš grib mani nogādāt kādā norunātā un pazīstamā vietā, lai tad tur viendien mani nogalinātu. Bet . . . vai manī jau būtu miris Heidelbergas studenta gars, kas atmaksājis Manuelam, estansijas salašņu senčiem, pat pārvaldniekam, lai kāds metīss mani aizvestu kā teļu pie valga un nokautu? Lika drusku pagaidīt!

Bet no šī brīža es arī kļuvu jūtīgs kā cieši uzvilkta bendūras stīga, tramīgs kā neiejāts zirgs, dzirdīgs kā pele un redzīgs kā simts putnu Ļaņius colurio colurio L. kopā. Tāpēc arī, nemaz neskatīdamies uz kapatazu, jutu, ka viņš zemcilvēciski smīn, glūnēdams uz mani. Grūdu roku kabatā, lai atvilktu ierocim gaili, jo ar savu zirgu kapatazs man taisījās blakus.

Piejājis viņš sāka ar nekrietnu muti:

„E, vai Manuelita garšo labi?"

„Neesmu viņu ēdis," atbildēju mierīgi, paceldams galvu, cik vien augstu iespēju, lai ar skatienu labi uz leju mana personība parādītu visu nicināšanu tam. Taču šādu smalka cilvēka izturēšanos pret lopu viņš nesaprata un turpināja izmēģināt bezkaunības no savas ļoti netīrās mutes:

„Kā nu tagad zināsim, vai atlēcējs būs kapatazs vai inženieris?"

„Tu labi zini, ka fantasmas negulē pie sievietēm," es teicu tikpat mierīgi kā pirmīt. „Un es esmu fantasma."

Kapatazs tā kā sabijās un aprima.

Šo brītiņu izmantoju, sadomādams lietā likt savu „fantasmas" stāvokli un ar to kaut cik iedabūt šinī cilvēkā respektu pret sevi. Tūdaļ, viņam neredzot, izņēmu no mutes liekos zobus un, spocīgi skatīdamies metisā, laidu šļupstienus vaļā:

„Labāk par sievišķi man patīk izstiept gaŗus bālus pirkstus un aiz rīkles ķert . . ."

Ievilcis galvu plecos, kapatazs paškielēja uz mani un tūdaļ pasvieda galvu uz otru pusi. Tur viņš runāja dziļā kakla balsī:

„Man ar labāk patīk nogalināt. Ieurt dunci. Tad vēl piespiest, lai roka jūt beigtā raustīšanos un gar pirkstiem tek silta asins . . ."

No matu līdz kāju nagu galiem, pār visu manu ķermeni pārskrēja kā ledains zibens: Tātad arī mani sagaidīja nodūršana. Un ilgāk neizturējis, es izgrūdu:

„Tev uzdots mani nogalināt."

„Kā jūs to zināt?" viņš ieplēta acis.

„Fantasmas zina visu. Un tu gribi man dunci iedurt, vai nē? Bet tas nenotiks. Mēs abi atgriezīsimies estansijā kā labi draugi."

Atgriezīsimies kā labi draugi," viņš neapzinīgi atkārtoja.

Mēs turpinājām ceļu klusēdami.

Pēc piecu stundu jājiena pa savanu, tā izbeidzās pie meža, kur kādreiz bija cirsti kebračo koki taņina iegūšanai. Ieguvuši vairāk saules, citi koki bija šāvušies gaisā, cik tik augstu vien spējuši. Skatot smuidros stumbrus, mani uzreiz pārņēma ideja, ka te labi varētu pielikt punktu manam jokam un atriebībām.

„Vajadzētu apstāties," es ierunājos pirmais pēc klusēšanas. „Te laba kukaiņu vieta."

„Te arī paliksim," otrs atbildēja, jau rausdamies zemē no zirga. Nokāpis viņš atbrīvoja zirgu no sedliem un tad ķērās pie mūļa.

„Ko jūs gaidāt?" viņš noprasīja, redzēdams, ka vēl sēžu.

„Gribu apskatīties, kas te labs dabūjams. Tikmēr pagatavo pusdienas!" es sacīju, taisīdamies aizjāt.

„Mūli nē, mūli līdzi nē!" viņš iekliedzās un satvēra mana nastu lopa valgu.

Par prieku viņam atbrīvoju mūļa pavadu un tad tikai jāju prom. Šis starpgadījums nu lika man uzmanīties un nenodot sevi, jo nu tas bija skaidrs, ka pārvaldnieks uzdevis kapatazam mani neizlaist no acīm, lai es „nenoziedētu". Tāpēc arī, druskų pajādelējies uz ziemeļrietumiem gar mežmalu un apskatījis visādus kokus un krūmus, kuŗu lapotnēs un zaros, stumbros iekšā un uz stumbriem ārā bija kukaiņu vai cik, es atkal ieradās pie kapataza. Viņš jau bija iekūris ugunskūru, sprandu apgriezis savam ienaidniekam gailim un patlaban taisījās to bāzt liesmās. Apjautājies, kā šim iet, nu devos austrumu virzienā, kur mežs aizstiepās puslokā līdz pamalei kā milzu roka, kas pasauli ap viduci apņēmusi. Te mežs kļuva biezāks jo tālāk virzījos no apmešanās vietas, tā kā ar zirgu nevarēja paslēpties tanī. Un ja šinī virzienā gribētu aizlaisties, tad arī pēc stundas jājiena savana mani vēl nodotu kapataza acīm.

To tik nē!

(Turpinājums sekos).

DZIESMU SVĒTKU ATSKAŅAS

DAŽAS PIEZĪMES

Vai bijām Zilajā kalnā, kādā Daugavas augstā krastā, Mākoņu vai Saules kalnā, jeb vai kādā Senlatvijas birzē — nezinu. Bet pāri mirdzēja dzimtenes saule, sirds krūtīs sila, smējās, smeldza un raudāja, apkārt šalca tuvas, senas un mīļas skaņas. Tādā izjūtā mēs bijām Kanadas pirmo Dziesmu svētku dienā. Guvums, ar kuŗu aizgājām mājās, bija jo liels. Par šo guvumu gribas pateikties svētku organizācijas un rīcības komitejai, kas pašaizliedzīgi iznesa uz saviem pleciem kārtošanas darbu smagumu. Bet jo sevišķi silta pateicība visām daudzajām uguns dzirkstelēm, kas kopā sametušās, iekūra spožo svētku ugunskuru, proti — atsevišķiem dziedātājiem.

Par svētkiem rakstīs daudz. Šeit tikai dažas piezīmes. Kā trūkumu izjutām to, ka neredzējām mūsu pulkā ģenerālkonsula Braisona sirsnīgo seju. Viņš vienmēr un visur ir bijis klāt, kur iebraucējiem bijis vajadzīgs palīgs un aizstāvis, un viņa sirds ir silusi par latviešu un mūsu tautas likteni. Un ja viņš ir bijis klāt melnajā darbā, gribējās, lai būtu mūsu vidū arī tad, kad svētkus svinam.

Plašā zāle ļaužu pilna. Uz estrādes dziedātāju pulki krāšņos tautas tērpos. Uz augšu ceļas lūgšana Mūsu Tēvs debesīs. Dziedātājus vada komponista Jāņa Cīruļa rokas. Viņa izteiksmīgā galva ceļas un liecas. Sejā apgarotība. Cik reizes neesam viņu redzējuši ar diriģenta zizli rokā! Piepeši dziļi, dziļi krūtīs sāpīgi iesmeldzas: vai šoreiz redzam viņu pēdējoreiz diriģējm? Ar šo vakaru viņa dzīvē ievijas kaut kas traģisks. To zināja tikai viņa koŗa ļaudis. Viņš cietis fosfora svelmē. Viena acs zaudēja gaismu — nespēja palīdzēt arī izveicīgā vācu chirurga roka. Pēdējos mēnešos aizvien tumšāka kļuva arī otra acs. Dažas dienas pēc Dziesmu svētkiem viņš dosies acu ārsta rokās, lai ļautu operēt pēdējo aci. Katra operācija ir nopietna, bet šoreiz tā liktenīga — būt vai nebūt... Tāpēc komponists teicis saviem koŗa ļaudīm: „Bet tad nu dziediet Mūsu Tēvs... no visas sirds.“ Šīs dziesmas vadīšana bija arī viņa sirds lūgšana. Tāpēc šī smeldze: vai pēdējo reiz? Bet nē, ne pēdējo... Visi viņa koŗa ļaudis un nu arī mēs citi, mēs lūgsim Dievu, lai Viņš stāv klāt, jo latviešu tautai ir tikai viens Jānis Cīrulis.

RAKSTNIEKOS KLAUSOTIES

Rakstnieku vakars. Zāle pilna. Tauta meklē savus gara liesmu nesējus, jo kas cits lai stiprina grūtākajās dienās. Tauta grib savām acīm skatīt šo svaidīto sejas un dzirdēt viņu balsis... Balss jau esot tā, kuŗā visistāki izskanot apslēptie cilvēka sirds dziļumi. Mūsu priekšā iznirą kāda īpatnēji veidota galva ar izteiksmīgu seju — rakstn. Jānis Veselis. Viņš prot lasīt savas teiksmas, un kad viņš lasa, mēs tās nedzirdam, bet skatām. „Pāri ugunij...“ Acu priekšā dzīva viņa Zīle, audžu māte, tautietis... Jā. Veseli vajaga dzirdēt. — Angelika Gailīte. Pirms vakara sākšanas viņa gan teica: tik esot viņas stāstā, kā tas virsraksts... Bet virsraksts tiešām liek sasprindzināties ziņkārībā. „Deviņdesmitgadnieks, jaunkundze un suns“... Bet tā ir tā pati Angelika Gailīte, kuŗu skatījām jau sendienās Latvijā — sejā, acu skatā, balsī... un viss tas kopā lika baudīt viņas kā vienmēr rūpīgi noslīpēto stāstu. Velta Toma — viena no labākajām dzeju lasītājām rakstnieku saimē, kā to atzīst Jaunsudrabiņš. Katra viņas pašas dzeja tik koncentrēta, gleznas un domas ietvertas skopos, bet taisni visistākajos vārdos. Arī šoreiz Velta Toma atdzīvināja kādu nodaļu no Sēļuzemes sestdienas. — Irma Grebzde, šī cilvēku dvēseles režģu, pārdzīvojumu un savstarpējo attieksmju psichologe un trimdā iesprostotā cilvēka dvēseles palīgā sauciena izpratēja, lasīja sava romāna Pelēkā māja fragmentu.

Lasīja savas dzejas arī Ingrida Vīksna — balss plūda iejūtīgi. Saturs un pati dzejniece modināja vēlēšanos: biežāk lasīt viņas darbus. — Dzirdējām arī Annas Riekstes un Birutas Senkēvičas stāstus un Mirdzas Kroņlejas dzeju, bet tos lasīja citi. Ja rakstnieks nav klāt, tad tas jāņem par labu. Bet kā Biruta Senkēviča, tā Mirdza Kroņleja, kas pašas sēdēja solos, ir pelnījušas pārmetumu. Rakstnieku vakarā ar saturu vien, arī tad, ja tas labs, ir par maz — mēs gribam visu to dzirdēt no pašu rakstneku mutes, jo gribam sadzirdēt visa autora dvēseli. — Tiešām, šis rakstnieku vakars bija lieliski izdevies. Bet tas arī ierosina vēlēšanos — tādi vakari būtu vēlami biežāk, katrā pilsētā divi — trīs gadā.

KĀ SENDIENĀS...

Un tad mūsu acu priekšā Toronto Latviešu Nacionālā Teātŗa vadītāja un režisore Milda Bērziņa uzbūra latviešu lauku stūrīti un mīļo Blaumani. Skatījām Skroderdienas Silmačos. Mēs daudzi tās esam skatījuši dzimtenē, dažs labs arī līdz spēlējis. (Pēdējo pulkā arī šo rindu autors, kuŗam jaunās dienās bija prieks kā Aleksim staigāt pa skatuves dēļiem), un visos nu šī izrāde atdzīvināja bijušo, tālo un latvisko. Darba un degsmes kā no režisores, tā no aktieŗu saimes bija ielikts daudz. Arī par to silts paldies.

Dziesmu svētki palika aiz mums. Tie deva ļoti daudz. Mēs esam ceļā uz nākošajiem svētkiem.

A. Skrodelis

KS. BRANTE DZIED JAUNDARBU KONCERTĀ

Ks. Brante un pianiste E. Timermane Foto H. Kliģeris.

Ksenija Brante pag. nedēļā devās no Kanādas atpakaļ uz Nujorku, kur viņu gaida darbīga koncertu sezona. Mākslinieces laimējies atrast dzīvokli 58. ielā, studiju rajonā, kur tuvumā atrodas dažādas koncertu zāles, arī lielā, un mazā Karnedži zāle. Ks. Brantei tas ir svarīgi tāpēc, ka viņa domā nākotnē nopietni pievērsties paidagoģiskam darbam un atvērt savu vokālo studiju. Bez tam Ks. Brantei ir paredzēta uzstāšanās Manhetenas operas ģildes koncertā, kuŗa vadība ir kāda bijusā Toskanīni orķestŗa vijolnieka rokās. Sākumā jaunā operu ģilde balstījusies galvenokārt uz krievu tautības māksliniekiem un viņu repertuāru, bet pēdējā laikā tur sāk uzstāties arī baltieši un repertuārs kļūst internacionāls. Ansamblī darbojas arī H. Vlašeka. Brantei piešķirtas visas liriskās partijas, un paredzētā Karmenes uzvedumā viņai būs jādzied Mikaēla. Operu ģildes koncertā Ksenija Brante dziedās ārijas no Rimski Korsakova Cara ligavas, Mikaēlas āriju, Mizetes valsi, Baterflaijas āriju, Džildu u. c.

31. oktobrī māksliniecei paredzēts koncerts Bostonas latviešiem, bet 18. novembrī Indianapolē. Pēc jaungada paredzēti seši koncerti ar jauno pianisti V. Stelpi un vijolnieku Gleški.

Par savu viesošanos Kanadā Ks. Brante ir ļoti apmierināta un, runājot par jaundarbiem, viņa saka: „Tie bija cieti rieksti, bet tagad, kad tie pārkosti, man liekas, tastomēr bija interesanti un vērtīgi.“

Ilona Leimane

BRIEDIS SAULĒ

No Stundu grāmatas

Mākslinieka radītāja gars slīd un dur kā stars visu laikmetu gaismas avotos. Šī visuresme radītāja gara visspēcība. Tā mākslinieka dod iespēju slīdēt uz priekšu un atpakaļ viņa paša dzīvajā tagadnē.

Lai radītu, ir jāatbrīvojas no apkārtnes un no lietām, ir jākāpj pa staru stīgām...

Un tā Rīgas novakaros, smeļot gara veldzi pie renesanses dižgariem Mikelandželo, Botičelli, pie spāņu meistaru un franču impresionistu reprodukcijām, roka stiepjas arī pēc Zelta Ābeles izdevumiem, kuŗus grezno un dara pilnīgākus Oskara Norīša illustrācijas, kas pašas par sevi nav illustrācijas, bet gan nostaigātā mākslas ceļa turpinājums...

Man patīk Norīša zīmējumi. Mākslinieks lec kā briedis pāri gadsimtiem. Te viņa roka izbur Skalbes Zelta ābeli, te Uailda Salomi, te Ticiāna dēlu, te atkal atpakaļ pie Atraitnes dēla, un tūlīt gluži daimoniski komponē kāršu spēles ainu Puškina Pīķa dāmā. Kuprina Sulamīte un Annas Brigaderes Annele... Kādas līniju pretešķības, un tomēr tas Norītis! Oskara Norīša stilu izpratne, lielais un jūtīgais talants.

Oskaru Norīti personīgi nepazīstu, kaut gan mana draudzene Margarita Kovaļevska Norīša dzīvoklī ir sev darba istabiņu, vai, labāki sakot, atmosfairas kaktu... Norītis dzīvo Dzirnavu ielā.

Margarita Kovaļevska bieži ienāk pie manis, un arī es šo to zinu, kas notiek Norīša darbnīcā.

Vienreiz Margarita atnāk un stāsta man par kādu Norīša tikko radušos eļļas gleznu. Viņa to stāsta Lieldienu gaismā, kad istabas lielajos logos jau iegūlušas pavasaŗa jausmu pilnās debesis. Es jautāju, Māksliniece, aprautiem teicieniem, atbild — vāpēts māla pods... puķes... krucifiks...

Mēs stāvam abas pie spoži pulēta magoņkoka galda, kur caur logu atspīd Lieldienu debesis. Man ir tāda sajūta, it kā būtu noticis kas ievērojams.

— Viņi visi nosprieda, ka gleznā ļoti laba... — saka Margarita. Neprasu, kas tie visi. Man gleznā jau iespiedusies acīs un es to skatu Augšāmcelšanās rīta spožumā — ar krucifiksu... ar puķēm... ar Latvijas zemi un debesīm kā noslēpumainā plīvurī iesleptu mākslas šeđevru.

Esmu ievērojusi Dzirnavu ielas sākumā, netālu no Mednieku ielas, nelielu divstāvu namu. Nama numurs mani neinteresē. Man duŗas acīs mājas tāfelīte ar baltiem burtiem krāsoto uzvārdu Kiršs.

Staigājot gaŗām divstāvu namam, vienmēr iegriežu skatu otrā stāva logos — tur Kiršs... Es tāda Kiršа gan nepazīstu, bet kas par to!

Dažreiz otrā stāva logos iespīd saule un man tad liels prieks — Kiršam logos saule...

1942. g. pavasarī Zelta Ābeles apgāds gatavojas izdot manu dzejoļu krājumu Divas gaismas. Grāmatas mākslinieciskais ietērps uzticēts Oskaram Norītim. Dzejoļu krājuma tituļlapas kreisā pusē paredzēta mana ģīmetne — Norīša zīmējums.

Miķelis Goppers iespiež man rokā mākslinieka adresi. Man jāiet pozēt Norītim.

Esmu ļoti pārsteigta, ka Oskars Norītis dzīvo Dzirnavu ielā, tai pašā mājā, kur Kiršs, un arī taisni otrā stāvā.

Mākslinieks atver durvis, mēs sapazīstamies, bet es skatos pāri viņa plecam un prasu — jūs viens pats... kur Kiršs?

Nezinu, ko domā Norītis, taču atbildēt viņš tomēr atbild: Te Oskars Norītis...

Mākslinieka atbilde mani neapmierina. Izbakstu ar acīm visus darbnīcas kaktus un sienas... Pati skaidri nezinu, ko meklēju... laikam Kiršа pēdas...

Norītis izskatās mazliet izbijies un nopietniem skatiem izseko manām neredzemajām domu vibrācijām... Viņam pie sienas tikai viens zīmējums — Inese. Otrs darbs piesliets pie sienas. To labi neredzu, bet nojaušu — pliknis... sievietes mugura...

Esmu vairākkārt pozējusi gleznotājiem un pazīstu mākslinieku rokas...

Norīša roka mani patīkami uztrauc un tai pašā laikā arī nomierina. Ir tāda droša sajūta par to, kas notiek uz papīra...

Norītis rotaļājas ar zīmuli un, zēniski šķobīdams muti, murmina — šitā... tā... tad atkal tā un šitā... Pa reizei viņš paskurina galvu un atsviež atpakaļ savu tumšo, nerātno matu šķipsnu... Norītis dzīvo un elpo savā zīmējumā.

Es nedrīkstu runāt, runā viņš. Ir pat grūti saprast, vai mākslinieks runā uz mani, vai pats uz sevi. Viņš piemin Parīzi... 1937. g. iegūto zelta medaļu... Mana karstākā vēlēšanās gleznot ar eļļas krāsām, — saka Norītis un šķelmīgi paskatās manī — tad gan es jūs mocīšu...

Man viss kā miglā... labi nesaprotu... Manas domas gan kavējas pie Kiršа, bet acīs jau ieskrējis briedis... Kur viņš paliks? Te taču logā spīd saule... Oskars Norītis skrāpēja ar zīmuli pa papīru...

Divos seansos Norītim trīs mani zīmējumi. To, kuŗā mana galva atmesta mazliet atpakaļ, mākslinieks atdāvina man. Kopā aplūkodami zīmējumus, mēs sākam runāt par Elionoru Duzi... Kādēļ? Tas tā izraisas no zīmējumiem...

Drīz iznāk mans dzejoļu krājums Divas gaismas. Ko tagad dara Oskars Norītis, nezinu. Nav arī laika domāt — strādāju pie sava romāna Vilkaču mantiniece.

Taču kādā spožā jūnija rītā Norītis ierodas pats bez saukšanas un meklēšanas. Viņš pagrūž mani no durvīm un ieskrien dzīvoklī turēdams rokās to pašu plikni, kas darbnīcā stāvēja piesliets pie sienas...

(Nobeigums 8. lpp.).

PRESES STĀVOKLIS PĒCKAŖA VĀCIJĀ

Papīra trūkums nosaka stāvokli grāmatu tirgū

Šī raksta nolūks nav uzskaitīt visas Vācijā pēdējos astoņos gados iznākušās grāmatas, bet gan apskatīt apstākļus, kuŗi noteica un vēl līdz 1952. gadam noteic grāmatu kvalitāti un kvantitāti šinī 4 dažādu joslu sadalītajā zemē.

Kaŗa laikā grāmatu rūpniecība tika ļoti izpostīta un līdz kaŗa beigām tikai viena trešā daļa varējaja darboties nožēlojamos apstākļos. Pēc kapitulācijas un Vācijas sadalīšanās katrā no joslām sākās grāmatrūpniecības un preses atjaunošanas darbs. Šī attīstību stipri veicināja vai kavēja dzīves apstākļi, kas katrā no šīm joslām bija dažādi.

Tūliņ pēc kaŗa beigām ASV militārā vara pārņēma Vācijas administrāciju savās rokās. Informācijas kontrole tika atdalīta no militārās varas, un tās uzdevums bija noorganizēt brīvo presi. Viena no tās apakšnodaļām Press Controli, kuŗas pārziņā nonāca visas avīzes, radio, grāmatas un citi periodiski izdevumi, uzsāka rosīgu darbību.

Sākumā vācu avīzes taisīja preses kontroles vāciski runājošais personāls. Vismazākie iespieddarbi tika licencēti un amerikāņi ar lielu uzmanību izraudzīja jauno avīžu redaktorus un darbiniekus, baidīdamies no bijušiem nacistiem un to līdzskrējējiem. Pirmā licencētā avīze bija Frankfurter Rundschau — 1945. g. 27. septembrī; Der Tagesspiegel dzima tanī pašā dienā; Sueddeutsche Zeitung Minchenē iznāca tā paša gada 6. oktobrī; Amerikanische Rundschau, domāta intelliģentākām vāciešu aprindām, arī nodibnājās 1945. g. No žurnāliem labākie ir Neu Auslese, mēnešraksts, kuŗa saturs balstās uz Reader's Digest un Coronet un ir publicēts ar amerikāņu un anglu kopējo materiālo atbalstu. Labākais illustrētais žurnāls ir Heute, — amerikāņu atbalstīts un ļoti atgādina viņu labāko illustrēto žurnālu Life.

Skolu durvis 1945. g. rudenī atvēra ar nokavēšanos. Pirmās grāmatas bija domātas skolu vajadzībām, un pāris mēnešos to skaits sasniedza septiņus miljonus. Divus gadus vēlāk skolnieku un skolotāju rīcībā bija vienpadsmit miljonu grāmatu, un šodien šis skaitlis ir daudz lielāks.

Grāmatu izdošana amerikāņu joslā ir ierobežota amerikāņu uzraudzībā, un papīra trūkums nosaka, ko un cik daudz var iespiest. Tikai vislabākais var tikt izdots un tad tikai ar amerikāņu labvēlīgo atļauju. Grāmatu izdevējiem tas ir sāpīgs jautājums, jo daudz labu manuskriptu nekad neredzēs dienas gaismas.

Krievu joslā atrodas vecākās un slavenākās grāmatu iespiešanas firmas un pasaules grāmatu centrs — Leipciga. No labi pazīstamajām strādā vēl tikai divas: Reclam un Brockhaus, daudzas tika slēgtas, aizvestas uz Krieviju un tikai neliels procents ir jauno firmu. Grāmatu saturs atspoguļo komūnistisko garu. Gerharts Eislers, komūnists Nr. 1., kuŗš 1949. g. ar poļu kuģi Batory aizbēga no Savienotām Valstīm uz krievu joslu, ir Vācijas krievu informācijas šefs, un grāmatu raža ir pakļauta viņa kontrolei.

Dievs neeksistē pat bērnu grāmatās. Veikalos var dabūt pirkt krievu, vācu, franču un pat amerikāņu klasiķus. Populāras ir grāmatas, kuŗu vienā lapaspusē ir

(Nobeigums 8. lpp.)

Indra Gubiņa

IZSKAŅA

Vēsma no aizmūžiem pārlaižas pāri,
Atskan kad dziesmas, kas gadsmitus dzīvo!
Skaņas mūs aizved uz Latvijas āri,
Linbalti mati kur meitenēm plīvo.

Prieks iešalc sirdī kā vējš kulpā druvā:
Bēraini kumeļi pretim mums steidzas,
Pļavas un birztalas, tēvsēta tuvā,
Šķiet tepat klātu, kad skandējums beidzas.

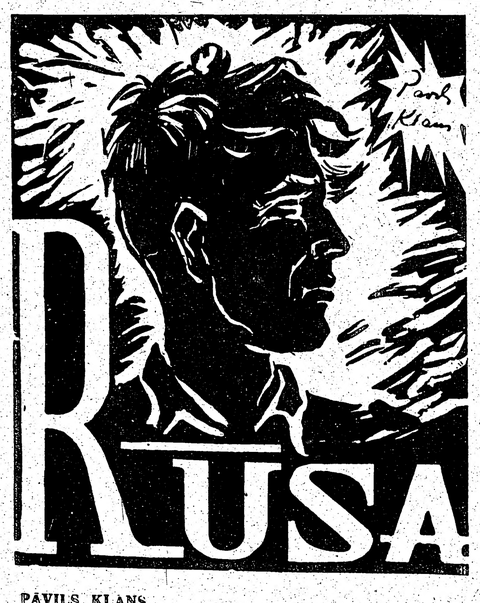

PĀVILS KLANS

ROMĀNS - REPORTĀŽA

92. turpinājums

Satiksme uzbrukumu gadījumos patiesi stundām ilgi palika pārtraukta — kamēr novāca drupas no sliežu ceļiem, kamēr izpētīja visu satiksmes sistēmu, novāca aklās, nesprāgušās bumbas, atjaunoja sarautos telefona vadus. Ugunsgrēki blāzmoja visās malās. Pār pilnīgi aptumšoto, melno pilsētu tie pletās kā apoliptiskas briesmu un nelaimes puķes — tumši sarkani, violēti, dzelteni un balti, dreboši, uzliesmojoši, dzirksteles debesīs šķiezdami, dūmu mutuļus gaisā mezdami, noplakdami un izvērsdamies, pēkšņi piedzimdami no jauna un spēji sakrizdami sevī, — mainīgām, cita citu dzenājošām blāzmām dancinādami mūŗu siluetus kā kādas rokas raustītu, robainu milzu zāģa asmeni. Dažās vietās viņus mēģināja aizturēt policisti, dzīdami patvertnēs; galīgais trauksmes atsaukums arvienu vēl kavējās un ielas palika tukšas — viņu soļi skanēja klaji kā pārmērīgi platā, pamestā gaitenī, kur abās pusēs plātījās izņīcības sātaniski lieliskie, baismīgie un tomēr skaistie rēgi. Trijus gājējus nekas neskāra tieši — šī nebija viņu pilsēta, tā nebija viņu manta, kas izkūpēja dūmos, tā nebija viņu ļaužu nelaime. Bija jāpiesauc saprāts, apzinīgi jāmeklē humānitātes argumenti, lai atturētu sevi no mežonīgā prieka, ko šīs liesmu aukas spēja sakāpināt līdz piromānijas ekstāzei. Siltums, gaisma un krāšņums apņēma viņus no visām pusēm. Pilsēta dega. Dega skaisti, lieliski, vērienīgi.

„Berlīne mūkam nav nododzināma,“ Dr. Sabile turpināja runāt. Neviens neatsaucās. Viņi turpināja soļot klusēdami apkārt vērdamies, un, jau atrazdamies krietnu gabalu no valsts kancelejas drošās patvertnes, pēkšņi piedzīvoja trauksmes atkārtojumu. Sirēnas sāka gaudot it kā visas reizē visā pilsētā, — te, tukšajās, blāzmu piespīdētajās ielās viņu izlocītās, gaudīgās, biedinājuma un šausmu pilnās balsis skanēja spalgāk un uzmācīgāk, it kā drūzmēdamās, un pavēlošāk nekā citkārt. Tūliņ pēc pirmajiem augšup lejup lokiem, ko nakts debesīs izmeta mākslīgās kaucēju balsis, gaisā izšāvās starmešu kūļi, notika viss tas pats, kas jau neskaitāmas reizes, sāka graut zenītartilerija, atskanēja pirmie bumbu sprādzieni, vispirms kaut kur patālu, tad pēkšņi viņu tiešā tuvumā — tik tuvu, ka bija jūtams gaisa saviļņojums, un viņi metās skriet. Eriks pa priekšu, tad Žanīna, gabaliņu aiz viņiem Dr. Sabile.

„Šeit! Šurp! Ātrāk!“ kaut kur priekšā atskanēja balss. Kāds no Berlīnes māju brīvprātīgajiem pret gaisa sargiem māja viņiem ar savu zilo, kā kaķa aci lielo spuldzi. Mazā, ritmiski šūpotā lampiņas acs ugunsgrēku blāzmās tikko bija saskatāma un likās absurda. Kad viņi pieskrēja, cilvēks bruņu cepurē plaši atsita vaļā milzīga nama smagās durvis un tūliņ ar sparu tās aizcirta. Kāpņu telpa bija tumša, un tajā varēja dzirdēt lejup skrejošus soļus: Bija nojaušams, ka vestibils, kā arī kāpnes uz augšu un leju no tā bija pilns ļaužu — pēc trauksmes priekšatsaukuma tie acīm redzot bija devušies atpakaļ savos dzīvokļos. Klupieni, elsas, klusi lāsti, baiļu izsaucieni jaucās neskaidrā murzgulī, no jauna pienākušajiem bija grūti orientēties sevšā nama iepkšpusē ,un Eriks drīz atskarta, ka ir atšķirts no Žanīnas un Dr. Sabiles. Pūlis viņu nesa lejup pa kāpnēm, viņš noturējās kājās tikai balstīdamies pie citu pleciem un mugurām, klupa, vārīgi sasita celi, vilkās tālāk, pazaudēja platmali, satriekdams pieri pie pagraba zemajiem griestiem un pēkšņi bija mazā, kubam līdzīgā telpā, kuŗas dibenā uz smilšu maisiem pieblīvēta loga šaurās palodas dega sveces galiņš.

„Žanīna!“ viņš centās piecelties pirkstgalos un atskatīties pāri citu galvām. „Žanīna!“

Viņa balss nosmaka ļaužu pieblīvētajā telpā, it kā nemaz nebūtu atskanējusi.

„Žanīna!“ viņš sauca vēl.

„Cilvēk, turi muti!“ kāds viņam nikni uzbrēca. Nams drebēja. Šķita ka iela ar visu bruģi un nama pamatiem šūpotos, zaudējusi svaru un saistību savā starpā, masīvās pagraba sienas pēkšņi likās kļuvušas vieglas, visu milzīgo ēku varēja it kā sajust šūpojamies augstu pār galvām — draudīgu, grīļīgu, ļoti bīstamu ar tā daudzajām istabām un stāviem citu virs cita, un varbūt tikai brīnums pasargāja viņus, šos neizskaitāmos, baiļu pārņemtos ļaudis no histēriskiem rēcieniem tajās reizēs, kad spēcīgi grūdieni un kaļķu putekļi no griestiem liecināja, cik tuvu ārpusē glūnēja nāve.

Dāži murminmāja lūgšanas. Eriks stāvēja pirkstgalos pacēlies, pie sienas piespiests, un saspringti raudzījās pagraba durvju melnumā, kas veda uz šīs svešās pazemes citiem gaiteņiem un kāpnēm, kur bija palikusi Žanīna.

Pēkšņi svece nodzisa un pār ļaužu galvām nobira akmens šķembas, kaļķi un putekļi. Trokšņa nebija nekāda. Bet satricinājums bija tik liels, ka cilvēki sakrita cits pār citu. Kad pa izgrauto ēku stūri sāka spiesties ugunsgrēka blāzma no ārpuses, atskanēja pirmie vaidi un šausmu kliedzieni.

*

Žanīna ar Dr. Sabili bija palikuši nama kāpņu telpā. Drūzma bija tik liela, ka sākumā viņi nepamanīja Erika iztrūkumu. Žanīnai arī nebija nekāda impulsa doties svešā pagrabā, kaut kas viņu it kā biedēja šai tik nervozo ļaužu pūlī Kādu brīdi viņa bija pārliecināta, ka Eriks ir tepat kaut kur blakus viņai. Nama iedzīvotāju spiešanās un drūzmēšanās stumdīja viņu šurp un turp, drīz aizraujot līdz pagraba kāpnēm, drīz atbīdot malā, un viņa palika kāpņu telpā tikai tādēļ, ka paguva piekerties pie koka margām. Briesmas īsteni draudēja tikai vienā gadījumā — ja namu ķertu tiešs trāpījums. No šķembām viņu sargāja ārsiena. Bet galvenais — tā bija saglabāta tik nepieciešamā sajūta, ka nav jābūt iespiestai šaurā telpā ar zemiem griestiem starp baiļu pārņemtiem svešiem cilvēkiem.

Ļoti tuvie bumbu sprādzieni, atkārtodamies visai biežī, liecināja, ka uzbrukums vērsts tieši pret šo pilsētas daļu, un tā bija visai nepatīkama sajūta — īstenībā Žanīna to pārdzīvoja pirmoreiz, kopš atradās Berlīnē. Mierinošās apziņas kā citkārt, ka bumbas krīt kaut kur tālu un nodara postu kaut kur citur, vairs nebija. Tai vietā bija stājušies dzīvības sargāšanas aklā tieksme — ļoti tiešais, spēcīgais instinkts, kas ar savu katēgoriskumu izrādījās līdz pretīgumam netīkams. Žanīna izmisusi cīnījās starp bailēm un vēlēšanos saglabāt pašapziņu. Kad viņa pamanīja, ka Erika nav viņai blakus, viņu pārņēma nekad nepiedzīvots stingums. Viņa ieķērās savām mazajām rokām kāpņu margās, it kā atrastos uz līgana pamata un, pati no sava pārdzīvojuma iztrūkusies, vairākas reizes iesaucās tumsā.

„Erik! Erk!“

Viņas balss pamira turpat nama vestibilā, kaujas trokšņa pārmākta.

„Doņa kungs? Kur jūs esat?“ uz labu laimi iesaucās arī Dr. Sabile. Viņš ne brīdi nebija atlaidies no Žanīnas sāniem, un viņa klātiene, ko Žanīna it kā bija piemirsusi, tagad spēji likās ārkārtīgi nepieciešama.

„Kur it Eriks“ viņa pagrieza galvu uz to pusi, kur atskanēja ārsta balss.

„Acīm redzot viņš būs devies pagrabā,“ Dr. Sabile šaubīdamies atbildēja.

Tajā brīdī Žanīnai aizkrita ausis un viņa ārsta pēdējos vārdus vairs nedzirdēja Grāviens bija tik apdullinošs un saistīts ar tik spēcīgu gaisa saviļņojumu, ka Žanīnai mirkli likās, it kā viņa būtu zaudējusi ķermeni, it kā viņas galva un augums būtu atsevišķi elementi. Milzīga spēka sagrābta, viņa tika triekta pret kāpnēm, kur sabruka ceļos, rokām arvienu vēl margās turēdamās. Kāpņu betons zem viņas ceļiem nodrebēja kā sabrukt grasīdamies, tad iestājās pēkšņs klusums, ļoti maigs, gandrīz samtains ar savu neskanīgumu, un nākošajās sekundēs tajā atgriezās klusa šalkoņa un džinkstēšana. Žanīna izplestām acīm raudzījās pēkšņā gaismā, kas piespīdēja visu vestibilu. Kādu mirkli viņai likās, ka nams deg. Bet tad viņa redzēja ielu ar ugunsgrēku viņā pusē. Detonācija bija atsitusi vaļā nama durvis. (Turpinājums sekos)

ZIEMASSVĒTKI PAŠU MĀJĀS!

REALTOR

J. J. ELLIS

383 RONCESVALLES AVE, TORONTO

5 nekustamo īpašumu biroji jums dod iespēju iegādāties īpašumu jebkurā pilsētas daļā ar katram piemērotu iemaksu. Mūsu latviešu aģenti:

LA 8000

V. LIEPIŅŠ
Tel. mājās LL 6170
E. HENIŠS
Tel. mājās JU 1046
E. ŠTEINHARDS
Tel. mājās LA 4028

OL 6321

Sniedz jums nesaistīgu informāciju un sagādā aizdevumus līdz $3.000 par 3% gadā visīsākā laikā. Pārliecinieties paši

Dr. A. RATINOV

Bijušais slimn ārsts Eiropā un Kanadā. Speciālists iekšķigās sirds, asinsvadu, sevišķi sirds, kuņģa, astmas, reumatisma u. c.

Runā arī vāciski un krieviski

479 1/2 EUCLID AVE, SA 6708
TORONTO (552

Dr. S. V. FEINMAN

Vīnes universitātes ārsts-chirurgs
Tel. LL 5739.

Pieņem 1.30 — 3 pp. un 6—8 vak.

251 CRAWFORD St.
(Dundas stūrī) Toronto.

Runā vāciski up krieviski

DV TEĀTRA KANADĀ

4. IZRĀDĒ ED. VULFA 4 CĒL. KOMĒDIJA 4. IZRĀDĒ

SVĒTKI SKANGALĒ

NOTIKS 1953. G. 25. OKT., PLKST. 15, 62 CLAREMONT ST. (Poļu zālē)

Režisors ELM. ŠĶOBE. Dekorātors K. BĒRZIŅŠ. Kostīmus pēc ED. DZEŅA metiem darinājusi Z. GRĒKERE. Kustību konsultante ERNA OŠIŅA-BĒRZIŅA

Ieeja 1. vietā $1.50, 2. vietā $1.00. Biļetes iepriekšpārdošanā Lotus puķu veikalā, 854 Bathurst St.

Jāņa Niedras I. skolēnu vakars

SV. ANDREJA BAZNĪCAS ZĀLĒ, 30. OKT., PL. 8 VAKARĀ

PIEDALĀS:

Ellena Kuuskue (sopráns), Olomārs Pello (bass), Augusts Kalniņš (ten.), Olģerts Rūtentāls (barit.), Juris Tērauds (baritons)

Pie klavierēm ERIKA FREIMANE

Ieeja $0.50

TORONTO „MELODY" TEĀTRIS

346 COLLEGE IELĀ

Filmas izrāde pagarināta līdz sestdienai 24. okt.
izrādes ik dienas pl. 6.30 un 8.30,
sestdienās no plkst. 2 pp.,

Brīnišķs sapnis skaņās un krāsās pasakainajā Rivjērā pie zilās jūras

Ritma karaliene MARIKA ROEKK spēlē, dzied un dejo jaunajā vācu krāsu revijā ar PĒTERI PASETTI

DUBULTPROGRAMMA

Visi laipni aicināti

(Tramvaja piestātne pretim teātrim starp Spadina un Bathurst ielām)

NAMSAIMNIEKI!

Nodrošiniet sevi ar oglēm, piepildot apcirkņus par PAZEMINĀTĀM VASARAS CENĀM un uz jums izdevīgiem

EARLSCOURT FUELS

firmas maksāšanas noteikumiem.

Ar mazu iemaksu — maksāšanas termiņi sadalīti 9 mēnešos.

Krājumā visu šķirņu ogles, iesķaitot slaveno Reading Antracite

UZSTĀDAM EĻĻAS APKURES IERICES UZ NOMAKSU un NOSLĒDZAM EĻĻAS PIEGĀDES LĪGUMUS NĀK. SEZONAI

Pasūtinājumus pieņem un tuvāku informāciju latviešu valodā sniedz pārstāvis

K. JANDAVS

no pl. 7 rītā līdz 2 dienā, tel. LY 4532
Vakarā no plkst. 6 — 10, tel. MU 2554

Latviskas dāvanas un grāmatas

A. AVOTIŅA GRĀMATNĪCĀ

854 Bathurst St., Toronto. Tel.: ME 4589.

LATVIEŠU

PĀRTIKAS PREČU TIRGOTAVA

— atvērta līdz plkst. 8 vakaros

WIDMER GROCERY

10 WIDMER STR., Toronto. Tel.: EM 6-2434

Divi bloki austrumos no Spadina Ave, pie King ielas

A. KŪLAINIS & I. JANKOVSKIS

Pastāvīga kvalitāte gadu no gada

VESELĪGS UN ATSPIRDZINĀTĀJS

53-9

COKE reģistrēta tirdzniecības zīme COCA-COLA LTD.

MEKLĒ

HERBERTU MAČĒNU

DZĪVO KANADĀ

Rakstīt E. Labanam

77 Pears Ave, Toronto

Meklē radus un draugus

ZELMA LINDE

dzim. STŪRĪTIS

NO VALMIERAS

407 Wallesley St.,
Toronto, tel. RA 0667

(428)

TAUTIETES,

atsaucieties nopietnā precību nolūkā vietuļam vecpuisim! Saprašanās gadījumā kopīgs nākotnes ceļš. Diskrēcija garantēta

Rakstīt uz adresi: A. Mežam, Brompton, Pulp & Paper Co Camp 92, Beardmore, Ont.

(419)

DIVAS JAUTRĀS ATRAITNES NOPIETNĀS DZĪVES ILGOJAS

Lūdz atsaukties kungus (vec. no 40 g.), kuŗi vēl sievieti cienīt, mīlēt un lutināt prot.

Ofertes š. av. kom. VECĀKAI un JAUNĀKAI

IZDODAMA mēbelēta vai nemēbelēta istaba ar vārīšanas iespējām, silts ūdens katrā laikā, Bloor — Sherbourne rajonā. Zvanīt, — tel. MI 1974, Toronto. (423)

IZDODAMA mēbelēta istaba vienai personai College — Dovercourt rajonā. LL 7166, Toronto. (420)

IZDODAMA mēbelēta istaba vieniniekam, uz vēlēšanos garāža. Zvanīt pēc plkst. 6 vakarā. Tel. OL 6825. Toronto. (416)

IZDODAMA 1 nemēbelēta istaba ar virtuvi. Zvanīt pēc pl. 6, tel. ME 8274, Toronto. (418)

S. VASARĀJA
TRANSPORTA UZŅĒMUMS
Izdara pakalpojumus katrā laika
ZVANĪT OL 1403, Toronto

SPORTS

VIEGLATLĒTIKAS SEZONAI BEIDZOTIES

Kanadas latviešu vieglatlēti pagājušā svētdienā rīkoja sezonas noslēguma sacensības.

Sacensību laukums bija salījis un to klāja dubļu un ūdens peļķes. Tas atbaidīja daudzus sacensības dalībniekus. Nedaudzo dalībnieku vidū bija redzami arī „amerikāņi" Riekstiņa un Mežaraups.

A. Bergvalds, viens no mūsu nopietnākiem vieglatlētiem, diska mešanā sasniedza jaunu Kanadas latviešu rekordu ar 42,76 m tālumu.

Labs bija arī Tetera sniegums 1000 m — 2:44,8 min. un, ja laukums nebūtu bijis tik ļoti salījis, Teteris būtu reālizējis jaunu Kanadas latviešu rekordu.

Trimdas šķēpa mešanas rekordiste sievietēm Riekstiņa pēc 4 gadu pārtraukuma izmēģināja savas spējas un sasniedza šī gada labāko rezultātu trimdā ar 28,26 m.

Vesera mešanā Mežaraups sasniedza 45,31 m tālumu un diskā 39,00 m.

1000 m klīvlendietis Gremze veica 3:06,2 min.

LATVIEŠU PANĀKUMI AUSTRĀLIJĀ

Rietumaustrālijas meistarnosaukumu basketbolā izcīnījusi latviešu vienība Patria.

Finālspēlē Patria pieveica austrāliešu Subiaco 31:13 (11:6). Ar šo uzvaru Patria izcīnījusi Austrālijas meistarnosaukumu jau trešo gadu no vietas.

Patrias vienībā spēlē: Rings, Bernsteins, Mazalevskis, Mareks, Stīpnieks, Kikalis, Lismanis, Milbergs, Kazimirs un Kaģis.

1953. gada sezonā Patria spēlējusi 21 spēli un visās guvusi uzvaru, panākot grozu attiecību 704:353.

Rietumaustrālijas izlasē no Patria šastāva spēlē Rings, Bernšteins un Mareks.

Izlasē bija iedalīti arī Mazalevskis, kas jau divus gadus spēlējis finālspēlē, bet ģimenes apstākļu dēļ šogad bijis spiests atteikties no izlases vienības.

ZVIEDRIJAS LATVIEŠU MEISTARSACĪKSTES VIEGLATLĒTIKĀ

Zviedrijas latviešu meistarsac. vieglatlētikā Kungsērā piedalījās 40 sportistu. Ja vīriešu sacensībās piedalījās gandrīz visi iepriekšējos gados startējošie, tad sieviešu disciplīnās lielu robu iesita Stokholmas YMCAs meiteņu iztrūkums.

Jaunu Zviedrijas latviešu rekordu 100 m sievietēm reālizēja S. Blaua — 14.8 sek. un D. Dinviete atkārtoja rekordu (1.30 m) augstlēkšanā.

Vīriešu sacensībās Millers lodē sasniedza 14.38 m tālumu un Freivalds 1500 m veica 4:20.6 min.

Labākās biedrības nosaukumu izcīnīja Vesterosas JKS, atstājot 2. vietā pagājušā gada meistaru Liesmu.

Tehniskie rezultāti:

Sievietēm: 60 m — S. Blaua 9.0 sek., D. Dinviete 9.2 sek., B. Balode 9.4, S. Dinviete 9.6, Graudiņa 9. 6, Āboltiņa 9.7.

Augstlēkšanā — P. Dinviete — 1.30 m, R. Balode 1.20, Grauadiņa 1.20, Zemgale 1.20.

Lodē — Jūrmala 8.85 m, Zemgale 8.37, Graudiņa 7.69, Dinviete 7.61, Krastiņa 7.30.

100 m — Blaua 14.8, D. Dinviete 14.9, S. Dinviete 15.5, R. Balode 15.6.

Tāllēkšanā — D. Dinviete 4.16 m, S. Blaua 4.02, S. Dinviete 3,93, R. Balode 3.91, Āboliņa 3.68; Krastiņa 3.65.

Diskā — Jūrmala 29.90 m, Zemgale 26.68, Krastiņa 20.70, D. Dinviete 20.09.

Vīriešiem:

100 m — Stradālovs 12.0 sek., Laucis 12.3, Brūns 12.6, Alksnis 12.6, Liniņš 12.8.

400 m — Priedītis 56.1 sek., Launics 59.1, Kariņš 61.0.

1500 m — Frievalds 4:20.6 min., Kariņš 4:36.2.

110 barjēros — Graudiņš 17.6 sek., Teriņš 17.9.

Augstlēkšanā — Teriņš 1.65 m, Millers 1.60, Graudiņš 1.55.

Tāllēkšanā — Teriņš 6.08, Zirnis 5.87, Alksnis 5.71, Liniņš 5.66.

Kārtslēkšanā — Zirnis 2.85 m.

Lodē — Millers 14.38 m, Cābelis 11.12, Aumalis 10.07.

Diskā — Millers 37.25, Cābelis 35.49, Teriņš 31.52, Klaišis 29.95.

Šķēpā — Tilmanis 39.82 m, Volkēvics 39.16, Aumalis 38.26.

4 reiz 100 stafetē — Stokholmas JKS 50.1 sek., Liesma 50.6, Versosas JKS 53.6.

Jaunatnei:

60 m — Kairis 8.1 sek., Banga 8.4, Vabulis 8.6, Muzikants 8.7, Dinvietis 8.9.

Aaugstlēkšanā — Banga 1.50; Vabulis 1.50, Muzikants 1.45, Dinvietis 1.40.

Lodē — Vabulis 10.09 m, Muzikants 9.96, Banga 9.85, Kairis 9.78, Dinvietis 8.30, Dunkelis 8.00.

V. GRAUDIŅA UZVARA

Anglijā Londonas YMCAs galda tenisa turnīrā piedalījās 82 tenisisti, to starpā bijušai Anglijas valsts vienības spēlētājs Davsons.

Dalībnieku vidū bija arī latvietis Graudiņš, kurš jau pagājušā gadā spēlēja augstākā līgā, pārstāvot YMCAs krāsas.

Šai turnīrā Graudiņš pārspēja visus savus pretiniekus un fināla sacensībā arī anglim Davsonam nācās atzīt Graudiņa 12:21, 22:20, 21:17, 18:21, 24:22. pārākumu.

PĀVULIŅŠ 13.82 M!

Pārbaudes sacensībās vieglatlētikā Austrālijā Pāvuliņš lodi grūdis 13.82 m tālu.

Šis sasniegums ir Pāvuliņa personīgs rekords un liekas, ka līdz nebūs jāgaida 14 metru pārsniegšana.

DAŽĀS RINDĀS

ASV armijas rindās stājies Vilimantikas Sp. Kopas pr-dis J. Apinis un Indianapoles sporta kl. vadītājs Z. Veilands.

*

Austrālijā Pāvuliņš šķēpu metis 55.83 m, lodi grūdis 13.46 m un diskā sasniedzis 37.04 m. Čečins sasniedzis 12.60 m lodē, 38.62 diskā un 34.67 m šķēpā. Rils spējis 13.33 m, 36.35 m un 40. 37.

Purgalis šķēpā sasniedzis 53.92 m.

*

Montreālas igaunietes uzvarējušas MLSK volejbolistes — 7:15, 15:7, 15:7.

Veras Keišes
BALETA
SKOLA
TORONTO
Tel. RA 1276

RAKSTU SERIJA Nr. 13

Calvert's

Šī ir viena no rakstu serijām par faktiem, sarakstīta speciāli jaunkanadiešiem

PASTA DIENESTS

Kanadas pasta vēstures agrākās lapaspuses nerāda nekādu skaidru ainu. Bet kopš 1867. gada, kad pasta iestādes daudzajās provincēs tika pārņemtas Dominijas valdības ziņā, redzama neapšaubāma attīstība. Šo attīstību, tāpat kā citās nozarēs, ļoti veicina šīsdienas ievērojamā attīstība mechanizācijas plāksnē.

Sagatavošanā, izdalē, kā arī pārraudzība par pasta darījumiem šai ģeografiski svarīgajā zemē ir padota Kanadas galvenajam pastmeistaram. Pasta nodaļu skaits Kanadā ir tā pieaudzis, ka šodien nav iedomājama kāda vieta, kur nebūtu pasta nodaļas. Šodien pasta piegādes jautājums ir nokārtots arī tālajos ziemeļu apgabalos, tos apkalpojot ar lielāko uzmanību.

Pasta dienests Kanadā tagad darbojās no Ņufaundlendas līdz Vankuveras rieturu salām un no Pelei salām Ontario (Kanadas tālākā dienvidu robeža) līdz Polārajam lokam.

Pasta nogāde un piegāde notiek galvenokārt pa dzelzceļu, pēc tam ar automašīnām, kā arī lidmašīnām. Dzelzceļš apkalpo apmēram 4000 jūdžu attālumā, gada laikā nobraucot ap 47.000.000 jūdžu. Lidmašīnu nobrauktie attālumi gada laikā sasniedz 23.000 jūdžu.

Tāpat Kanadas pastu apkalpo iekšējo ūdeņu kuģi, galvenokārt izemeļu apgabalos un gar Ņufaundlendas piekrasti.

Pasta iestādes ir ierīkotas katrā apdzīvotā vietā, kur iedzīvotāju skaits to atļauj. Vēstuļu iznēsāšana notiek 124 pilsētās. Pastāvīga pasta piegāde nokārtota arī lauku apgabalos (lielāko tiesu laukos pastu pienes katru dienu). Tas ir atbalsts Kanadas lauksaimniekiem.

Zemes pasta piegāde nokārtota uz līgumu bazes ar uzņēmējiem, kuŗi izsolēs par zemāku maksu uzņemās pildīt visus noteikumus.

Apmēram pieci simti vietās pasta piegādi izdara pārtikas piegādātāji uz izdevīgiem piegādes noteikumiem. Šai apkalpē ietelp tūkstoši jūdžu, kas jāmēro no pasta palīgnodaļām līdz saņēmējiem, kā arī piegādājot saiņu sūtījumus. Pasta piegādes vajadzībām nodarbināti 13.500 lauku pasta piegādātāju, kuŗi, savācot pastu no pasta kastītēm un pasta nodaļām, nobrauc tuvu 50.000.000 jūdžu gadā.

Kaut arī pasta dienests Kanadā nekad nav bijis peļņas uzņēmums, tas tomēr visumā gandrīz iztiek bez speciālām piemaksām.

Ierosinājumus un norādījumus par tālāko labāku izveidošanu lūdzam sūtīt CALVERT House

Nākošā mēnesī sniegsim: TELEFONA APKALPE

Calvert DISTILLERS LTD.
AMHERSTBURG, ONTARIO

Grāmatu apgādā A S T R A
jau iznākusi ZENTAS MAURIŅAS eseju grāmata
PILSĒTAS UN CILVĒKI

Šī kultūras tradicijām bagāto Reitumeiropas pilsētu un izcilo mākslas personību raksturojumu un pārdomu grāmata tās daudzkrāsainās izteiksmes un dzirdās valodas dēļ būs tuva un mīļa katram lasītājam

Mākslinieka A. Nuliša vāka zīmējums

Kanadā un ASV iesieta $3.45, brošēta $2.75 tā ar M.O., čeku vai naudu aploksnē pasūtināma vai pērkama pie apgāda vad. ANNAS TICHOVSKAS, 129 Indian Rd., Toronto, Ont., Canada
Tel. LL 8682. Grāmatu apgāds ASTRA

Savus padomus un pakalpojumus piedāvāju kā:

T. EATON Co.

PĀRDEVĒJS MĒBEĻU NODAĻĀ COLLEGE IELAS 4. STĀVĀ

(esmu pusdienās 1.30 — 2.30. Piektdienā brīvdiena)

NIK. MEDNIS

Veikals tagad atvērts ik dienas, sestdienu ieskaitot līdz plkst. 5.30

Tel. darbā TR 1133, lok. 4125; mājās HU 9-5175

BAZNICAS ZIŅAS

Ņujorkā, dievkalpojums, 25. oktobrī, plkst. 3.00 Betlēmes baznīcā Bruklīnā. Māc. R. Zariņš. Pirms tam bērnu dievkalpojums. Pl. 6.00 sv. Toma baznīcā, Bronksā. Māc. A. Ozols.

1. nov. plkst. 3.00 jauniešu iesvētes dievkalpojums ar dievgaldu Betlēmes baznīcā Bruklīnā.

Dayton, Ohio, latviešu ev.-lut. dievkalpojums svētdien, 25. oktobrī, plkst. 2 p.p., St. Paula ev.-lut. baznīcā (239 Wayne Ave.). Mācītājs J. Osis. Bērniem turpat svētdienas skola.

DIEVKALPOJUMI KANADA

Archibisk. pārst. A. Skrodelis (99 Herkimer St., Hamilton, Ont. tel. 70136).

Prāv. A. Mitulis, 66 College St., Port Arthur, Ont.

Fort Viljamā, svētdien, 25. okt. pl. 2,30 Bērnu dievkalpojums un pl. 3,00 Reformācijas svētku dievkalpojums Trīsvienības baznīcā.

Māc. V. Šēfers (659 Piccadilly Str., London, Ont.).

Sarnijā 24. okt., plkst. 6 vak. dievkalpojums.

Londonā, 25. okt., plkst. 4 pp. Trīsvienības bazn. dievkalpojums.

Māc. E. Pavasars, 1139 Cannon St. E, Hamilton, Ont., tel. 9-3410.

Ceturtdien, 22. oktobrī, plkst. 7 vak. jaunatnes sanāksme mācītāja mājā.

Hamiltonā, sv. Trīsvienības baznīcā (18 Victoria Avenue, South), svētdien, 25. oktobrī, plkst. 4 p.p., latviešu draudzes dievkalpojums.

Māc. A. Lūsis (50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. LO 2510)

Māc. A. Briedis (413 Dovercourt Rd., Toronto, tel.: OL 8171.

25. oktobrī, plkst. 4 pp. Bērnu dievkalpojums sv. Jāņa baznīcā.

Māc. E. Bērziņš (5833 — 45 Ave Red Deer, Alta).

Red Dīrā svētdienas skola katru svētdienu plkst. 10 rītā.

Māc. A. Čops (118 Isabella St., Toronto, Ont., tel. MI 1873), Toronto Sv. Andreja b-cā (Carlton un Jarvis ielu st.).

Svētdien, 25. oktobrī, plkst. 11 dievkalpojums. Koŗa mēģinājums plkst. 12,30.

Māc. M. Kušils (4571 Coolbrook Ave, Montreal, P. Q., tel. DE 8394)

Montreālā, Debesbraukšanas baznīcā, Outremont un Blair Ave stūrī:

Svētdien, 23. oktobrī, pl. 2 pp.

Svētdien, 8. nov., plkts. 2 pp.

25. okt., plkst. 2 pp. dievkalpojums. Svētdienas skola stundu pirms dievkalpojuma.

Māc. Ed. Ķeŗģis, 153 Bancroft Drive, Sudbury, Ont. tel. 3-3284.

Māc. E. Lange, Billings Brigde P.O. Box 66, Ottawa, Ont.

Otavas latviešu ev.-lut. draudzes dievkalpojumi notiek Lyon ielā Nr. 250.

26. okt., plkst. 3 pp. dievkalp. Pēc dievkalp. jaunu garīgu meldiju mācīšanās. Pēc tam draudzes darbinieku un darbinieču sanāksme. Mācītāja referāts.

1. novembrī, plkst. 3 pp. Ticības atjaunošanas svētku dievkalpojums. Pēc dievkalpojuma draudzes vakars ar mācītāja referātu. Tēja.

Māc. K. Avotiņš (1174 West 13 Ave., Vancouver, B. C.).

Vankuveras latviešu draudzei 25. oktobrī, pl. 5 p.p. Reformācijas svētku dievkalpojums Redeemer b-cā, 8. avenijas un Prince Edward ielas krustojumā.

Māc. Fr. H. Ruperts, 159 Maryland St. Winnipeg, tel. 35463. Winipegas latviešu ev.-lut. draudzes dievkalpojumi notiek sv. Pētera baznīcā, Ellice un Sherbroke ielu stūrī.

Svētdien, 23. oktobrī, pl. 2 pp.

Svētdien, 8. nov., plkts. 2 pp.

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ

123 HURON ST., TORONTO. ONT., CANADA

Lūdzu izsūtīt man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ .....

līdz ..... uz ..... mēnešiem ar šādu adresi:

Mr., Mrs., Miss .....

.....

Pievienoju money orderi, čeku vai skaidrā naudā $ .....

..... abonementa uzsākšanai — pagarināšanai.

(Nevajadzīgo svītrot)

Paraksts .....

ABONĒŠANAS MAKSA: $1.50 par 1 mēn.; $4.50 par 3 mēn.; $8.50 par 6 mēn.; $16.00 par 1 gadu.

Visi mūsu laikraksta abonenti un pārstāvji lūgti kārtot savus maksājumus tieši ar apgādu Daugavas Vanags, 123 Huron St., Toronto, Ont., Canada, vai ar galveno pārstāvi ASV — A. Liel, 3105 Brighton 3rd St., Brooklyn 35, U.S.A. Tel. SH 3-1657

Daugavas Vanagu grāmātnīca

123 HURON ST., TORONTO. Tel. EM 8-0792

(Atvērta darbdienās)

Piedāvā: grāmatas, žurnālus, keramikas izstrādājumus, koka izstrādājumus, rokdarbus, skaņu plates, Ziemassvētku apsveikumu kartiņas, Eiropas termometrus, tautiskās lelles, karodziņus un karodziņu mastiņus, grāmatzīmes u. c.

PIEDĀVĀ GRĀMATAS BAGĀTĪGĀ IZVĒLĒ

LATVIEŠU GRMATAS	broš.	ies.
Irmas Grebzdes — RAGANA, stāsti	1.95	
Teodora Zeltiņa — SLAZDĀ, rom.	2.40	3.00
R. Blaumaņa — KOPOTI RAKSTI	—	18.00
J. Ezeriņa — DZIESMINIEKS UN VELNS, noveles	—	1.50
J. Veseļa — VIESTURS VARAPOGA, romāns	—	2.50
J. Raiņa — RAKSTI, sējums	—	3.00
K. Ieviņa — SIRŽU LIKTEŅI, romāns	2.30	—
J. Klīdzēja — GRĒKS UZ PUSĒM, stāsti un nov.	2.30	2.90
A. Niedras — PASAULES PLAUKSTA, stāsti, nov.	2.80	3.40
Kn. Lesiņa — LEPNĀS SIRDIS, noveles	2.40	3.00
Dziesmu krājums — KARA ZĀBAKOS	—	2.00
LATVISKIE BALTIE IZSUVUMI	—	2.50
V. Kārkliņa — PIE LAIKA UPES, stāsti	1.80	—
H. Puriņa — EKSELENCES PIEZĪMES	—	1.95
A. Brigaderes — PASAKU LUGAS	—	4.25
Ģirts Salnais — OKERS, romāns	2.25	—
Ingr. Vīksna — MUMS JĀBRIEN JŪRĀ	2.50	—
Ed. Salnas — BADA BIEDI, stāsts	1.60	2.10
J. Sudrabiņa — ASIŅAINA GAISMA AUST, tēloj.	1.90	2.50
Aīdas Niedras — MAIJA PURENE, rom., 1. grām.	2.30	2.90
Viļa Plūdoņa — DAIĻDARBU IZLASE	2.40	3.50
Aleksandra Grīna — TOBAGO, rom.	1.80	2.40
Olģerta Liepiņa — VĒLĀ LIESMA, rom.	2.80	3.40
Latviešu prozas izlase — APVĀRŠŅI	0.90	—
J. Akuratera — DRAUGI UN GADI, stāsti	0.50	—
J. Akuratera — PĒTERIS DANGA, rom.	1.50	—
Erv. Rommeļa — TUKSNEŠA VELNS	2.80	—
RELIĢIJA UN DZĪVE	1.80	—
J. Akuratera — DEGOŠĀ SALA	—	1.80
K. Skalbes — RAKSTI, II un III daļa ā	—	4.50
Sniķere—Jēgens—Sodums — TRĪS AUTORI, dzejas	—	2.25
A. Čaks — MANA PARADĪZE, dzejoļi	—	6.00
Ģ. Salnais — SKRANDAS VĒJĀ, romāns	3.50	4.40
Z. Mauriņa — PILSĒTAS UN CILVĒKI	—	3.45
M. Bendrupe — SMIEKLĪGAIS UN VIŅA SIRDS	1.50	—
V. Toma — SĒŅUZEMES SESTDIENA	—	3.60
Ž. Unāms — LAIKA ATSPULGĀ	—	2.50
J. Straubergs — SEN TO RĪGU DAUDZINĀJA	—	2.50
E. Rirdāns — 35 IELAPI	1.35	—
J. Janševskis — DZIMTENE	—	5.60
K. Zariņš — DRĀMAS IKDIENĀ	—	3.00
LATVIEŠU TAUTAS DZIESMAS	—	5.60
NORĪTIS	—	5.60
Mēnešraksts LAIKMETS abon., gadā		8.00

BĒRNU GRĀMATAS:		
A. Andersone — AUGSIM LATVIJAI, dziesmu un rotaļu pūrs	1.25	—
E. Kestnera — DIVKĀRŠA LOTĪTE	1.50	2.00
E. Kestnera — EMĪLS UN BERLĪNES ZĒNI	1.50	—
E. Tūters — TRAUCIŅŠ AR MEDU, dzejoļi, stāsti, tēlojumi	1.40	—
VECAIS ABRINIEKS, latviešu tautas pasaka	—	1.10
SARKANGALVĪTE	—	1.10
Servantesa — DON KICHOTS	2.70	3.30
A. Dž. Kronina — CITADELE, rom.	2.90	3.60
A. Kamī — MĒRIS, romāns	2.60	3.20
Tagores — GĀJU PUTNI, ZELTA LAIVA	—	2.10
Tagores — LIRIKA	—	1.80
Pērs Lagerkvists — BARABĀ	—	2.40
A. de St. Eksiperi — NAKTS LIDOJUMS	1.00	1.60
Aug. Gailiša — SKARBĀ JŪRA, rom.	2.20	2.80
A. Gailiša — PĀRI BANGAINIEM ŪDEŅIEM, rom.	1.80	—
A. Dž. Kronina — ZVAIGZNES RAUGĀS LEJUP	—	5.65
K. Hamsuna — PA AIZAUGUŠĀM TEKĀM	—	2.10
Sallijas Salminenes — KATRĪNE, rom. II un III	—	3.75
F. M. Dostojevska — BRĀĻI KARAMĀZOVI, rom.	2.50	—
Dž. Svifta — GULIVERA CEĻOJUMI	—	3.00
G. Gunarsona — BORGU DZIMTA, romāns	2.50	—
Andrē Žids — SIEVU SKOLA	—	2.60
Fransua Moriaks — MĪLESTĪBAS TUKSNESIS	—	2.60

Bez tam krājumā latviešu skaņu plates, keramika, kā arī latviskas rotas lietas

Pieņem abonementa maksas žurnālam

LAIKMETS, kā arī pārējiem latviešu žurnāliem

Grāmatas u. c. pasūtinājumus izsūtām pa pastu.

Pārdodam arī uz nomaksu

BAUDI

Player's "MILD"

MAIGĀKĀS UN GARŠĪGĀKĀS CIGARETES

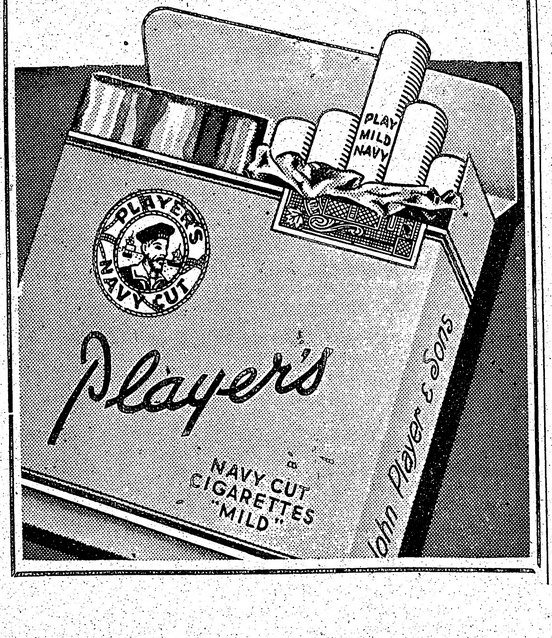

BRIEDIS SAULĒ

(Pārnesums no 6. lapp.)

Stāvu durvis un skatos, bet Norītis māj ar roku, lai taisu durvis ciet.

Man nepatīk Norīša noslēpumainā izdarīšanās. Kas tagad notiek? — padusmīgi noprasu.

— Mani kāds ķer... laikam nāve, — Norītis smejas, — paslēpjiet mani...

Norītis pats uzkāpj stāvu augstāk — slimnīcā, skaistais sievietes pliknis paliek manā salonā pie sienas.

Norītis nav slims, tikai pārpūlējies. Pusdienas laikā, ap divpadsmitiem, Norītis nāk vienmēr pie manis kafiju dzert.

Es rakstu gultā un arī kafiju dzeru gultā. Norītis slimnīcas mētelī sēž zem Padega gleznas uz maza bīdermeijera krēsliņa... Padega pans kails, Norītis uz mazā krēsliņa, bez papīra un saviem zīmuļiem arī izskatās kails... Divi plikņi... izskrien dažreiz caur smadzenēm... Trešais salonā — smalks, vijīgs ogles zīmējums.

Mēs redzamies katru dienu. Norītis izsaka vēlēšanos, lai atkal viņam pozēju. Viņš jūtas pilnīgāks savā darbā. Tad arī viņš vairāk runā nekā pie kafijas tases. Vispār Norītis daudz nerunā, viņš skatās, vēro un it kā kaut ko lej un kausē. Trakais un priecīgais dzīru nakšu Norītis, nav grafiķis Oskars Norītis, bet gan āksts... pašplikpnis baz mākslas... Intensīvais darbs prasa atslogojumu, un Norītis tēlo komēdiantu... Dažreiz viņš tēlo arī nēģeri... Tad viņš izģērbjas pliks un iežņaudz viduci ēdamistabās lampas bārkstainā pārvārsnī... Bet to es neredzu savā mājā. Mēs noturam seansus — manā istabā glabājas Norīša zīmēšanas dēlis. Apgādā pasūtinājumus viņš strādā savā istabā. Tur top illustrācijas Virzas Straumēniem. Apakšā pie lielās zelta bērza gultas, kurā diennakts darbā dzimst romāns Vilkaču mantiniece, top autores portrets...

— Mēs tagad taisām Vilkaču mantinieci, — saka Norītis.

Vilkaču mantiniecei galvā balta platmale, ap kaklu lakatiņš ar mākslinieciskū mezglu... Tas skaists un vērienīgs ogles zīmējums. Otram portretam pārmetu pār galvu Briseles mefģīņu plīvuri...

Norītis nestrādā slimnīcas mētelī, viņš ir ietērpies atpakaļ savā uzvalkā un rāda man sava mākslinieka rokas eleganci...

Briseles mežģīņu portretu Norītis apzīmīgi nepabeidz.

— Tā vajaga, — viņš man iestāsta — šis lai paliek nepabeigts... var vēlāk nobeigt... —

Un tad Norītis atkal atgriežas mājās.

No gaišajiem rīta seansiem man paliek zīmējumi, kas apzīmogoti ar spožu talantu un augstāko sasniegumu latviešu mākslā. Norīša līnijām, kas ar apbrīnojamu virtuozitāti ieglauž papīrā gaismas un ēnas spēles, maģisks spēks.

Labus zīmējumus pielīdzina svētiem rakstiem. Šādi gaismas pilni rokraksti Norīša zīmējumi.

— Parādi man savu zīmējumu un es tev sacīšu, kas tu esi, — sauc lielajā pasaulē mākslas vērtētāji.

Norīša zīmējuma virsma mīksta, pats zīmējums drošs un stingrs. Norītis mierīgi var piebiedroties ievērojamākiem zīmētājiem, kādi Ingre, Degā, Bonārs u. c.

Esmu Norītim pateicīga par skaistajiem zīmējumiem, kas pauž to mākslas līniju, kuru citi nevelk tālāk.

Pēc dažiem mēnešiem Oskars Norītis bēg no sava likteņa pa otram lāgam... Viņš bēg, bet neizbēg. Norīša vairs nav.

Latviešu Degā izdega gaismā.

Vienreiz bērnībā, mūsu lauku māju ceļa galā, iegriezis ragus pret bērzu birzītes zaļumu, stāvēja drošs briedis. Es viņu redzēju, viņš bija, tad viņš ieleca saulē.

Arī Norītis ielēca saulē.

DR. JĀNIS KAROLS

LATVIETIS

Praktizējis Latvijā, Vācijā un Kanadā. Sniedz dzemdību palīdzību.

Slimniekus pieņem TORONTO, 404 DELAWARE AVE no 9—11 un no 5—7. Izņemot trešdienas. Toronto, tel. OL 1682.

Ar Harbord tramvaju līdz Halam ielai

Dr. P. BĀRDIŅŠ

Pieņem slimniekus 740 SPADINA AVE, (pie Bloor) TORONTO no plkst. 5—7 pp. Pārējā laikā pēc vienošanās pa telefonu:

Kabinetā RA 7203, mājās KE 5628

Rentgens. Elektrokardiografs. Laborat. izmeklējumi — kabinetā.

Operācijas, dzemdības utt. — The Doctors Hospital un Western General — slimnīcās

MŪSU STARPĀ

MAIGA KALNIŅA

Pirms dažām dienām kaimiņš man paziņoja, ka Red Feather ziedojumu vākšanas akcija sāksies 19. oktobrī un turpināsies līdz 12. novembrim. Šī akcija ir kaut kas jauns priekš manis, tāpat kā tas daudziem citiem jaunkanadiešiem. Man paskaidroja, ka Red Feather ziedojumu vākšana turpinās jau daudzus gadus. Ziedotāji saziedo lielas summas, kas tiek izlietotas palīdzībai daudziem Kanadā dzīvojošiem, kā jauniem, tā veciem, kam klājas grūti. Neatsakiet savus ziedojumus, ja pie jūsu durvīm pienāk ziedojumu vācējs. Tas daudziem palīdzēs — varbūt kādā dienā arī jums pašiem.

Vienmēr pārdomāju, cik gan laba manta ir mana GURNEY plīts. Ar bērniem, kas pārnāk no skolas, es nekavējoties varu doties ciemos, iepirkties vai kur citur. Man nav jārūpējas par ātru atgriešanos mājās, lai pusdienas būtu laikā gatavas. Mana GURNEY visu to uzrauga. Es vienkārši uzgriežu krāsns pulksteni un ielieku gatavojamo maltīti krāsnī. Krāsns automatiski ieslēdzas un izslēdzas.

Lielai tautas daļai ir nepatikšanas ar krāsām, kad nosmērējas rokas krāsojot sienas un griestus. Lai no tā pasargātos, aptiniet 3 vai 4 papīra loksnes ap otas kātu, FACE-ELLE papīra lakatiņi ir ideāli šai vajadzībai. Vispiemērotākie ir triju locījumu (iedzeltenās kastītēs). Tie ir pārdošanā arī parastajos 2 loc. iesaiņojumos (zaļās kastītēs). Nākošo reizi, kad gatavojieties krāsot jūsu māju, pamēģiniet šīs, un redzēsit, ka tas daudz jums palīdzēs.

Apetīts ir labāks aukstākā laikā. Es to zinu, jo mans vecākais bērns negribēja diezkā ēst, līdz nopirku klaipu DEMPSTER's olu maizes. Viņam tā garšo labi ar sviestu, kā arī ar ievārījumu. DEMPSTER's maize ir barojoša. Tai brīnišķīga mājās ceptas maizes garša. Palūdziet savā pārtikas veikalā klaipu tumšā sagrieztās rudzu maizes, kas sviestmaizēm ir piemērotākā. Ja jūsu veikalā nav, palūdziet pārdevēju to pasūtināt.

Vai jūs zināt, ka kara laikā kanadieši ir nopirkuši divi miljardi 641 miljonu vērtībā Canada Saving Bonds? Tas nozīmē, ka var viegli iekrāt naudu, iegādājoties Saving Bonds, tā ir tikpat kā Kanadas pilsoņu paraža. Ja jūs to vēl neesat darījuši, griezieties pie jūsu IMPERIAL BANK OF CANADA pēc jaunā izdevuma zīmēm, par ko maksā 3 un 3/4 procentes gadā. Tās variet iegādāties pret skaidru naudu vai arī maksājot pa daļām. Banka jūsu rīcībā, tās, uzglabās priekš jums zīmes tik ilgi, kamēr jūs vēlēsieties tās realizēt.

VAI ĪSTENOSIES APVIENOTĀ EIROPA?

Reliģiska mēnešraksta pareģojums

Ar tādu virsrakstu žurnālā „Laika Zīmes" (Brookfields, Ill.) ir ievietots reliģiskam izdevumam zīmīgs raksts. Dibinoties uz bībeli, raksta autors secina, ka cenšanās radīt apvienotu Eiropu ir tikai tukša illūzija. Īsumā minētā raksta saturs ir šāds:

Eiropas jēdzienā ietilpst visas zemes ap Vidusjūru: īstā Eiropa, Āfrikas zemeļu daļa, Mazāzija (Tuvie Austrumi), kas atrodas vienā ģeopolītiskā lokā. Labākā vēstures darbā — bībelē — pasaules notikumu norise ir predestinēta. Doma par Eiropas apvienošanu ir ļoti sena, bet, par spīti tam, viņa nekad nav tikusi īstenota. Daniela grāmatas 2. nod. pravietis par Eiropas liktenie pareģo: „Tā būs viena saskaldīta ķēniņvalsts, un tās daļas, tāpat kā dzelzs ar glūdu, nekad neapvienosies". Pagātnē valdnieku dinastijas ar savstarpēju radniecisku sakaru nodibināšanu ir mēģinājuši minēto pareģojumu apgāzt, bet tas viņiem nav izdevies, ko skaidri pierādīja abi pagājušie pasaules kari. Taču Dieva pravietojums ir negrozāms: — „Viņi viens pie otra neturēsies." Tas nozīmē, ka pretēji diplomātu pūlēm, Eiropa nekad netiks apvienota. Dievs caur praviešu vārdiem to ir noliedzis, viņš zina cilvēku sirdis labāk, viņš pazīst Eiropas tautu pretešķības un zina, ka tā no sava nacionālisma neatteiksies. Šī īpašība cilvēku sirdīs ir iepotēta pie Bābeles torņa būves tāpēc, ka tie no Dieva bija atkrituši. Viņu valoda tika sajaukta, un caur to ir radušās interešu pretešķības starp visām tautām, ko viņas nekad neizlīdzinās. Katra tauta velk ogles savā podā un vēlas dzīvot uz kaimiņu tautu rēķina. Tāda mentālitāte nekad nepanāks apvienošanos, un tuvināšanās vietā notiek norobežošanās. Politiķiem nevajadzētu dzīties pēc šī fantoma un izšķiest miljonus viltīgām konferencēm, bet tos izlietot posta mazināšanai. Visi mēģinājumi apvienot Eiropas tautas ir nolemti neveiksmei, jo Dieva vārds saka: „Tās nekad kopā neturēsies."

Nevar neatzīt autora drosmi runāt bībeles vārdā tik rūgti atklātu valodu. Apm. to pašu pirms 400 gadiem rakstīja lielais italietis Machiavelli. Pēdējā vārdu gan mūslaiku dažāda kalibra politiķi piemin ar ironiju, bet Machiavelli atklāti pirmo reizi pateiktā patiesība faktiski ir vadījusi un vada cilvēces gaitas no sirmās senatnes līdz mūsu dienām. J. S-iņš.

MEKLĒJU

SIEVIETI ŠUVĒJU

ar mazu kapitālu, kas gribētu strādāt kā līdzdalībniece manā uzņēmumā, ko gribu uzsākt tuvākā nākotnē. Piedāvājumus adresēt šīs av. kantorī Nr. 427

Dr. B. DOBAI

ĀRSTS-CHIRURGS

465 Bloor St. W. Toronto, Ont.

Kabinetā pieņem no 10—12 un 3—7 pp. un pēc norunas pa tel.

MI 8821

RENTGENA UZŅĒMUMI

Dr. D. SAMU

Pieņem slimniekus

316 St. CLAIR Ave, W, pie Spadina Rd.

Diplomēts iekšķīgās un ādas slimībās

Tel. MI 8669

Latviešu dāmas! Eiropas friziere

KAPSI'S HAIR STYLING

113 MAC PHERSON AV.

Starp Yonge St. un Avenue Rd

Pirmklasīgs darbs pie ilgviļņiem, matu griešanas, krasošanas un skropstu kopšanas. Iepr. pieteiktles pa tel. KI 4585

runā vāciski, krieviski un zviedriski

O.E.CARSON

LIMITED REALTORS

490 COLLEGE ST., TORONTO PR 3313

LATVIEŠU PĀRSTĀVIS

AUSEKLIS JANSONS MĀJĀS OX 8016

PIEDĀVĀ

FOLLIS ST. 6 istabu mūra māja ar garāžas iespējām no līnijas, ūdens apkure, cietkoka grīdas, 2 virtuves, iemaksa $4.000. Īpašnieks patur pirmo obligāciju par atlikušo summu no mājas.

BLOOR — MARGARETTA 6 istabu mūra māja ar garāžu, karsta gaisa ellas apkure, cietkoka grīdas, pilna cena $13.000, neliela iemaksa.

OSSINGTON — COLLEGE 8 istabu mūra māja ar lielu dārzu un garāžu, gaisa un ellas apkure, cietkoka grīdas, moderna virtuve, $4.500 iemaksa.

BLOOR — JANE 7 ist. atsevišķa mūra māja, glīts dārziņš un garāža, karsta ūdens ellas apkure, Moderna virtuve, pilna cena $17.300. Māja atrodas ļoti skaistā rajonā.

KĀDĒĻ GĀN NEPIEZVANĪT TŪLĪT???

OSVALDS INDZERS MĀJĀS **HA 7881**

IEVESTAS

HOLANDES SIĻĶES

sagatavotas uz jūras

Holandes siļķes ir veselīga barība. Izdodiet pārtikai domātos dolarus ekonomiski — vitaminiem bagātas ir HOLANDES SIĻĶES

Ievērojiet tirdzniecības zīmi "THE FISHING DUTCHMAN" — jums garantē īstās HOLANDES SIĻĶES

DUTCH RECIPES

Brīvai informācijai rakstīt: **HOLLAND HERRING FISHERIES ASSOCIATION**
Room 711, Terminal Bldg., Toronto, Ont.

Apkārt zemes lodei

🌐 1938. gadā, vāciešiem okupējot Austriju, no mūzejiem un privātām gleznu kolekcijām nozuda daudzas vērtīgas gleznas. Pēc 1945. gada daļa gleznu atkal atradsās, bet daudzas, starp tām daži Rūbensa darbi, nebija atrodami un bija jāieskata par zudušiem vai bojā gājušiem. Šinī vasarā Vīnes policija kādā nejaušā kratīšanā izdevēja Jāzepa Streknera dzīvoklī atradusi 25 no pazudušajām gleznām. Izdevēja vēstulēs un veikala papīros tālāk pētījot, atklājies, ka bez atrastajām gleznām viņa rīcībā bijušas arī vēl citas. Arī par bojā gājušu ieskatīta Rūbensa gleznu Vīrs kažokā, Lukasa-Kranacha Marija ar plīvuru, dažas Van Deika un citas slavenu autoru gleznas gājušas caur izdevēja rokām, kuras tas par milzīgām summām pārdevis Parīzē. Iekritušais izdevējs paskaidrojis, ka gleznas pēc kara nopircis no Gestapo mākslas lietu „speciālista" Vitkes, kurš, iznākot no trīs gadu apcietinājuma, bijis bez līdzekļiem. Tā kā Parīzē pārdotās gleznas vairs nav atrastas, tad domā, ka tās nelegāli aizceļojušas uz ASV privātajām gleznu kollekcijām un meklēšanas akcijā iesaistījušies arī amerikāņu un kanadiešu policisti.

🌐 Amerikāņu pretestības piemiņai pret vācu Ardenu ofensīvu 1944./45. g. ziemā Beļģijā, Francijā un citās zemēs tirgū izlaistas piemiņas lietiņas — galvenokārt kabatas portfeļi ar ādā iestrādātu Šērmaņa tanka attēlu. Interesantākais ir tas, ka šīm piemiņas lietiņām otrā pusē ir uzraksts: Made in Germany.

🌐 Vācijas krievu okupācijas joslā, tā sauktajā, Vācu demokratiskajā republikā, attiecīgās iestādes norādījušas, ka vēstuļu noslēgumā nav vairs rakstāms „Hochachtungsvoll", bet gan „Fuer Einheit und Frieden!"

🌐 Britu militārā policija un austriešu kriminālpolicija iesaistījusies kopīgā akcijā, meklējot kādu pazudušu, sabiedrotajiem piederīgu mantu, jo angļu augstākais komisārs Austrijā Gilshenans nezinot, kur palikusi tā šķiltava. Viņš nezinot, vai to nozaudējis kaut kur krievu sektorā vai tā viņam nozagta.

🌐 Polijas komūnistiskā valdība norādījusi visiem laikrakstiem un mācību iestādēm vārdu Dievs nākotnē rakstīt tikai ar mazo burtu vai vēl labāk, šo vārdu vispār nepieminēt. Kā pirmais šim norādījumam sekojis poļu komūnistiskās valdības un partijas laikraksts Trybune Ludu. Arī vēsturē aizliegts lietot apzīmējumu: pirms vai pēc Kristus. Tā vietā lietojams: pirms mūsu vai mūsu ērā.

PRESES STĀVOKLIS PĒCKARA VĀCIJĀ

(Pārnesums no 6. lapp.)

teksts vācu un otrā krievu valodā. Visas grāmatas iznāk ar komūnistisku ievadu.

Berlīne un Leipciga ir galvenie grāmatrūpniecības centri. Visvairāk tiek iespiestas techniskās grāmatas, kuŗu trūkums un nepieciešamība ir jūtama visās joslās. Grāmatu ārējais izskats nav pievilcīgs, bet papīrs un salikums ir labi. Leipcigā notiek arī grāmatu meses., kuŗās reti iekļūst Rietumvācijas grāmatas un vēl retāk Rietumvācijas grāmatas un vēl retāk Rietumvācijas apmeklētājs.

Rakstot par Vācijas grāmatrūpniecības atplaukšanu, jāmin kāds svarīgs, panākumu pilns notikums šinī laukā: pirmā pēckara Drupa (saīsinājums: Druck und Papier), Mese 1951.g. Duesseldorfā. Vācijai vienmēr bija vadošā loma grafiskā mākslā, un gadskārtējās meses notika Leipcigā. Iespiešanas prese un materiāli no jauna pierādīja, ka Vācija ir spējīga radīt jaunas mašīnas un technikas papīra rūpniecībā pat tik ļoti ierobežotos apstākļos. Jaunai mašīnai Roland, nav salīdzinājuma Eiropā un pat šinī krastā: ar savām priekšrocībām tā drīz pārspēs visas līdzšinējās mašīnas grāmatu un žurnālu illustrēšanā. Papīra produkcija Vācijā ir ierobežota, bet kvalitāte ir laba. Jaunais materiāls, kas izskata un izturības ziņā atgādina pergamentu, ir arī mazgājams.

Parallēli dzīves apstākļiem, kuŗi amerikāņu joslā ir labākie un krievu — sliktākie, atplaukst grāmatrūpniecība. Angļu un franču joslā apstākļi ir līdzīgi amerikāņu joslai. Katrā no četrām joslām rit rosīgs grāmatrūpniecības darbs, lai gan ierobežotos apstākļos.

Katra no šīm varām vispirms iespiešanas mākslu lieto kā līdzekli savu ideju popularizēšanai, jo plaši propagandai un tikai otrā kārtā tiek ievērota vietējo iedzīvotāju vajadzības un intereses. Normālos laikos lasītāji paši nosaka pieprasījumu un vērtību grāmatām. Vācijā tas nebūs iespējams, kamēr okupācijas varas noteiks grāmatu ražu — jo brīvai domai ir nepieciešama brīva valsts!

A. Bula, BA; BLS.

DRAUDZES VAKARS

Sv. Jāņa draudzes dāmu komiteja rīko draudzes vakaru svētdien, 1. nov., plkst. 17.30 sv. Trīsvienības baznīcā. Vakara programmā piedalīsies dzejniece Velta Toma, dzied. J. Flerkovskis un pianiste J. Didrichsone. Ieeja pret labprātīgiem ziedojumiem, sākot no 50 c. Atlikums trūcīgo tautiešu atbalstam. Visi mīļi aicināti.